

સજ્ઞા પ્રાયઃ ન્તેરદ્વાર ભોગ યે. અને આહાર તથા મૈથુન મજાનું તથા પ્રયજ્ઞપાત્રુ લેખ તથા પરિગ્રહ મજાનું તેમજ પાત્રુ વ્યવસ્થા ભોગ જરૂર. કામનું કે પરિગ્રહ અર્થાત્ ધન મિત્રાય મૈથુનમજા તથા આહાર મજાને પોષણ મળતું નથી. આહાર મજા તથા મૈથુનમજાના પોષણ માટે આહાર મે મે તેવા પાષો કર્મનં પાત્રુ ધન મેળવવાનો પ્રયત્ન કરે છે.

ભોગ મુખ્ય સાધન ધન મેળવવા માટે મન, વાણી અને કાયાની ફાલ્ગુમ તેનું નામ ભયમજા છે મન વાણી અને કાયાની મચ્છાના તેનું નામ ભયમજા છે.

આહાર સજ્ઞાની પ્રયજ્ઞતાથી મૈથુનમજા વધે મૈથુનમજાની પ્રયજ્ઞતાથી પરિગ્રહ સજ્ઞા વધે અને પરિગ્રહ મજા વધવાથી ભયમજા વૃદ્ધિ પામતી જાય તેમ તેમ કર્મબધન પાત્રુ કર્મ પામતું જાય.

આહારસજ્ઞાનો ઘટાડો અને નાશ કરવા માટે મુખ્ય સાધન તપ છે આહાર કરવા એ આત્માનો સ્વભાવ નથી. આત્માનો સ્વભાવ અનાહારી છે.

અનાદિ કાળથી આ સસારી જીવને આહારની ભૂખ, વિપ્રયની ભૂખ અને ધનની ભૂખ વળગેલી છે તેને માટે જ આ અજ્ઞાની જીવે અત્યાર સુધી આખો મીચીને જીવ દોટ મૂકી છે પણ પરિણામે ભૂખ ભાગવાને બદલે ભૂખ વધતી જ ગઈ છે.

એ ભૂખ ભાગવાને માટે, એનો નાશ કરવા માટે ભગવાને દાન, શીળ, તપ અને ભાવનાના ચાર રસ્તા બતાવેલ છે. એ રસ્તે સુગમતાથી જઈ શકાય તેટલા માટે એ ચારે પ્રકારનું વિસ્તૃત વર્ણન આપવાનું મેં વિચાર્યું હતું.

તેમાંથી “ભાવના”નું પુસ્તક તથા “તપ અને યોગ”નું પુસ્તક એમ બે પુસ્તકો અમારા તરફથી પ્રગટ થઈ ચૂક્યા છે બાકીના બેનું

આ મયુક્ત પુત્રક પ્રગટ થાય છે એ રીતે ધમના ચારે પ્રકારનું
વણન થઈ ગયું છે શીનમા જાગ્રતનું પણ વિસ્તૃત વણન આપવા
ધારેલું હતું પણ તે રજૂ તૈયાર થઈ શકે નથી તેથી તે જુદા પુસ્તક
રૂપે પ્રગટ કરીશું

હાલ શીંગ સળેખીનું મારૂં વિવેચન બન્યું સૂત્રો તથા અથો ઉપરથી
તૈયાર ૬ વામા આવેન છે તેથી ન નવ અથોના સેખમો આબા
માનુ છું તેમજ એ વિષયને લગતા સમો અન્ય મુનિઓ તથા મૂલશ્યોના
પણ ઉપરોગી હોઈ નાં પણ આ પુસ્તકમા અમલ ૬ વામા આ થો
હ ને સાર સખમો પણ આમ ર માનુ છું

આ અમાણેનો આ અમલ નવમેને મારી રીત ઉપરોગી થ
પડશે એમ આશા રાખુ છું

—૧૭ નગીનદાસ દિવરવાલ

અનુક્રમણિકા

પ્રસ્તાવના	...
અનુક્રમણિકા	...
ભાંગલિક નમસ્કાર	...
દાનશીળનું માનદાર્ય	...
મનુષ્ય બચતી દુર્લભતા	...

ભાગ ૧ લો

મુખપૃષ્ઠ	...
મગળ નમસ્કાર	...
દાનનું સ્વરૂપ	...
દાનનું ક્ષણ	..
૧. દાન (નગીનનાસ ગિ. શેક)	...
પૃષ્ઠ	
ધર્મના પ્રકાર .. ૨૭	કીર્તિદાન ...
દાન . ૨૮	ઐદિક દાન ...
દાન શા માટે ? ... ૩૦	ઉચિત દાન ...
દાન શેનું કરવું ? ... ૩૧	અનુક્રપા દાન ...
દાનના પ્રકાર ... ૩૨	જ્ઞાનદાન ...
જ્ઞાનદાન .. ૩૩	અભયદાન ...
ધનદાન ... ૩૪	ધર્મદાન ...
ભાવના પ્રમાણે દાન . ૩૫	દાન કોને દેવું ? ..
સૂત્ર પ્રમાણે દાનના	દાનનું ક્ષણ શું ? ..
દશ પ્રકાર .. ૩૬	દાન આપતા સભાગવાનુ ..
દ્વિગુણર મત પ્રમાણે દાનના પ્રકારો	..
૨. દાન (મુનિ શ્રી જયવિજયજી)	..
૩. દાન અને ઉદારતા (આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરિ)	..

૪ અભયદાન (મુનિ શ્રી મધ્યુષાસન)	૮૦
૫ અભયદાન (મુનિશ્રી નયવિગયન)	૮૮
૬ અનુકંપાદાન	૧૦૮
૭ સુપાત્રદાન	૧૨૭
૮ સાચુ દાન (૨૧ શ્રી વિજયરામચંદ્ર સ્તુતિ)	૧૪૨

ભાગ ૨ નો

મુખપૃષ્ઠ	૧૪૯
ગ્રાન અને ચારિત્ર	૧૫
૧ ગીત (નગીનદામ મિ રોહ)	૧૫૧
મનુષ્યોમા વિમમની નિન્નતા	૧૫૧
બે વિકામ શ્રેણિ	૧૫૨
ગૃહસ્થનો દેશવિ નિ ધમ	૧૫૦
નિવમની આવશ્યકતા	૧૫૪
ગૃહસ્થમના મે દમગ	૧૫૫
સામાય ગૃહસ્થધર્મ (ભાગ ૩૫ ભાગ)	૧૫૬
દિગ્બ અને આરાધના ચીદ ગુણ	૧૫૯
ગૃહસ્થના લક્ષણ	૧૬૩
ગૃહસ્થનો વિમોષ ધર્મ	૧૬૪
આવકના ઝોવીશ ગુણ	૧૬૪
દિગ્બ મન આવાના ઝોવીશ ગુણ	૧૬૬
આવાધમ પાળવાનું ફળ	૧૬૭
આવકની અગિઆર પ્રતિમા	૧૬૮
૫૨લી દશન પ્રતિમા	૧૭૪
આદિ મુળ ગુણ	૧૭૭
પાચ સ્તંભ	૧૭૭
સમ્પત્તિ નનુ સ્વરૂપ	૧૭૮
૭ સેસ્પા	૧૮૦

ભાગલિક નમસ્કાર

નમો અરિહતાજ
નમો નિદ્ધાજ
નમો આયરિયાજ
નમો ઉચ્ચાયાજ
નમો છોદ સચ્ચ સાદૃર્જ

અરિહત અમવાન મોક્ષમાગ બનાવે છે
નિદ્ધા ગુણને જાણીને છવ મોખ માટે
પ્રયત્ન કરે છે

આચાર પામેથી અગ્ર છવ આચારનુ જ્ઞાન
પ્રાપ્ત કરીને તે પ્રમાણે આચરણ
કરે છે

ઉપધ્યાય પાસે અન્યાતમા વિનયની
આધના કરે છે

નાધુ મોક્ષમાગની માધનાની સલાહ
લેાય છે

એ પ્રમાણે

એ પાચેય પદ મોખ પ્રાપ્તિના લેવ પ છે
તેથી હું એ પ ચ પરમેષ્ઠીને નમસ્કાર કરું

જ્ઞાનશીલાનું માધ્યમ્ય

જ્ઞાન માધ્યમ્ય

જ્ઞાનમાં જ્ઞાન નથી પણ જ્ઞાન જ્ઞાન
મેં જુદા જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન
જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન
જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન

જેનું જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન નથી, જેનું જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન
જ્ઞાનમાં જ્ઞાન નથી અને જેનું જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાન
જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન
જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન

જે માણસ જ્ઞાન કરતો નથી, જ્ઞાનમાં જ્ઞાન કરતો નથી અને જ્ઞાન
જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાન
જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાન
જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ્ઞાન જ્ઞાન

—મુનીશ્રી ન્યાય વિજયજી મહારાજ

મનુષ્યભવની દુર્લભતા

મનુષ્યને કંતુ છે કે મનુષ્યભવ મળવો મદ્દ દુનભ છે ધણા ધણા પુણે મીને મનુષ્યભવની પ્રાપ્તિ થાય છે માટે અત્યારે આ મનુષ્યભવ મળો છે ત્યારે ધર્માગધનથી આત્માનુ મ યજ્ઞ મીનેતુ જોઈએ

વળી મોખની નાખિ મનુષ્યભવમા જ થઈ શકે છે માટે અત્યારે જ્યારે આપો દુનભ મનુષ્યભવ મળેતો છે ત્યાં મોખના ઉપાયરૂપ ધર્માગધન ઉદ્દૃષ્ટ બાવથી મી તતુ જોઈએ

દુવા ૧૧૧ને શાસ્ત્રીરમ્યાએઆથી મનુષ્યભવની દુર્લભતા બતાવના ૧
મ્યાનમે ચૂની મટેના છે અને તે દરેક મ્યાનમ અથવા દષ્ટાનનો એક એક મનોક મનાવેતો છે એમ મનુષ્યમવની દુર્લભતાના દશદષ્ટાન બતાવેના છે

૧ શ્રી સામે તથા તના અથ વિવ ધુ પે ને દશ દષ્ટાનો અથવા કથાનમે બન્ને આપેના છે કે જોથી રાયક ૧ મનુષ્યમવની મમજ ૧)

વિષ પ્રાક્તિવાન્ પ્રમનમનમ શી મદ્દસાતપુરા,
શ્રવમિન્ મમતવિષે પ્રતિષ્ઠ મ મર્મ નાપય ।
દય્ય ન વચ્ચોષ સેવ્યવિ જાપ્યસાવ્યદા દિ સ વદ્
ખજો મય મવાસપાવ્ય શુક્રિતિ મુવતમાનાતિ ન ॥ ૧ ॥

૧

બાવાર્થ — જલરાગનો પુત્ર જલન બે વચ્ચની વચ્ચે હતો ત્યારે તે રાગ મરજી પામેા આથી રાગમાય દીધ નામના મત્રને મો રામા આ પુ

આ મત્રો માથે હ મરના પરિચયથી જલરાગની રાજી મુવજીનો રોહ મબધ બધાર્ક ગણે અને નેએ મરજી મુવજી વતવા સામ્ય

જલ ન કુવર હમર સાયક થત નેને મી અને માતાના મબધી અતર જલજીવામા આવી તેથી તમનો આરો દુષ્ટ સપામ તોડી નખાવવા આકાશરી રીને પ્રયાસ કરો પજી આ બબની તેની

માતાને ખચર પડનાં તેણે પૂર્વે મારી નાખ્યા માટે એક સાખ્ય મકાન બનાવવડ્યું અને કુચર પરભીને આવના તે નવા મકાનમાં તેને બિનાંગે અપાવરાગ્યો, અને મંત્રે તે મકાનને આગ લગાડી દેવાની ગોઠવણ કરી ગઈ.

આ દુષ્ટ બનાવની ખચર રાજ્યના જૂના મંત્રીના જાણવામાં આવી જવાથી તેણે છાની રીતે કુચરને બદાર કાઢી લીધો અને બદારગામ રવાના કરી દીધો.

જગતમા ચારવા જતા કુંવરને એક વટેમાર્ગે બ્રાહ્મણ મળી ગયો, તેણે તેને મદદ કરી તેથી કુચરે તેને પોતાને મન્ય મળ્યે બનતી મદદ કરવાનું વચન આપી રવાના કર્યો.

વખત જતા બ્રહ્મત્તને કાંપિતપુરનું મન્ય મળ્યું અને તે છ ખડ પૃથ્વી સાધી ચક્રવર્તી થયો. જગતમા તેને મદદરૂપ થયેલ બ્રાહ્મણ કન્નો કરતો તે ગામમા આવ્યો અને બ્રહ્મત્તને ઘણી મુશ્કેલીએ મળ્યા. પોતાને ઉપકાર કરનાર જાણી મરણ મુજબ માગી લેવાનું કહ્યું. વિચાર કરી માંગવાનું કહી, બ્રાહ્મણ ઘેર આવ્યો અને પોતાની સ્ત્રીને આ બાબત જણાવી.

સ્ત્રીએ વિચાર્યું કે, જો રાજા પાસે ગામગરાસ માગશે તો તેના વહીવટની ખટપટમા પડી જશે અને પૈસાને અગે નવી સ્ત્રી લાવી મારો ત્યાગ કરશે, આથી તેણીએ તે બ્રાહ્મણને એવી સૂચના કરી કે, આપણા કુટુંબને દરરોજ એક એક ઘેર ખાવાનું મળે અને એક એક મહોર દક્ષિણા મળે એવું માગી લ્યો, અને સ્ત્રીની મરણ મુજબ બ્રાહ્મણે તે પ્રમાણે માગવાથી રાજાને તેની ખુદ્દિ માટે ખેદ તો થયો છતા કબૂલ રાખ્યું.

પહેલે દિવસે પોતાને જ રસોડે તે બ્રાહ્મણ કુટુંબને જમવા આવવાનું કહેવામાં આવ્યું. ત્યાં જમી સોના મહોર લીધી. અને એ પ્રમાણે હરહંમેશ ખીજી રાણીઓને ત્યાં જમવાનું અને મહોર લેવાનું આયુ રાખ્યું. પણ પહેલે દિવસે બ્રહ્મત્તના પોતાના રસોડે જમવામા

જે મીઠાસ આવી હતી તે ફરી નીચે કાપ આવી નહિ અને હમેશા તે વિષ વાદ યા કરે

આ રીતે વરત પ્રાપ્ત કરી શકાય છે એ રહેતે દિવસે કૌંસ ભોજન રાત્રીની કૃપાથી બીજી વાગ મેળવે પશુ જે મનુષ્યના પ્રાણી મનુષ્યબવ પામી દારી જાત કાત ફરી વાગ તેને પ્રાપ્ત કરી શકે નથી

૨

મનમાના દિ મદમમ્પ મરિત પ્રવેક મળેત
 કાળા ની જાતમેતુ તાનપિ વન્ નતેથ તામલ્યવા,
 શાસ્ત્રાવં વનકામુ સ ત્મને રવાવેતિ દુષ્ટ
 જગ મન્યમવાલયાપ્ય મુજ્જતી મૂચરતમાપ્રોતિ ન ॥૭॥

બાવાર્થ — એક રાત્રી જુદા ઉમરનો થોડા પશુ મરણ પામે નહિ નો મોટી ઉમરનો પુત્ર ગળ મરણ પામે નો મોટી પગ ભેગવાને માટે તૈયાર થઈ રહ્યો હતો પશુ રાત્રીને મેળ આપતુ નહિ, તેથી એક દિવસ પિતાને આગી નાખીને જાત સર્પ સેવ એવો પુત્રને વિચાર થોડા

જુદા જાતને આ જાતની ખબર પડવાથી તેણે એક યુક્તિ કરી જાતનામા એકમે ને આઠ થ નસા રના અને રાત્રી માનમે એકમે ને આઠ દાસો રતી રાત્રીએ પુત્રને કશું કે બાઈ કુ જુદ થોડા છુ મારાથી જાત કાપ બની શકુ નથી તેથી દરે મારે તેને રાત્રી માપી દેતુ ૫ પશુ આપણા કુળનો એવો રીવાજ છે કે પુત્ર રાત્રી સરા પડેના પિતા નાથે છૂન રમતુ અને છૂનમાં એક વાર છુને ત્યાં એક દાસ છુની ગણાય અને તેવી રીતે એકસો આઠ રતબની દાસો એકસો આઠવાર છુને ત્યારે એક રતબ છુપો મળે

રમતા રમતા વચ્ચે એક વાર દારી જાત ૧૧ આઠ છુને ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ અને નરે નામે ૫૦૦ દાસથી રાત્રી ૫૩ આ

પાન પૂર્વે પચાવ કરી નાને રૂન ગમત માંડવું. ગામ ગમતા ગમતા ખેતીક વાર રૂંડે અને નળો દારી ગતા. પચુ મપણે તેા નેઈ કાંઈ માય જ નહિ. આવી રીતે રૂન મેળવી ગમ્યા તેડુ દમર તેા મેઈ પાન કદાચ નેમ પળી આને, પચ ને કમનસીય પ્રાણી મનુષ્યમ પામી દારી ગય છે તે કરી પાન નેમે પાન કરી શકતો નથી.

૩

उत्ता काति पुरा मामममनक्षेप्य धान्यावति,
विहीकृत्य न तत्र सर्वककान धिग्वाटकेनोन्मिताम्,
प्रत्येह हि प्रगक्षरोति हित्वा मयांणि नाजानिचेद,
अथो मयैभवा क्षयाप्य मुहूर्त्तौ भृशस्तमान्नोति न ॥ ३ ॥

ભાવાર્થ :—એક રાત્રીએ ભરતશેષમા કંપન થતાં સર્વ પ્રકારના ધાન્યો કૌતુક માટે એકઠા કરાવ્યા અને તેમા એક પાલી અરમવના દાણા નખાવ્યા, પછી એક વૃદ્ધ ડોશીમાને બોલાવી તે ધાન્યના ઢગલામાથી સરસવના સર્વ દાણા છૂટા પાડી આપવા આજ્ઞા કરી.

વૃદ્ધ ડોશીમા આ દાણા જૂદા પાડવાનું કચારે કરી શકે? છતાંય માનો કે, કાળે કરી તે જૂદા પાડે. પણ જે કમનસીય પ્રાણી મનુષ્યભવ પામી હારી ગય છે. તે કરીવાર તેને પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી.

*

૪

सिद्धयूतकलाबलाद्धनिजन जित्वाथ हेम्ना भरै-
श्वाणाक्येन नृपस्य कोशनिवह पूर्णीकृतो हेलया ।
दैवा दाढ्य जनेन तेन स पुनर्जीयेत मत्री क्वचित् ,
अष्टो मत्स्यमवात्तथाप्य सुकृती भूयस्तमान्नोति न ॥

ભાવાર્થ—ચાણુકય નામનો બ્રાહ્મણપુત્ર નદ રાત્રીની સભામા આવ્યો અને સિંહાસન ઉપર બેસી ગયો. રાત્રી તે વખતે ત્યા નહિ હોવાથી દાસીએ તેને. તિરસ્કાર કરી બહાર કાઢી મૂક્યો. આથી ચાણુકયે

ને વખતે ધોર પ્રતિજ્ઞા કરી કે જો હું ખરો ચાણક્ય હોઉં તો નદ રાજ્યને મચૂરો ઉ મૂળ કરી નાખું

રાજ્ય ચોગ્ય કુવ ને શોધતા એક વખત તે એક મનુર પોતાની દામી પામે ગયો તેને ચંદ્રપાન કહેવાનો દોહદ થયો હતો ચાણક્યે જ મના જ પુત્રને મોપી દેવાની શરૂઆત કરી યુક્તિથી તેનો દોહદ પશ્ચ કર્યો તે એવી રીતે કે એક ઠિ યુક્ત તૃણનું પગ કરા યુ અને એક ચાણક્યને ઉપ નુ ઠિ દામવા માટે ઉપર બેમાથો એક ઘાળમા ખીર ભરી દ્રિ પીએ તે ઘળ મુખે અને પુત્રીને ચંદ્ર પાન કહેવા ક્યુ સ્ત્રી પાન કરી જન હ અને દાપગ ઉપર બેહેતો ચાણક્ય દામનો જાય છે આવી રીતે તેનો દોહદ પગે કર્યો

ન તખ મો પુત્રનો જ મ થયો ને તેનું નામ ચંદ્રગુપ્ત પાશુ ચંદ્રગુપ્ત બાળવયથી જ રાજ્ય થવાના લક્ષણ બતાવવા લાગ્યો નાના બાળકોની મનાઓ કરી તેમા પોતે રાજ્ય થાય ન્યાય ચૂકવે ગામગામ ભેગા બાગે મળ્યો હૈ અને યુદ્ધ પશુ કો ચાણક્ય અને ચંદ્રગુપ્ત અનેક મિત્રો તાથી પા લીધું ને ઘેરો નાખીને પડ્યા

નદાજન લડવા આ ગો અને ચાણક્યના સૈન્યમા બગાળુ પશુ ચાણક્ય લાગ્યો અને તને મારવા માગે મોકલ્યા ચંદ્રગુપ્તન કુવામા મનાગી પોતે બાવાના નેશ કરી કાઢે બેઠો જાન મારાઓને ક્યુ કે ચંદ્રગુપ્ત બદલ મતાર્કિ ગયો ૧ મા ગ્યો દશીયાર બન્યા મુખી બદલ ઉતરવા ગયા કે લધુ સાધવી કમાથી તેઓના મનથી જ નગ્માન મારી નાખ્યા

આવી રીત ચંદ્રગુપ્તન જય પો અને પોત પશુ બન્યા ચંદ્રક્ય નીતિશાસ્ત્રમા બહુ દુશ્વિયાર હતો આ યુક્તિ કેમ કરવી જાણ કેમ પાશુવી અને અને તવા પ્રતિજ્ઞા મયોગોમા પશુ પોતાનું કાય ફેવી રીત નાધનુ એ તે બહુ નાની નીતે મમજતા હતો

એક વાર તેણે પવત નામના રાજ્યને પોતાનો કરી નદગામ

ઉપર કરી આક્રમણ કર્યું. પણ આ વખતે પાટલીપુત્ર ઉપર ગીર્વે
વેર ન થાવતાં આસપાસનાં ગામોને ઘર કપાડી માર્યાં. આથી
નંદરામ ભાઈ ગંગા અને ગદગુપ્ત મિત્રામતાડઃ ગયા, પરંતુ રાત્ર
વિષ કન્યાના સંગોગથી મરી ગયા અને તેથી ગદગુપ્તી કાંઈ ગઈ.
પાટલીપુત્રના લોકોને કહી જાણ્યું પડ્યું તેથી પ્રભુ આગનેથી જાની
ગઈ અને ગદગુપ્તની પાને કરીવાર કપાડી આપી.

આણાકયે વિચાર્યું કે, લોકોને આગનેથી જાળવે તો કિચળા બરી
આસ્યા જશે, આથી તેણે લોકોને કહી મંદિત કર્યાં. પૈના પ્રાપ્ત કરવાનો
એક બીજો ઉપાય ચિંતવતા તેણે દેવ પાસેથી અગ્નિય પાસા મેળવ્યા.
ગામના આગેવાન શેડીયાઓને બોલાવી તેઓ નાથે વૃત્ત રમવા માંડ્યું
અને તેમા પોતે મારી બીટ મૂકે અને જીતે તો પ્રમાણમા અડ
ઝોછી વસ્તુ લે.

આવી રીતે ઘેડ કરતા પણ સર્વ લોકો તેની સાથે રમનાં હારી
જતા પણ આણાકય કોઈ દિવસ હારતો નહિ. આવી રીતે મિદ્ધની
પાસેથી મેળવેલ જુગાર રમવાના પાસાના ઉપયોગથી અનેક લોકોને
જીતીને આણાકયે રમત માત્રમા રાગનો ભાર મોનાથી ભરી દીધો.
કદાચ દેવ કૃપાથી ગામના શેડીયા લોકો તે મત્રીને જીતી લે, પણ જે
કમનશીલ પ્રાણી મનુષ્યભવ હારી જાય છે તે ફરી વાર તેને પ્રાપ્ત કરી
શકતો નથી.

૫

રત્નાન્યાદય સુતૈર્હિતીર્ય વણિજા દેગાતરાદીસુલા,
પશ્ચાત્તાપવશેન તાનિ પુનરાદાતું કૃતોપક્રમે, ।
લભ્યતે નિખિલાનિ હુર્ધ્વદમિદં દૈવાદ ઘટેત્તલ્કવચિત્,
બ્રષ્ટો મર્ત્યમવાત્તાથાપ્યસુકૃતી મૂયસ્તમાર્જ્જોતિ ન ॥૫॥

ભાવાર્થ — વસતપુર નગરમા ધનનો નામે એક શેઠ રહેતો
હતો. તેને પાંચ પુત્રો હતા. આ શેઠ રત્નની પરીક્ષામા બહુ કાબેલ
થી ‘તેને રત્ન પરીક્ષક’ના નામથી સર્વ ઓળખતા હતા.

શબ્દી એવી એક પ્રકૃતિ પડી હતી કે મનુષ્યવાણા જે જે ગતો આવે તે પોતે ખરીદી નહીં સમઢી રાખે પણ વેચે નહિ પુત્રો વાગવાર મહે કે બમણા તમણા દામ આવે છે છતાં શા માટે વેચના નથી? આ પ્રમાણે વા વાર કળ્યા કરે પણ શો તો વેચવાની વાત કરે જ નહિ.

એક વખત મેં બનાગરામ ગયા અને કેવટાકે વિવન પડી પાછા આવ્યા ત્યાં મેં માનુષ પકડી કે પોતાના પત્રોએ મવ તો પ દેશાં માણુમેને વચી નાખ્યા છે બાથી મેં કે હામગએને ધ માર કાની મકુષા અને વેચેના રત્નો પાછા લઈને આવવાનું મનુ.

હોમગએ બદાર નીકળી ચાયા પણ વચેના એ જ રત્નો પાછા મેં ગીને મેળવી શકે? પણ મદાય દેવની મદાસથી નેજ ગતો મેંદરી શકે પણ જે મનશીમ પ્રાણી મનુષ્યનવ દારી જાત તે ફરીયા નેને નાખે ફરી શખેના નથી.

૬

મ્ષત્રે કાવટિકેન રાત્રિ વિગમે બી મન્મેષેન વ

પ્રેયેદું સક્લ કુનિગયવગાન્ત્વ વન્ પ્રાપ્ય વ ।

સ્વન્નરમેન પુન સ તત્ર દાવિતેના લોકયતે કુત્રચિત્

અહો મયમવતવાપ્ત્વા મુક્તો મૂનસ્તમાન્નોતિ ન ॥૬॥

આવાર્થ — ઉક્લતપિણી નગરીમા એક મુળદેવ નામના રાજ પુત્ર રહેતા રતો અને તે દેવદત્તા નેસ્વા ઉપર ગામકન હતો બાથી ધરના મોકોની છતગકુચી ને પ દેશ ચા તો ગયો રરનામા અનેક પ્રકારના સુષ્ટિ વૈભવ જ્ઞેનો ને એક વખત એક મહામા ત્રે મુનો હતો નેવામા નેજે સ્વપ્નમા જોયુ કે મદ્ર પોતાના મોદામા પ્રવેશ કરે છે આ જોઈ જાગી ગયો અને શાસ્ત્રનો જાણુ દોવાથી મહામાથી બદાર નીકળી ફળ ફલાદિક સહ શાસ્ત્રોકન વિધિ તમાજે સ્વપ્ન પાદક પાસે ને મકુડી તને સ્વપ્ન વિચર પૂછયો બાથી સ્વપ્ન પાદકે કમુ કે નમને શબ્દ મળે શી

મળદેવે સ્વામી પાસેનું ચમન માગ્યું કયે, અને અમમળી મળિ-
સામાન રાત્રી બોજન લેવાર ગયું. તે સામા એક મહત્ત્વાકાંક્ષી મળિ
ત્યા પંચાંગનાં નેત્રે વચ્ચેથી બોજન લેવાર આવ્યું. આથી દેવ તુરંમન
મળા, દત્તના દાસી અધ્યાય નેત્રે મળ્યું દેવના મળિના નાદિન એક
ચમનમા માગી ગીત. નાત દિવસ પછી, એક અપુત્ર મળ મરણ
પામનાં તે ગામમા પ્રવેશ કરના પચ્ચિન પ્રમદ મળ અને મળદેવને
મળ્યું મળ્યું.

આ ચખતે એક મેન્નામના મેન્નાને પામ મળદેવના નેત્રે ન
ચ્ચેન આવતા, તેજે નેત્રી સુરને પામ કરી. નેત્રી સુરને કળુ કે, આજે
તને ધી-ખાત મળિ બોજન મળશે અને અપુત્ર નતા તે પ્રમાણે
બોજન મળ્યું.

અનેને એક જ નતનુ સ્વપ્ન આવેલ અને કળા જૂદ મળ
નેત્રી ગોંસાઈના શિષ્યને આ દષ્ટીકત નેત્રી એક મળે. આથી તે
દરેક જ મહત્ત્વાકાંક્ષી સુરે અને કરી વાર તેનું સ્વપ્ન નેત્રીની દષ્ટી
સાખવા લાગ્યો, પણ તે સ્વપ્ન દેખાયું નહિ, કદાચ દેવગોમળી તેનું
સ્વપ્ન કરી વાર આવે, પણ જે કમનગીય પ્રાણી મળુખાનવ દાસી નય
છે, તે કરીવાર તેને પ્રાપ્ત કરી શકે નથી.

૭

રાધાયા વદનાદધ ક્રમવગાચ્ચક્રાણિ ચત્ત્વાર્થપિ,
બ્રામ્યન્તીદ વિપર્યયેણિ તથો ધન્વી સ્થિતોઽવાદ્મુલ
તસ્યા વામ કનીનિકામિપુ સુલેનેવાશુ વિવ્યય હો.
બ્રહ્મો મર્ત્યભવત્તથાપ્ય સુકૃતી ભૂયસ્તલાન્નોતિ ન ॥ ૭ ॥

ભાવાર્થ — ઈંદ્રપુર નગરમા ઇન્દ્રદત ગળ વસે છે. તેને આવીશ
રાણીગોથી થયેલા આવીશ પુત્રો છે. છતા રાગ પોતાના મત્રીની પુત્રીને
પરણ્યો તે ત્રેવીસમી રાણી કરી, પણ થોડા વખતમા તે ત્રેવીસમી
રાણી સાથે અણુખનાવ થતા તે પોતાના પિતાના ઘેર ચાલી ગઈ.

એક દિવસ રાગ બહાર ફેલા નીકળેલ છે તે વખતે આ મત્રીની પત્નીને ગોખમા એટલી ભેદી તેના પાંચ આમકત થયો, પણ તેને જાણખી નહિ ગળ તેના હાવભાવથી ઉપર ગયો ને ગતિ ત્યા જ થો અને તેના મરોમ બળથી તે જ સત્રે તે મત્રી પુત્રીને મમ મો મત્રીએ આ બાનનનુ લખાણ કરી ગાળ્યુ

વખત આજે તે પુત્રીને પુત્ર અવતાર તેને કાળાચાં પામે બજુરા મૂકો તેથી તે વિજ્ઞાન અને ધનુર્વિદ્યામા નિપુણ થયો મત્રી પુત્રીના પુત્રનું નામ સુરેન્દ્ર ન પાડવામા આન્યુ હતુ

હવે મનુડ નમરીના જનશત્રુ રાગની નિવૃત્તિ નામની પુત્રી ફાવાવનનપણ થઈ છે ન એક દિવસ શણગા મહુ પિતા પામે આવી ત્યારે શ્રવણ થી વર વગવા પિતાએ ઇચ્છા નવાવી ત્યારે પુત્રીએ પંખુ પાંચ માધનારને પ બુરાની દેખા બનાવી

હિયા કુટુંબોમા દેખાવર વ વાનો નિયમ પુત્ર કાળમા દના જેથી જાને મવ દેશોમાથી જાપુત્રોને બોવાન્યા દક્ષત રાગ પણ ના નહિન આ ના મત્રી તથા હુ દક્ષત રાગ મારે છે શ્રવણ મ ની ગયના બાજુન કરી હતી મડપની વચ્ચે અવલ નેના દના દના તેની હા ચાર ના ચક્ર મડા પા મેક એક ચક્રમા બ ન્યા દયા આ દેક નહન એવી રીતે નચ કરી ગોદ યુ કે એક જમણી માજુ કરે અને ગેક નાની બાજુ ફે

અ સ્તબ્ધની ઉપર એક પુત્રી માગી અન તેનુ મુખ અધી દા યુ નાચે માગી તેનની કર્મ માગી નાની બાજુમા ને કન્યા પચવખો ફક્તની માળા હાયમા લખને ગબી હી નીચે કર્મમા જાત નાખી ઉપર આદ ચક્રમા નાર કરી રાધાની નાની આખને વીધે અવી રીત ગાળપુત્ર બાજુ મ જે તને વરતુ એવી તેની પ્રતિજ્ઞા હતી

જાપુત્રાએ કાચ શરૂ કર્યુ કાસાક નો પેનાની જગ્યા પરથી નાચા જ નહિ દેખાક કર્મ કર્મ કર્મ પાજ આન્યા કાસક

દાન અને શીળ-ભાગ ૧

દાન

જુદા જુદા લેખોનો સંગ્રહ

*

દાનના પ્રકાર

તેવું કેવું

દાનના પાત્ર

દાનના ફળ

*

સપ્તક - સપ્તક

નગીનદાસ ગિરધરવાય શેઠ

દાનનું ફળ

દુનંદા કં મુદાદાઁ
મનગીતી તિ દુનંદા ।
મુદાદાઁ મુદાગીતી
દો તી મનગીતી મુદાદા ॥

અપ્પાની આશા વિના નિઃસ્વાર્થ ગૃહિત્રી દાનદેવાવાળા દુર્લભ :
નિઃસ્પૃહ બાવથી દાન સેવાગ પણ દર્શન છે. નિઃસ્વાર્થબાવથી દ
દેવાવાળા નેમન નિઃસ્પૃહબાવથી દાન સેવાવાળા એ અન્ને મુખ
પ્રાપ્ત કરે છે.

—શ્રી દશવૈદ્રાસિક મૂત્ર. ૫-૧-૧૦

ધમ્મ સરુથે પરિણયઃ, ચાઉ વિ પત્તદ્દિણ્ણુ ।
સાદયજલ્લ સિધિદિ ગયઝ મુત્તિઝ હોર સ્વણ્ણુ ॥

છીપમાં સ્વાતિ-જળ પડીને તે રમણીય મોતી બની જાય
તેમ સુપાત્રને દીધેલું દાન ધર્મરૂપે પરિણમે છે.

—સાવયધમ્મ દોહા ગાથા. ૯

દાન

ધર્મના પ્રકાર

મવશ્ત્રી તીર્થેક જગવાને જ્ઞાન-દશન ચારિત્ર એ રત્નત્રયને ધમ કહેવ છે અને તેથી શ્રી ઉમાસ્વામિ સ્વમીએ નેમના તત્ત્વાર્થાધિગમ સૂત્રમાં શ્રીઆનમાં જ કહ્યું છે કે સમ્યગ્જ્ઞાન જ્ઞાનચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગ એટલે મમ્યમ્ દશન જ્ઞાન અને ચારિત્ર એ જ મોક્ષ માગ છે એટલે એ જ ધમ છે

શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્રના પહેલા અધ્યયનની પહેલી ગાથામાં કહ્યું છે કે—

ધમ્મો મગ્ગમુવિવદ્ઙ્ઘિસા સદ્ધમ્મો, તયો ।

દેશાવિ ત નર્મણિ જ્ઞાસ ધમ્મે સપામણો ॥

અર્થ—અદિમા, નયમ અને તપ રૂપી ધમ ઉત્પ્પદ મગળ છે, જેઓ એ ધમમાં ગત રહે છે તેમને દેવો પણ નમન કરે છે

એટલે અદિસા સયમ અને તપ એમ ધમના ત્રણ પ્રકાર પણ ક્યા છે, પરંતુ એ ત્રણેય ચારિત્રના આગ મળી શકાય કારણ કે ચારિત્રમાં અદિસા, મયમ અને તપ ફળવવાના છે ચારિત્રના પાયા મદાવનમાં પહેલું મત અદિસાનું છે અને યુગ્મયુગ્મયે સર્વ વરતિ-અદિસામય (યતનામય) કરવાની છે તેથી વળી ધમને એક જ શબ્દમાં વણવતાં થઈને અદિસા તરીકે જાણખાવેલ છે અદિસા પરમો કર્મ અદિસા એ પરમ ધમ છે એવું સૂત્ર પણ કહેવામાં આવે છે પણ તે અથ સત્ય કહેવાય કારણ તે અપેક્ષાએ જ સત્ય છે અને આસ કરીને વૈદિક ધર્મોમાં એ સૂત્ર ઉચ્ચારે છે

દાપટે રૂઠિ દાન અથવા દાપટે તદાનમ્ એટલે કે દેવુ તેનું નામ દાન અર્થાત્ આપણી પામે જે હોય તેમાથી વધતુ એણુ માર્ધ પશુ અન્યને આપતુ તેનું નામ દાન આપતુ એટલે પોતાની વસ્તુનો ત્યાગ કરે, આ દુકાળી આપ્યા છે માર્ધ પશુ જાનના બંધાની આશા વિના, મૂઝા-આમકિ વિના નિસ્વાથ આવથી કરેતુ દાન એ જ માન્ય દાન છે એ જ ધર્મ છે શ્રી દશવૈકલિંક શ્રુતમા કહ્યું છે કે—

દુઃસા દુઃસાગર્ મુગદ્ વી વિ દુલ્ભા ।

મુદાગર્ મુદાગીવી દ વિ ગચ્છતિ મુગર્દ ॥

અર્થ—નિસ્વાથ આવથી દાન દેનાર દુલભ છે તેમ જ નિસ્વાદ આવથી દાન લેના પશુ દુલભ છે નિસ્વાથ દેનાર અને નિસ્વાદ આવે લેનાર બંને મારી મનિમા જાય છે

મુક્તિ એ ધર્મનો તેનું છે માપણ મનિમ લાન્ય છે મમા માથી મુક્ત થવાને મ પશુ ત્યાગની જરૂર છે પણ અનેક જ મોના અપરાધમાથી છુટ એમ મ મપૂર્ણ ત્યાગી બની શકેનો નથી તેથી ત્યાગમા પ્રવ્રજ થવા માટે જાનનો રત્નો મનાવવામા આ રો છે દાનથી ત્યાગ આવના ખીતે છે મારે દાનને પ્રવેશ ન ગણવામા આવતો છે

હવેને મમા મા રખાવનાર ચાર કારો ૪—ક્રોધ માન, માયા અને ભાગ તેમા લબને હનવા માટે દાન કરવાનું બનાવેનું છે કા જ દાનથી મનરો રોગ ઓઠો થાય કે અનન દારના વધે છે નિસ્વાદ મીન દાન કરવાથી લાનને હનાય છે એટલે

લેખનો ત્યાગ
એ જ સાચુ દાન છે

અથવા સાબરજિત અને મોરબ આપ્યા વિના આપેલું હોય તે જ અર્થ દાન છે

દાનના પ્રકાર

(૧) મનદાન, (૨) જ્ઞાનદાન, (૩) શ્રમદાન.

મનદાન એટલે એવા દાન જેમાં મનની શક્તિ પ્રમાણે વસ્તુ પ્રદાન થાય છે. આમાં મનદાન, જ્ઞાનદાન, શ્રમદાન એવા ત્રણ પ્રકારનાં દાન આવે છે. આમાં મનદાન એટલે એવા દાન જેમાં મનની શક્તિ પ્રમાણે વસ્તુ પ્રદાન થાય છે.

(૧) શ્રમદાન, (૨) જ્ઞાનદાન, (૩) મનદાન.

શ્રમદાન

દાનના આ પ્રકારમાં રોગીની સેવા, આતિથિ સેવા, ભૂદેવને માર્ગ બતાવવો વગેરે મનુષ્ય અને મનુષ્યની પોતાના ગરીબ માનવ અનેક જાતની સેવા કરી શકે તે અર્થનો સમાવેશ થાય છે. રોગીની સેવામાં કૃત દાન થઈ શકે છે. પરંતુ બીજા કોઈ પણ સેવા કરવી એટલો જ અર્થ નથી થતો. મનુષ્ય માટે હોય અને તેને સેવાની જરૂર હોય તેની પણ સેવા કરવી પડે છે. એટલું જ નહિ પણ રસ્તામાં આવ્યા જતાં કોઈ માણસ

કોઈ પણ દરદથી પીડાનો દોષ માર્છ પણ દર ને લીધે દુખી હોય પડીને બેબાન થઈ ગયો હોય વગેરે માર્છ પણ જાતના દુખ રહ્યા સ્વાય રંગી તે પણ શ્રમદાન જ છે

અતિથિ ઘેર આવેલ દોષ તેને બોજાવપણી તથા સુવાની સગવડ આપવી એટલેથી જ અતિથિ મેવા પની જતી નથી પરંતુ અતિથિ અગત્યનો દોષ તેને રસનાની માદિની આપવી એટલું જ નહિ પણ જરૂર પ્રમાણે તેની માથે જઈને તેને મમન રંગો નવાવે તોમ જ તેનું બીજું જે કાર્છ મામ દોષ ને કી આપતું ને મવંતો અતિથિ મેવામા મમાવેશ થાય છે

તે જ પ્રમાણે રસ્તે જતા કોઈ અગત્યનો અમુક રસ્તો કે મમન કયા આનુ તે રીતે નેની માથે જઈ નેને ને રંગો કે મમન જાતવતું ને મમન છે

એ પ્રમાણે કોઈ પણ મનુષ્યને જરૂર દોષ ને પ્રમાણેથી તેન જાનમહેનતથી નવાવ આપવી ને શ્રમન છે

જ્ઞાનદાન

માઈને પણ વિદ્યા બજારવી જ્ઞાન આપતું ને જ્ઞાનદાન : જ્ઞાન પણ ને પ્રમાણે—(૧) આમાનિક અથવા વ્યવહારિક અને (૨) ધાર્મિક

નિશાળ વિદ્યાર્થી (કોલજ) માનું જ્ઞાન ને આમાનિક અથવા વ્યવહારિક જ્ઞાન : અને ધર્મતરોનું નિહાળેનું આધ્યાત્મિક જ્ઞાન આપતું ને ધાર્મિકજ્ઞાન :

નસારના અનેક જાતના વ્યવહારોનું જ્ઞાન કે વ્યવહારમા ઉપરાગી થતું જ્ઞાન ને વ્યવહાર જ્ઞાન છે અત્યારની નિશાળોમા તથા શૂદ્ધ શૂદ્ધ કોલજોને જેવી કે આટમ કોલજ, લા કોલેજ સાયન્સ કોલજ એન્જીનીયરીંગ કોલજ મેડીસ કોલજ વગેરે કોલજોમા અપતું જ્ઞાન ને વ્યવહાર જ્ઞાન છે

કરજીદારને જોઈતી ધનની મદદ આપી મરજીમુક્ત કરાવવો. બધન પામેલાને જરૂરી હક માટેનું નાણા આપી બધનમુક્ત કરાવવો. બેઠારને જોઈતી ધનની મ આપી તેને ધણે સગાડવા અન્યાયથી પીતા માણુમોનુ ધનવડે રક્ષણ મરુ વગેરે ધનદાનના પ્રકાર છે.

દવાખાના સેનેટોરીઅમ આરોગ્યબુનન સ્થાનક વગેરેનુ દાન કરુ તે પણ ધનદાન છે.

ધનવાનોએ, સદ્ગુણવાનોએ ખામ મમજવા જેવી અને દાનમા રાખવા જેવી વાન એ છે કે ધન મેળવવામા જ અને જાનના પાપ કરવા પમા છે નથી આમા બારે થરો છે ઉપરાંત ધન ઉપર મોદ રાખી લોભ અને પરિમદનો આશ્રય કરી ધનને મમદી ગામવાથી પણ ને કાપમ તમારી પાને રેવાની ખાત્રી નથી.

મારણ કે ધનનો અગ્નિથી નાશ થવાનો મબવ છે, એ ભૂ જવાનો મબવ છે વ્યાપારમા નુશ્માન થવાનો મબવ છે લપુ જી જવાનો મબવ છે એમ અનેક રીતે લાભીનો નાશ થવાનો મબવ છે ત્યારે લોભ અને પરિમદને વધારી લાભીનો મમદ કરી આત્માને મા માટ વધારે બારે કરવો આમા બારે ચવાથી આવના બવમા દુખમય જીવન મળવાનું ને નાકુમ.

ત્યારે વધારાના ધનનુ મત્પરે કન દેવાથી નિરપૂરનાથી દાન દેવાથી અમુક હમની નિજરા થાય છે અને મોક્ષની નજીક પહોચાય, તેમજ આરના બવમા સુખમર નરમેગો પ્રાપ્ત થાય છે માટે ૧ થી નમજ એ જ કરવાય કે બની શકે તેટલુ નિરપૂરનાથી મ પાત્રને દાન કરુ.

ભાવના પ્રમાણે વળુ પ્રકારનાં દાન

કરુ છે કે—મન વજ મનુષ્યાણી કારમ વધ મોત્તવો માણુનુ ધન જ તેના બધ અથવા નાશનું કારણ છે એટલ માણુનના

મનની રૂત્તિ અથવા ભાવના પમાણે જ્ઞાનના દસ દસ પ્રકાર પડી ગય છે. તેને આપણે મુખ્યત્વે ત્રણ ભાગમાં વહેંચી શકીએ.

(૧) સામાજિક ભાવનાવાળા જ્ઞાન.

(૨) દયાભાવવાળા જ્ઞાન.

(૩) નિઃસ્વભાવનાવાળા જ્ઞાન

આ ત્રણે ભાવનાના જ્ઞાનને આપણે દસ દસ પ્રકારમાં વહેંચી શકીએ છીએ. આ ત્રણે જ્ઞાનના જ્ઞાનને ત્રીણે પ્રમાણના પેશાવિભાગમાં વહેંચી શકાય છે.

૧. સાંસારિક ભાવનાવાળા

જ્ઞાન—

(૧) કીર્તિજ્ઞાન.

(૨) લોકિકજ્ઞાન

(૩) ઉચ્ચિત્તજ્ઞાન.

૨. દયા ભાવનાવાળા

જ્ઞાન—

(૧) અનુકંપાજ્ઞાન.

(૨) હૃદયજ્ઞાન

(૨) જ્ઞાનજ્ઞાન.

૩. નિઃસ્વભાવનાવાળા

જ્ઞાન—

(૧) અભયજ્ઞાન

(૨) ધર્મજ્ઞાન

૪. પાત્રાનુસાર

જ્ઞાન—

(૧) સુપાત્રજ્ઞાન.

(૨) કુપાત્રજ્ઞાન.

(૩) અપાત્રજ્ઞાન.

આ પ્રમાણે ભાવના અનુસાર જ્ઞાનના દસ પ્રકાર થાય છે.

સૂત્ર પ્રમાણે દયાના દસ પ્રકાર

સ્થાનાંગ સૂત્રમાં જ્ઞાનના દસ ભેદ બતાવ્યા છે તે આ પ્રમાણે છે—

(૧) અનુકંપાજ્ઞાન—જીવનને દુઃખી અનાથ કે પીડિત ભેદીને અનુકંપાથી, દયાથી કે કૃપાથી દેવાનું જ્ઞાન

- (૨) સમદાન—આપણિમા કે અન્યુદયમા મદાય કે વા માટે આપણુ દાન
- (૩) અપદાન—રાગ કે પોલીસ વગેરે અધિકારીના કચ્છી આપણુ પડુ દાન
- (૪) મારુદયદાન—ગોઠથી એકતે માતાપિતા પુત્રાદિ કુટુંબીજનના વિરોધતે મ જે નેમ્મી પાછા દેવામા આવણુ દાન
- (૫) સત્ક્રમદાન—દુષ્ટાન દોવા છતાં મમાજની કે મજાથી માણસોની મને અતર આપણુ પડુ દાન
- (૬) મૌરવદાન—પોતાની વચ કીર્તિ પ્રતિષ્ઠા માટે ગવથી આપણુ દાન
- (૭) અધર્મદાન—અરમા જનોન દા. આપણુ ને
- (૮) ધર્મદાન—સુપાત્રને દાન આપણુ ને
- (૯) આશાદાન—સારા દગની આશાથી દાન આપણુ ને
- (૧૦) મરણપ્રમાદ દાન—પોતાના ઉપ કામિએ કરેલા ઉપમારો જાણ વળવા માટે દાન આપણુ ને

આમાથી અનુક્રમ દાન તથા ધર્મદાન હરેના મીઠા તથા ત્રીઠા અવવાગા વિનામમા આવી અવ છે મૌરવદાન એ હર આપેલા કીર્તિદાનનુ બીજુ નામ છે આકીના માન ઉપર મનાવેલા સોકિદાનના પ્રકાર છે

દરે આ રતે એ પ્રકારને વિગતથી ન લાગીએ

કીર્તિદાન

માન, પ્રતિષ્ઠા, કીર્તિ માટે આપણુ દાન ને કીર્તિદાન છે અથવા મૌરવદાન છે આએ સમજાવ નવાણુ રૂપ કીર્તિદાન જ અપાય છે ન મનાવી અતર માનપ્રતિષ્ઠાની ખાતર માણુમ સાચો રૂપીઅ આપી

કે છે ત્યારે તે જ માણસ દયાથી મરી જાય એક જેમણે પણ આપવાની જોઈએ ના પાડે છે ત્યજ્ય કે મરી જાય આપવાથી અમારને તેની ખચર પડતી નથી અને તેથી તેની કીર્તિ વધતી નથી. માટે કીર્તિ ન વધે એવું કે માનપ્રતિષ્ઠા ન વધે એવું દાન નેઈ કરવું નથી.

જેદની વાત એ છે કે આજે ઉપાશ્રમેમાં પણ અને તેમાંય સાધુ મુનિરાજોની રૂપરૂમાં કીર્તિદાનની જ માપણી કરવામાં આવે છે. ઉપાશ્રમ માટે, દયાખાના માટે કે જીમ્ન કોઈ કામ માટે મદાન અધાવ્ય હોય તો અમુક રકમ આવે તે જતાનું નામ તે મદાન સાથે જોડવામાં આવશે, અમુક રકમ આપવાથી તે મદાનમાંના એક જોરમાં તે જતાના નામની તખતી ચોડવામાં આવશે વગેરે વગેરે રીતે માણસોને કીર્તિદાન તરફ વાળવામાં આવે છે. છતાં જેદની વાત એ છે કે સાધુ મુનિરાજો એટલું પણ સમજાવતા નથી કે આ કીર્તિદાનનું જતાના આત્માને કશું સાફ રૂળ મળવાનું નથી.

માન, પ્રતિષ્ઠા, કીર્તિ, એ સાંસારિક ભાવના છે અને એ ભાવના સસાર વધારનાર છે, સસાર જોછો કરનાર નથી. ત્યાં માણસનું લક્ષ્ય સસારમુક્ત થવાનું છે અથવા હોવું જોઈએ. અંત સંસારમુક્ત થવામાં મદદરૂપ થાય તે દાન જ સાચું દાન ગણાય. કીર્તિદાન સંસાર વધારનાર હોય તે શુભરૂળ આપનાર એટલે આત્માને કલ્યાણકારી દાન નથી.

વળી બીજી વાત એ છે કે આજે નીતિથી, પ્રામાણિકતાથી ધન કમાનાર તો ભાગ્યે જ મળશે. આજે ધનવાન દેખાતા દરેક માણસ જીવનની તપાસ કરશે તો માલુમ પડશે કે તે દરેક ધનવાન અનીતિથી કાળાખજારથી, લુચ્ચાઈથી કમાયેલ હોય છે. બનાવટી માલ ઉપજાવતું નામ ચોડી દેવું, દેશી માલને પરદેશી કે વિલાયતી કારખાનામાં નામ આપવું, સારો માલ દેખાડી હલકો માલ આપવો

વળનમા, આપમા ગણુનગીમા ઓણુ આપતુ, ખોટા લેખતો તૈવાર કરવા, દાણુચેલી કરવી દાણુચેરીના ઉપાતો યોજવા વગેરે વગેરે અનીનિમય ક્રુતિઓથી જ થતે જાગે ધનવાન થયા હોય છે અને થય છે અને એ અનીતિના પાપમાથી છૂટવાને પાતાની કમાણીનો એકાદ દુકાડો, નાની સરખી રકમ દાનમા આપે છે, પરંતુ આ રીતે અનીતિનુ પાપ ધોવાતુ નથી એ વાત એ હોઠોને સાધુ મુનિરાએએ સમજાવવાની ખાસ જરૂર છે

માર્માનુસારીના શુભમા નીનિથી ધનોપાજન કરવાનુ ખાસ કહેવામા આવ્યુ છે પરંતુ આજે ધણા લોકો કહે છે કે નીતિથી ધનોપાજન થઈ શકે જ નહિ માટે દુભણા તો ગમે તેમ ધનોપાજન કરી લો પણ તેમાથી થોડુ ધર્માત્મા વાપરતુ એટલે ધનોપાજનનુ પાપ ધોવાઈ જશે અને વળી કીર્તિ પણ મળશે

આ લોકો કહે—નશીમની વાત જ ખૂલી જાય છે કે તેમણે પૂવજને સારું કમ કરેલું હશે તો નીતિથી! ચલના પણ ધનોપાજન થઈ શકે અને આ લોકોને શ્રી હરિમંદસરિએ એક દષ્ટાંતથી બહુ સારો જવાબ આપ્યો છે સરજી કહે છે કે—

ધર્માર્થ ધસ્ય વિતેહા

તસ્યાનીહા ગરીબસી ।

પ્રદાસનાદિ પકસ્ય

દુરાદસ્પરિત વરમ ॥

અર્થ—ધર્માર્થ ધન મેળવવાની ઇચ્છા કરવી તેના કરતા ઇચ્છા જ ન કરવી તે વનમ છે કાલવનો મેલ લાગ્યા પણ તેને ધોઈને સાફ કરવાં કરતા દરથી કાલવનો રપણ ન જ કરવો એ વધુ સારું છે

જ્ઞાનમા કાલવનીયક પત્રો છે મુસાફર વિચારે છે કે બાજુ રીતે જતા તો વખત લાગે તેના કરતા કાલવ સોસરા જઈને પણ પપ ધોઈ નાંખતુ । આ લોકોની પણ તેના જેવી જ વાત છે કાલવમા

પાપાની પણ જે પાપનો જે કપાઈ પણ પાડકો અને મદદ કરેને જે છે તેની નામ આપી નથી એ તે જ કલ્પમ તેમ કરનાં કાર્યમાં મનને જોડે પાપ કરે તે પાપ પણ પાપ રીતે પડે પણ મોળા અને પાપની નામ આપના આ માટે પાપકો.

અનીનિયી ધર્મગ્રસ્તને કલ્પાત્ર અપી કરવા છે કે કલ્પગ્રસ્ત પાપાની યોગ્ય મન પામોડમાં આપનાં જે પુણ્ય થય તેના કરતાં અનીનિય પાપ પણ નથી કરવા છે, એટલે તેઓ પુણ્યનો ફાયદો તેવાને બદલે વૃક્ષાન જે વૃક્ષે છે તેના ધનના નીનિયી ધર્મપાત્રને કરવામાં જ નામના ફાયદો થાય છે.

ધનના સેવકો વધી પોતાના નામ આપેલા માયાપના નામથી કે કોઈ મરી ગયલા કુટુંબીના નામથી દાન કરે છે, આ વેલો પણ એ જ પ્રમાણે જોડી બમણામાં બને છે, મરી ગયેલાના નામથી આપેલ દાનનો લાભ મરી ગયેલાને તે મળતો જ નથી એ સાક્ષ્ય છે અને પોતાના નામે આપેલું દાન કીર્તિનન કરવાય તેથી માયાપના નામે દાન આપી તેઓ માયાપના સક્ત પુત્ર તરીકે વિશેષ માનપ્રતિષ્ઠા અને કીર્તિ મેળવવાની શક્તિ કરે છે, તેઓનું દાન પણ ઉપર પ્રમાણે જ સારું ફળદાયક થતું નથી, એટલું જ નહિ પણ તેઓ સમાજને તેમ જ પોતાના આત્માને છેતરવાનું નવું પાપ વહોરે છે.

નીતિથી મેળવેલા ધનમાંથી આપેલું કીર્તિનન પણ સારું ફળ આપનારું નથી તે ભૂલવું નહિ.

વર્તમાનપત્રોમાં દાતાનું નામ છપાય, સંસ્થાના રિપોર્ટોમાં દાતાનું નામ છપાય, ઉપાશ્રય, ઇન્સ્પિટાલ, આરોગ્ય ભુવન વગેરેના નામમાં દાતાનું નામ જોડાય અથવા તેના મકાનમાં દાતાના નામની તકતીઓ ચોડાય, ધાર્મિક સંસ્થાના નામ સાથે દાતાનું નામ જોડાય એવી એવી

રીતે નામની ખ્યાતિ મેળવવા માટે કરેલા સર્વ જ્ઞાન કીર્તિજ્ઞાન છે અને તે સામાજિક જ્ઞાન હોઈ શુભ ફળદાયક નથી.

લૌકિકજ્ઞાન

માનવ જાતની જોડેલા પ્રમાણની જરૂરિયાતો છે તેટલા બે લૌકિક જ્ઞાનના ચર્ચ શકે છે બીજાગીને જાન દેવું, પાણી દેવું વગેરે દેવા, મુશ્કેલીમાં પડેલાની મુશ્કેલી દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કરવો વગેરે અનેક જાતની માનવીની જરૂરિયાત પૂરી પાડવાનો પ્રયત્ન કરવો વગેરે રૂઝા લૌકિક આચારને અનુસરીને કરવા તે લૌકિક જ્ઞાન છે તે ઉપરાંત વ્યવહારિક રીતગિવાજને અનુસરીને અથવા વ્યવહારિક સંબંધની શરમને ધર્મને જે જ્ઞાન કરવામાં આવે તે લૌકિક જ્ઞાન છે

ઉપર જણાવેલા સમજજ્ઞાન બયજ્ઞાન મારુપજ્ઞાન સજ્ઞાન અધર્મજ્ઞાન, આજ્ઞાન અને પ્રત્યુપકાજ્ઞાન એ સાતેય જ્ઞાન આ લૌકિક જ્ઞાનના જ જૂદા જૂદા પ્રકારો છે

ઉચ્ચિતજ્ઞાન

નોકરો, સગાસબંધી, નાતજાત, કુટુંબમીઠા વગેરેને યથારોગ્ય જરૂરિયાત પ્રમાણે આપવું કે બે આપવી તે ઉચ્ચિત જ્ઞાન છે નોકર, સગા સબંધી વિગેરે નિકટના સંબંધમાં આવનાર હોઈને તેમની જરૂરિયાત પૂરી પાડવી તે આજ્ઞાનની પડેલી ફરજ છે

અનુકે પાદાન

અનુકે પા, દયા સહાયની લાગણીની પ્રાણીઓના દુખ દૂર કરવા માટે જે જ્ઞાન કરવામાં આવે તે અનુકે પા જ્ઞાન છે દુખી, બૂખ્યા, દીન, અનાથ, અસહાય નિબળ છોડના દુખ દૂર કરવાના વિચારથી જ્ઞાન આપવામાં આવે તે અનુકે પાદાન છે અથવા તેનું ખીજુ નામ દયા જ્ઞાન છે

[illegible]

માર્ગે જઈ મા મળ્યા તરૂં જોઈ ગયમ છે. તે પ્રમાણે, પશુઓ
કરના પશુ મળ્યા તરૂં જોઈ ગયમ છે. તેથી મળ્યાના કુળ છે.
કરના મળ્યાના કુળના અમલ પામ્યાના કુળના અમલના
કુળના પશુ ગયમ છે.

આનુકૂળતાના સ્વરૂપે દેશના નેતૃત્વમાં અનુકૂળતાના પ્રકાર કૃષી
મકાન, અનુકૂળતાના સ્વરૂપે દેશના નેતૃત્વમાં અનુકૂળતાના પ્રકાર કૃષી
નેતૃત્વમાં આગળના બાકીના અનુકૂળતાના પ્રકાર કૃષી
અનુકૂળતાના સ્વરૂપે દેશના નેતૃત્વમાં અનુકૂળતાના પ્રકાર કૃષી
જો ઉદ્દેશ અનુકૂળતાના સ્વરૂપે દેશના નેતૃત્વમાં અનુકૂળતાના પ્રકાર કૃષી

આને દાન કેમ મેળવવા છે તે પણ તમ વિચારીજો. ધન પાસેથી ધન મેળવવા માટે સમના તથ્યચાર આગેવાનો ધન શેઠ પાસે જાય છે. તેની ખુશામત કરી તેના શુશ્રુભાન કે તે જોટલે મુશી કે ઘણીસાર તેના દોષને પણ શુણ તરીકે જો છે. ખુશામત સૌને પ્રિય લાગે છે. ખુશામતથી શેઠને ખુશ કરી વાત કાઢે છે. કોઈ વાર તે જ વખતે જોઈતી રકમ મળી નહિતર વળી કોઈ મોટા મેળાવડની યોજના કરવામાં આવે ધનવાન શેઠને પ્રમુખપદે બોલાવી જાહેરમાં ખુશામતથી કરવામાં આવે છે. અને એ રીતે તેની પાસેથી ધાર્યું દાન મેળવવામાં આવે છે. અને એ રીતે તેની પાસેથી ધાર્યું દાન મેળવવામાં આવે છે. અને એ રીતે તેની પાસેથી ધાર્યું દાન મેળવવામાં આવે છે.

પરંતુ આવું દાન તે સાચું અનુકંપાદાન નથી. ભક્તો
 ધ્યાના કામ માટે આપવામાં આવી હોય પણ દાતાએ
 હૃદયની આદ્રતાથી આપી નથી. તેથી જો કે તેની ધૃત્તિ
 પણ તેને અનુકંપાનું સાચું કૃણ મળી શકે નહિ.

હૃદયની આદ્રતાથી આપી નથી. તેથી જ તને કંઈ તો...
પણ તેને અનુકરણ સાચું જણ મળી શકે નહિ.

હોમગનાથી, સાચી દયાથી જે જ્ઞાન આપવામાં આવે તે જ ખરું જ્ઞાનદાયક છે

જ્ઞાનજ્ઞાન

જ્ઞાનજ્ઞાનનું સ્વરૂપ ઉપર બનાવાઈ મધુ છે જ્ઞાનજ્ઞાનની ધૂળી મદતા છે બ્યવહારિક જ્ઞાનથી મનુષ્ય સમ્મારમાં મારી ઉત્તી ગિધિઓ આવે છે ત્યારે ધાર્મિક જ્ઞાનથી મનુષ્ય તેના આત્માનું મધ્યાણ કરી શકે છે

શ્રી હયવૈકાંતિક સુત્ર ૪-૧માં કહ્યું છે કે—

વર્ષમે નાગ તથો દયા એવ ગિદ્દહ મધ્યસંચર ।

અપાણી પિં કાદી ? પિંયા નાદિદ્ સેવરાચળ । ॥

અર્થ—પ્રથમ જ્ઞાન અને પછી દયા એ મધ્યમી પુત્રની ગિધિ છે જે અજ્ઞાની છે તે શુ ક વાનો હતો ? મા જુ ને કંધાજુમાં શુ છે અને પાપમાં શુ છે તે ફરી ગતિ નહીં ?

અગરને કહ્યું છે કે વર્ષમે નાગ તથો દયા પડેનું જ્ઞાન અને પછી દયા જીવના સર્વ દુ ખનું મળ અજ્ઞાન-મધ્યાત્વ છે અજ્ઞાન દગે અને સમ્યક્ જ્ઞાન આવે ત્યારે ને મોગમાં તરફ આત્મકંધાજુના માત્ર નર નગી શકે છે અને જ્ઞાનથી આગળ વધના વધનાં સપૂજુ જ્ઞાન નેજાથી મે દા પ્રાપ્ત કરી શકે છે એટલે જ્ઞાનજ્ઞાન ધણ જ ઉપરોગી મધુ જ મદતદાયક છે

અભયજ્ઞાન

શ્રી સુવૃત્તામ સુત્ર ૧-૧૨માં કહ્યું છે કે—

દાગળ સોદ્ અમવપ્પવાર્

અર્થ—સર્વ જાનોમાં અભયજ્ઞાન છે કે છે

ખાખીના ખાખી રક્ષા કરી તેનું નામ અભયજ્ઞાન છે

જાન એટલે જાણ અને રીત એટલે રીત. જાણ એટલે જાણનાં ગુણો અને રીત એટલે રીતનાં ગુણો. જાણ એટલે જાણનાં ગુણો અને રીત એટલે રીતનાં ગુણો. જાણ એટલે જાણનાં ગુણો અને રીત એટલે રીતનાં ગુણો.

જાન એટલે જાણનાં ગુણો અને રીત એટલે રીતનાં ગુણો. જાણ એટલે જાણનાં ગુણો અને રીત એટલે રીતનાં ગુણો. જાણ એટલે જાણનાં ગુણો અને રીત એટલે રીતનાં ગુણો.

જાન એટલે જાણનાં ગુણો અને રીત એટલે રીતનાં ગુણો. જાણ એટલે જાણનાં ગુણો અને રીત એટલે રીતનાં ગુણો. જાણ એટલે જાણનાં ગુણો અને રીત એટલે રીતનાં ગુણો.

ધર્મદાન

અર્થેકરના ધર્મદાનના દાના તો તીર્થંકર ભગવાન તથા મહારાજ ન જ છે. તેથી જ તેમને ધોરાધારીય નેતારનૂ મોટા નેના કહેવામાં આવે છે. ગાદગર્ભી વગેરે મોટા મોટા રાજાઓએ વડતનાં ધણા મોટા દાન આપ્યા હતા. પણ તેનું અત્યારે નામ પણ મેંદુનું નથી. ત્યારે તીર્થંકર ભગવાને ધર્મોપદેશ રૂપી જે દાન હતું તે ઉપદેશ આજે પણ સુચોની અંદર ઉપવચ્છ છે.

તીર્થંકરના ઉપદેશથી ધણા હવે તો તે ન ભવે મોક્ષ રૂતા. અને અત્યાર સુધીમાં તો અનેક હવેઓ તેનો લાભ લઈ ચલા છે અને ભવિષ્યમાં પણ લેશે.

અભયદાનની શ્રેષ્ઠતા ધર્મના કારણે જ છે. માણસ ધર્મના સમજે, આત્મા અને કર્મનું સ્વરૂપ સમજે ત્યારે જ જીવ ભયમુ ગ્રેટલે સર્વશ્રેષ્ઠ દાન તો ધર્મદાન જ છે. પરંતુ સાચું ધર્મદાન તીર્થંકર ભગવાન જ આપી શકે છે. ભગવાને બતાવેલા મે આજનારા સાધુ સુનિરાજે આપણને ભગવાનનો ઉપદેશ સમજે તેથી તેઓ તેટલા પ્રમાણમાં ધર્મદાતા કહી શકાય. પરંતુ સાધુ કે શ્રાવક ગમે તે હોય પણ તે અધ્યાત્મ જ્ઞાની હોય તો જ

આપી શકે મરણ કે તેઓ જ આત્માનું અને કર્મનું સ્વરૂપ યથાશક્તિ સમજાવી શકે

અધ્યાપકે અથવા ઉપાધ્યાયે પોને બહેદા ગંભીર અથવાળા પુનઃમે વચાવરા, તેનું વિવેચન કરી બનાવતું અથવા તે પુનઃકોના કથાં વિશે જોનાના મનનું સમાધાનું કરી આપતું જરૂર હોય તો તે પુનઃમે બહુવા માટે આપવા વગેરે ધમજાન દાનના પ્રમગે છે

જ્ઞાન લેનારની અગવડતાઓ મગાડવી અને તેને જ્ઞાન લેવાની ઉચિત સમવડના કરી આપવી એ જ્ઞાનદાનનું મોટામો મોટું સમજી છે કારણ કે જે મનુષ્ય પોને જ્ઞાન આપી ન શકે તે પણ જ્ઞાન લેનારો જેઈની વંસ્તુ પૂરી પાડી તેને બહુવામાં ઉત્સાહ પ્રેરે ને પણ પરમાર્થથી જ્ઞાનનો દાતા જ છે

જ્યાં ધાર્મિક પુસ્તકોનું પ્રકાશન કરી જિજ્ઞાસુ જનોમાં તેને વહેંચા, ધર્મિષ્ઠ અને ધર્મના જિજ્ઞાસુ જનોમાં ધાર્મિક પુસ્તકોની સ્વીકૃતિ કરવી પડેલાં ઉત્તીર્ણ થયેલ વિદ્યાર્થીઓને ઇનામ આપવા વગેરે પણ ધમજાનદાનના પ્રમગે છે

ધર્મિષ્ઠ ધમપરાયણ મનુષ્યોને સદાયક થાય એવું જ્ઞાન વિશેષ ધ્યેય છે

મોટાઈ પ્રવૃત્તિ કરનારા ત્યાગી સાધુસાધ્વીને વસ્ત્ર, ખાન, ઓષી, રમેદરજી, ઓવધ, રહેણાં સચારા-પથારી, જાન, પાણી સ્વ, શારેય પુનઃમે વગેરે પૂરા પાડવા તે પણ ધમજાનના પ્રકારો છે કારણ કે તેથી સાધુસાધ્વીઓ સ્વાધ્યાય, ધ્યાન તથા વગેરે સવમ પોપક પ્રવૃત્તિ ઓને મુખપૂર્વક આચરી શકે છે જનજાન વગેરેના સાધન વચરનો ૧૬ મોક્ષને અનુગ્રહ કેઈ પ્રવૃત્તિ કરી શકે નથી. માટે સાધુ સધ્વીને

વચ્ચેના વચ્ચે જરૂરીયાતની વસ્તુ દાન આપનાર શ્રદ્ધા મનુ-
સારીના મનમાં ધર્મને વિશેષ આપે છે અને તેથી તે શ્રદ્ધા
નિર્વરણનો બાળી થાય છે આમાં તેના ધર્મની નિર્વરણ થાય છે એવો
ધર્મદાનનો પ્રભાવ છે.

તેથી જ રીતે ધર્મોપદાન દુન્યામાં આવક શિક્ષણોને ધર્મના
ઉપદેશો જેવા કે મુદ્રાપત્ર, ગોપી, રત્નદરજી, આગમ, ચૂલકાન્ત,
તથા બીજા ધાર્મિક પુસ્તકો વગેરે જે કોઈ વસ્તુની ધર્મોપદાનમાં જરૂર
હોય તે પૂરી પાડતી તે પણ ધર્મદાન અને ધર્મજ્ઞાનદાનના પ્રકાર છે.

સાધર્મીને આયજિત દુગવતી, ઉપવાગના પારણાં કરાવવાં વગેરે
પણ ધર્મદાનમાં આવી શકે દારણ કે ગોપી ધર્મની અનુમોદના
કરવામાં આવે છે.

સાધુસાધ્વીને દાન આપતી વખતે 'ધ્યાનમાં રાખવું કે મીઠું, અગ્નિ,
ઠંડું પાણી વગેરે સચેત વસ્તુનો સ્પર્શ થવા દેવો નહિ. તેમ જ એ
ચીજો ખાસ સાધુના માટે જ બનાવેલી ન હોવી જોઈએ. અને સાધુને
આપ્યા પછી બીજી બનાવવી પડે તેમ ન હોવું જોઈએ.

દાન કેને દેવું ?

હવે દાન કેને દેવું તેનો પણ વિચાર કરવો જોઈએ. દાન
લેનાર પાત્ર પ્રમાણે તો દાનના ત્રણ પ્રકાર થાય—(૧) સુપાત્ર
(૨) કુપાત્ર, (૩) અપાત્ર.

પાત્ર એટલે દાન લેનાર માણસ અથવા જીવ. જગતમાં માણસો
પણ અનેક પ્રકારના હોય છે. વળી મનુષ્યની શક્તિ એટલી બધી પરિમિત
નથી છે કે તે જરૂરિયાતવાળા જગતના સર્વ જીવોને દાન આપી શકે

નહિ તેથી તેણે દાન આપવામાં વિવેક રાખવો જોઈએ અને તેની શક્તિ પ્રમાણે મારામાં સારી રીતે દાન કરવું જોઈએ

તેથી તેને પદ્ધતોજ એ વિચાર આવે છે કે દાન કેને દેવું ? માણસો તો ધનના પ્રમરના દોષ છે પરંતુ સમુચ્ચયે તેમના ત્રણ વિભાગ પાડી શકાય—(૧) મુપાત્ર (૨) કુપાત્ર અને (૩) અપાત્ર જે ઉપર જણાવી ગયા છીએ મુપાત્ર એટલે સદાચારી નીતિમાન ધર્મિષ્ઠ અને કુપાત્ર તથા અપાત્ર એટલે દુરાચારી અનાચારી અથવા અનીતિમાન અને અધર્મી

મુપાત્ર કે કુપાત્ર ફરક માણસ દુખી હોય છે તો દુખી કુપાત્ર એટલે દુરાચારી દુખીઓ દોષ તેના કરતાં સાચાગીને દાન મારે પસંદ કરવાનું કારણ એ છે કે જો તેના જાળ જમિયા બીજા વાવેના નિષ્કળ જાળ તેમ દુરાચારને આપેલું દાન નિષ્કળ જાળ છે કારણ કે દુરાચારી માણસ તેને મોજા દાન, મનાવનો ઉપરોગ દુરાચારના કામના કરે છે એટલે દુરાચારી પોતાનું પાપ વધારે જાળ છે તેથી દાન આપવી વખતે પાત્ર જોવાની ખામ જરૂર છે

પરંતુ અદ્વિયા એક વાત રૂપરૂ હરવાની કે કુપાત્ર પણ પાત્રી કે જુખી હોય તો તેના તરફ દયા લાવી તેને ને વખતે અપાત્ર કે દયા આપી તેની જુખ અને ષેઠા મરાડવા તેરણુ દયા આવથી હરી રામચ અને તેમ કરવું યોગ્ય છે પરંતુ દુરાચારી તેને મોજા દાનનો દુરુપરોગ ન કરે એટલે કે પાપકારી કામ ન કરે તેવી રીતે દાન આપવું જોઈએ

મુપાત્ર કુપાત્ર અને અપાત્રની વિશેષ વિગત નીચે મુજબ છે

અપાત્ર—કુલિંગી સાધુ મનાદિ કરવાવાળા મુદરમ અને હા

પરી, આ પાપાની પાપ વધારે જેમ કદાનામ—એ મારું અધર્મને મારું જનામ જેમને તેમને દાન આપવાની આપને જેનેમ આપ છે. એટલે એમ કદાની પાપ વધારે છે અને તેમ કદા નવક નિમોદનું પણ આવે છે. મારે એ નો મારંગા લાભ્ય છે.

કુપાત્ર—નિલ વિમ ધરી પણ દ્રવ્યવિગી મુનિ તથા જીનાશ્રમી ધાવક, પાપ આગરવામા પણ અવરદાતુ આવક એ કુપાત્ર છે. તેમને અરુણદિગી દાન દેનાર ગિર્યાનને વિરેમ્મ આપનાર બને છે. અથવા પાપને અનુમોદન આપનાર બને છે. પન્ન અનુક્રપાગી તેને દાન આપી મકાય.

સુપાત્રદાન આપાન અને કુપાત્રને મગજનવાગી દવે સુપાત્રી કિમત સમજાઈ જશે. સુપાત્ર માણુમ તેને મહેવા દાનથી સન્દર્ભની પ્રદિ કરે છે એટલે દાતા મન્દર્ભનો બાગી થાય છે.

જેન ધર્મ એ શ્રેષ્ઠ ધર્મ છે. એટલે જેન ધર્મ પાળનાર માણુસો એટલે જેનોને આપજે સુપાત્ર ગણી રાકીએ. તેમાં પણ સ્થિતિ અનુસાર ત્રણ બેઠ પાડી રાકીએ—

(૧) પચમદાત્રધારી સાધુ સાધ્વી.

(૨) અણુવતધારી શ્રાવક શ્રાવિકા.

(૩) અત્રની પણ સદાચારી (સમકિતી) શ્રાવક શ્રાવિકા.

વાંચક જોઈ શકશે કે આચારની દૃષ્ટિએ અથવા આધ્યાત્મિક સ્થિતિ અનુસાર ઉપરના ભાગ પાડેલા છે. અને તે ક્રમાંનુસાર સુપાત્રદાન પણ ઉત્તમ, મધ્યમ અને કનિષ્ઠ એમ ત્રણ પ્રકારનાં છે. એટલે મહાવ્રતધારી સમ્મુ સાધ્વીને આપેલું સુપાત્રદાન અને ત્રીજે નબરે અત્રતીને આપેલું સુપાત્રદાન છે.

દાનનું ફળ શું ?

પ્રથા દાનોમાં જ્ઞાનદાન, અનુક્રપાદાન, અભયદાન, ધર્મદાન અને સુપાત્રદાન એ જ ખરી રીતે શુભ ફળ આપનારા છે.

જ્ઞાન આપનારની વૃત્તિ અથવા બાવના ઉપર જ્ઞાનના ફળનો આસ્ર આધાર છે અને તેથી જ આપણે બાવના અનુસાર જ્ઞાનના ભાગ પાડેલા હતા જ્ઞાન આપતી વખતે ત્રણ ભાગની બાવના થાય છે—

(૧) વ્યવહારિક બાવના. સત્સાર વ્યવહારના કામ માટેના માર્ગે પણ જ્ઞાન આપના વ્યવહારિક જ્ઞાનને ખ્યાલ રાખવામાં આવે છે એટલે તે સ્વાર્થ બાવના હોઈને તેનું આસ્ર કોઈ શુભ ફળ મળતું નથી

(૨) દયા બાવના—દયા બાવથી આવેલા સર્વ જ્ઞાન શુભ ફળદાયી છે અને બાવનાની ઉત્કૃષ્ટતા પ્રમાણે ફળની ઉત્કૃષ્ટતા હોય છે

(૩) નિરુપદ બાવના ફળની આકાંક્ષા રાખ્યા વિના ફક્ત અસ્માદ્વાર પ્રાર્થના બક્ષિતબાવથી, ધર્મબાવનાથી અથવા મોક્ષમાગની બાવનાથી જે જ્ઞાન કરવામાં આવે તે શ્રેષ્ઠ જ્ઞાન છે અને તેનું ફળ પણ સર્વોચ્ચ મળે છે

આ ઉપરથી જોઈ સમજવાનું છે કે નિરુપદ બાવનાવાળો જ્ઞાતા તે શ્રેષ્ઠ જ્ઞાતા છે તેવાથી હૃદયે બીજો નબરે દયાબાવવાળો જ્ઞાતા છે અને ત્રીજો નબરે સામાન્ય અથવા વ્યવહારિક બાવનાથી જ્ઞાન કરવાવાળો આવે છે

જે જાન આત્મા ચેતાના નીતિપૂર્વક ઉપાર્જન કરેલા થતો જ્ઞાન આપવામાં ઉપયોગ કરે છે તે જ્ઞાન જ ફળ આપનાર થાય છે અનીતિથી ઉપાર્જન કરેલા જ્ઞાનમાંથી નાનો શરબો કે નળો જાગ જાય જ્ઞાનના વાપરવામાં આવે પણ તેથી તેને તે જ્ઞાન ફાયદાકારક નીવડતું નથી એટલે કે તેના જ્ઞાનથી તેની અનીતિનું પાપ પાંચાઈ થતું નથી

ધર્મમાં સમ્યક્દષ્ટિ પુરવાર જ્ઞાન બદા, બક્ષિત અને આવપૂર્વક કરાય અને છે તેથી તે જ્ઞાન ઉચ્ચ ફળ આપનાર બને છે

જ્ઞાન ફળ ધર્મ જાણે હોય પણ તે જ્ઞે પાત્ર અપાત્રને

જેવામાંથી પણ પાછળના કાલે તેને કોઈએ આપ્યું તેથી આપણે મુખ્ય પ્રશ્ન
જાણીએ કે તે કોણે આપ્યું હતું તે.

(૩) નિર્ણય આપે જ્ઞાન પા-પરના અભ્યાસમાં પ્રભુ
આપણે જોઈએ તેવામાંથી જેને નિર્ણય આપવાનો છે.

(૪) નિર્ણય અભ્યાસનું—પા-પરના અભ્યાસમાંથી કોઈએ
પ્રમાણ પૂરતી જાણવામાં ને નિર્ણય આપવાનો છે.

વ્યવહારથી જ્ઞાનના ચાર પ્રકાર

વ્યવહારમાં આદારજ્ઞાન અને ઔપચારિક જ્ઞાનને સ્ત્રીક્રિયાના બાજુ
મેંડા છે.

આદારજ્ઞાનના મુખ્યત્વે ત્રણ પ્રકાર પડે છે—(૧) જીનેનને,
(૨) શ્રાવકને અને (૩) મુનિને આદારજ્ઞાન.

પરોક્ષ પ્રકાર અનુક્રમણમાં આવી જાય છે. બીજા પ્રકારમાં
અનુક્રમણ તથા સ્વાભાવિકસત્યનો સમાવેશ થાય છે.

ત્રીજો પ્રકાર સુપાત્રજ્ઞાનમાં આવી જાય છે. આ પ્રકાર ખામ
મહત્વનો છે કારણ કે તે મહાપુણ્યના લાભનું કારણ છે. સુપાત્રમુનિને
આદાર દેવાનું બાળ્ય જાણ્યું થોડાંને પ્રાપ્ત થાય છે. સુપાત્રમુનિને ભક્તિથી
અપાયેલા આદારજ્ઞાનથી હાતાને સદગતિ મળે છે, એટલું જ નહિ પણ
મોક્ષમાર્ગમાં આગળ વધવાની તેને સરળતા અને સુવ્યવસ્થા પ્રાપ્ત થાય છે.

ઔપચારિક જ્ઞાન સખધમાં ખાસ કહેવા જેવું એ છે કે હાલના
વખતમાં ધણા જૈનસંઘો તેમના તરફથી ઇસ્પિતાલો, દવાખાનાઓ
ખોલે છે. અને તે સર્વ દવાખાનાં ફક્ત એલોપથી વૈદકશાસ્ત્રને
અનુસરનારા જ હોય છે. એલોપથીમાં ધણી ખરી દવાઓ

પ્રણી દિસાથી જ જાનેલી હોય છે અને તેથી સાવચ દવાઓ સધના
ધર્મોદા દવાખાનામાં વપરાય છે આ ધણુ ધણુ જ અધરિત મર્થ થાય
છે જેનોના દવાખાનામાં દિસાથી ઉત્પન્ન કરેલી સાવચ દવાઓ
વપરાય તે ધણુ જ શોચનીય છે

જેનોના દવાખાનામાં દેશી નિવંદ દવાઓ કેમ વાપરવામાં નથી
આવતી અને દેશી વૈજોને ત્યાં કેમ રાખવામાં નથી આવતા તે
સમજવું નથી.

ઉપરાંત દોભીરોપેથીની દવાઓ પણ નિવંદ હોય છે, સસ્તી હોય
છે અને ધણુખડુ જડની અસર કરનારી હોય છે છતાં દોભીરોપેથીના
દોકર ને જેન દવાખાનામાં રાખવામાં નથી આવતા કે દોભીઓપેથીની
દવા વાપરવામાં નથી આવતી એ પણ ધણુ જ શોચનીય છે

જળી કેટલાક કદેરોમાં તેા જેનો પાસેથી જેનો માટેના દવાખાના
ખોલવા માટે નાણા ઉપરાણીને અને નામ પણ જેન દવાખાનાનું રાખીને
પોણથી પણ વધારે પ્રમાણમાં તેા જેનેતરોને લાભ આપવામાં આવે છે

એવા જેન દવાખાનાઓની વ્યવસ્થા જ એવી હોય છે કે જેનેને
નવો લાભ મળી શકે નથી એટલે જડુ જ થોડા જેનો લાભ લઈ
શકે છે આવી સ્થિતિ પણ જેનેને માટે જરાય શોભારપદ નથી

કાન દેવરાઓએ પણ આવી રીતની ખોગી વ્યવસ્થા ન થાય
તે માટે ખાન રાખવું જોઈએ

અસ્તુ

શાસ્ત્રદાન એ ધર્મદાનનો એક પ્રકાર છે અને અલ્પદાનની
વિગત આગળ અપાર્થ મર્થ છે તે પ્રમાણે જ છે

જાવ પ્રમાણે ચાર પ્રકાર

આ ઉપરાંત જળી દિગજરો જાવ પ્રમાણે દાનના ચાર ભાગ આ
પ્રમાણે પડે છે

તેને મુખ દશાનો વિચાર કરીએ કે— 'આમનેત્તન વિમલ' એ તો એકદે એકની માફક પગમ જ રૂચ છે. પાપા વિના જેમ મરેલ નિર્ગંધ છે, તેમ મન્ય અને ન્યાય વિના જ્ઞાન પણ મર્વ નિર્ગંધ છે. અર્થાત્ મોટા માર્ગ આપનાર નથી, પણ મંત્રાર કળ આપનાર છે.

બીજા, બમિ તથા વરગાદ એ ત્રણ પ્રકારની સપૂર્ણતા હોય તો જ કળની પામુ વિશેષ પ્રદિ માય છે અને ત્રણમા બીજા બેએક હોય, વરગાદ ન હોય અથવા બમિ હાગ્યુદન હોય એમ એ ત્રણમાથી એકની પણ આમી હોય તો આ કળનો અભાવ થાય છે અને ત્રણમા નેટલી મદના હોય તેટલી કળની ન્યૂનતા હોય છે.

તે જ દૃષ્ટાને જ્ઞાન, મુન્ય, વગેરે ધર્મક્રિયાઓ કરવા છતાં આત્મોન્નતિ થતી નજણતી નથી, કર્માવરજોની ક્ષીણતા થતી નજણતી નથી, કપાય વિપયાદિ હોયો, આશા, તૃષ્ણા તથા માયાની મદતા થતી નથી, તેનું કારણ અનીતિ અને અસત્ય હોયથી સત્કળનો નાશ થતો નજણાય છે. મણુ દૂધપાકમાં જેમ અદ્ય એર પડવાથી બધો દૂધપાક કડવો થાય છે, તેમ સત્ક્રિયામાં અનીતિ તથા અસત્યરૂપ એર પડવાથી ક્રિયા નિષ્ફળ થાય છે.

શાલિભદ્રનો પર્વ લવનો છવ પોતે રખારી કુળમાં ગરીબ સ્થિતિમા હતો. પૂર્વના દિવસે પાડોશીના ઘરે મિષ્ટાન્ન જોઈ તે ષેર માતા પાસે તેવા સ્વાદિષ્ટ ખોરાકને માટે રોવા લાગ્યો. ગરીબ માતા પાસે પૈસાનુ સાધન ન હોવાથી છોકરાને તેવી હઠ ન કરવા સમજાવ્યો, પણ અર્થ બાળક સમજ્યો નહિ અને વધારે રોવા તથા તોફાન કરવા લાગ્યો. એટલે પાડોશીને દયા આવતાં કોઈએ દૂધ, કોઈએ સાકર અને કોઈએ ચોખ્ખા આપવાથી તેની માતાએ ખીર બનાવી.

મહા મુશીબત અને રૂઢનથી ખેદ કરી ખીર મેળવનાર બાળકને ખીર ઉપર તીવ્ર પ્રીતિ છતાં સસ્કારબળને લઈ તેના અત્તરમા સ્વાભાવિક ગુરુભક્તિની સ્ફુરણા થઈ કે, 'જો તપસ્વી સાધુ મહાત્મા આવે, તો

તેની બકિત કરી તેને બિશા આપી બોજન કરું ' બાવના મદથી
મિદિ ' તે બાળખી નિમળ બાવનાથી ત ત મામોપવાળી મધુ
પારશ્વર્થે ને ગરીમને થેઝ બિશા લેવા આન્યા નિય મૂર્તિ મધુને
દેખતા જ તેના રેમરેમમા અનદ વ્યાપી રથો ત ત જ દરથી ઉભા
થઈ પ્રસન્ન ચિત્તથી મુનિના પવિત્ર ચણ્ડુમા શિર નમાવી બે દાથ
જોડી મપ્રેમ વદન કરી દીરની બિયા આપતા તૈરાગ થયો

ધર્મશાસ્ત્રોમા જણાવ્યું છે કે પૌરુષનિક પદાર્થો મરતા પારમાર્થિક
સન્નિધિતો ઉપર જોને ઉદ્ભૂત પ્રેમ દોષ તે પરમાથ નિમિત્તોને જોઈ
પ્રસન્ન ચિત્તવાળે દોષ છે તેવા પરમાથ-નિમિત્ત પ્રત પ્રેમ કરનાર
પુણ્યપુણ્યથી પુણ્ય બાધે છે અને તે અપભ્રંશી જ દોષ છે

આ હુઆન મુજબ ને ગોપમાળખી પણ તેવી જ પ્રીતિ આપતું
બેદ દેવથી કપ્ટે મેળવેલ ખી આ પોતાની નીચ સાક્ષના છતા મૌમ્યમૂર્તિ
સાધુને નિરખતા જ દીર પ્રવેની ઉદ્ભૂત સાનમા મદનાને પામી અને
મદામા પ્રે પ્રીતિની ઉદ્ભૂત થઈ એટલે નગ્ન દીરના વામણુને
ઉપાગી મુનિને આપવા પડેલા દીર પ્રવેની પ્રીતિ જો કે મદ થઈ છે
નથાપિ સવથા ને દીર પ્રવેનો મોદ દીણ થયો નથી તેથી અર્થા
દીર મુનિને આપવાનો મનમા સંકલ્પ થયો એટલે દીરની અથ
આમની અગર પડે મારે દીરની વચ્ચે લીંગ તાપેલો પરંતુ પરમાથ
મામના દાતા એવા સપુત્ર પ્રવેની પ્રીતિમા દેદાધ્યામ બુદ્ધિ અને
જગદાકાર જ્ઞાનો સથ થઈ ગયેલ હતો, મતમથ જ્ઞાતી જોકામતા
ન થાય તો પરાબકિત જ નથી અને તવી સચી ઉદ્ભૂત બકિત
વિન્ય મોક્ષ પમુ નથી

' અદા ! મારે ગરીમો થીર જગમ કલ્પદક્ષ । અદા ! મારે ત્યા
મન અમવાનના પગતા । આગે મારો દિવસ અને જ મ સંકળ થયો
એવી શ્રીકવિની ઉદ્ભૂત થ રામા અન કરણ ઉત્તસિન થતા પ્રેમકવિના
પ્રજ્ઞા વેગમા પોને શુક્રમા એકમથ થઈ જવ થી આ મારી દીર છે

અને હું તેને આપ્યો તો તમારો આ ગાંઠ ગુરુ છે અને શીખ છે છે, આ ગાંઠ મહાત્માને આ રહી દોર આપીએ અને આટલી માત્ર માટે તાપીએ તેની જેલમાં અને જામનારાગિની ૩૫ દેવતાવતો ક્ષમ મનાવી ગુરુના પાપમાં પડી ગયો પડી ગયો, ત્યાં સુધી પણ શીખ અને મહાત્મા જ ન રહે.

તેમ જ ગુરુ પણ મમળ મહાત્મા દના. આ ગરીબના ધરતી પડી શીખ જેવના બદલ પોતાજ કુળ તેમને એક ગેમમાં આપુમાત્ર પણ આવના ન હતી, પરંતુ શીખના દાનથી મહાત્માની કુદૃષ્ટ મેલા બકિનએ ગોટા અતઃક્રમને શીખ ગેટ્ટી નાખવા અથવા 'દને તાપીશ નદિ' એવા ક્ષત્રેથી અપાવના મનાં આત્મગિદ્ધિ મવામાં માત્ર શખ્દો તેના કુદૃષ્ટ આવને અગિત કુટી અનગમત્ર થશે એમ જણી નિરૂપાએ મહાત્માને મીન માગ્યું કુચાની આવશ્યકતા જણાઈ હતી.

આ શીખના અદ્ય દાનથી પણ તે આત્મા શાસિત્રનો જન્મ પામી કદ્ધિસપન્ન થયા અને સવાર્થસિદ્ધ વિમાનમા મુખ ભોગવી એક ભવમાં મોક્ષે જશે.

અરિમર્દન નામના રાજા એક સાધુ મહારાજને એક જ વસ્ત્ર વહોરાવવાથી તે જ ભવે અનત કર્માવશોનો લય કરી અગ્યાપાધ એવા પરમપદને પામ્યા. શાસ્ત્રમાં પણ ચિત્ત (નિર્મળ ભાવ) વિત્ત (ન્યાયસપન્ન) પાત્ર (સદ્ગુરુ) એ ત્રણેના સમન્વય યોગથી જ સિદ્ધિ થવાનું જણાવ્યું છે.

શંખરાજા અને તેની રાણી મુનિને માત્ર દ્રાક્ષજળના દાનથી નવમે ભવે નેમનાથ તીર્થ કર અને રાજેમતીનો જન્મ પામી મોક્ષે ગયા.

બલભદ્ર મુનિને લુખ્ખો આહાર આપનાર સુતાર એકાવતારી જશે.

આ ઉપરથી આપણને વિચારવાનું છે કે એક જ મદાત્માને માત્ર એક જ વખત આદ્ય, પશ્ચી વચ્ચાદિ સામાન્ય વસ્તુના દાનથી એક બે વા વધુ કે તે જ બે મોક્ષપત્રને પામ્યા તથા પામવાના હોય તે દર્શાવે છે. આથી મોક્ષપત્ર છે બધારે આપણે સેકડો મુનેએને દર્શાવે છે. આથી આથી સ્વાસ્થિય ખોરાક, ખાત્ર વચ્ચે દર્શાવેના કિમતી દાન આપ્યા છે અને આપણે છીએ છતાં માત્રા ધનની દીર આપનાર અથવા શેર પાણી આપનાર જેટલી જાતર નિમળતા વા આત્મસિદ્ધિ સર્ધ વા થતી જણાય છે કે નહિ ? અરે ! તેના જેટલી નિમળતા કે એવના થવી તો દૂર હી પરત્વ તેનાથી અલ્પરો પણ નિમળતા જણાય કે નહિ ? જો તેમ ન જણાવું હોય તો શું સમજવું ? તો ખીરા અમતની કહેવન પ્રમાણે—

‘ દાનો ગુરુ જાણીએ મળીએ દાનો જીવનું પાપી
ધર્મ પ્રવાસ અનતા કરના, કમળા નવી દાપી ’

આ પ્રમાણે દાનો મોપજાળકની દી સનાર નિષ્કામી પરાપાકરી સત નહિ અને દાનો મોપાસક જેટલી ચિત્તની પ્રમજના ઉપરતા નિમળતા નથી નહિ તો મેકડો માણુએને દર્શાવેના દાન કરનાર તથા દર્શાવે રૂપિયા ધન માર્ગે અગ્નિનારાના આત્માની ઉત્કૃષ્ટતા નિમળતા થવા વિના રહે જ કેમ ?

કદમ બદો કોઈ બચાવ કરશે કે અમે આપેલ દાનની દમજા શું અમર પડે ? એ તો આવના અથવા પછીના કોઈ અવમા તેનું કા જણાશે તો ઉત્તરમા જણાવીશ કે જળની કમળા કરનારને દાથી પરમાત્મા માત્ર મળે નથી પણ સસારની જ પ્રદિ થાય છે નિષ્કામ કમ એ જ મોક્ષનું પરમ સાધન છે જેથી તમ અપેક્ષા દાનનું જળ અવિષ્વમા એ આર કે પચીસ બે તમને અસ મન તમારા આપેલ દાનથી અવિષ્વમા તમને ધનાદ્યપણ કે વળવળ

મો નેની માથે સમારે મળ્યું નથી મળ્યા કળમ અને જાન થયા પ્રવચના જ નથી, નમને જાનિયમાં કળ, મને ક ન મને આપના તમને મને કે દમને જાન પછી મને, નેનો જાદો મળ્યું નથી.

જાદો નો જાદો જ જાદો જાન છે કે, તમે માં મદામાઓની જાકિત કરી દાન પૂન્યમા દમને વાળ્યાં પડેલા તમારા હૃદયમાં જે આગા નાગા માગાદિ દેનાં દાના, કાચા વિચારોને જે જાન હતું, સ્ત્રી, ધન, કુટુંબ તથા દેવ પ્રત્યેનો જે મોહ દાનો, તે દમનેનું દાન કરતાં તમારા હૃદયમાંથી દીણા દેવતા થયા ? મોહ મૂર્છા કેટલી ઝોઝી ચર્મ ? છળ પ્રપચમાંથી કેટલાક મુક્ત થયા ? અનીતિ અસત્યથી કેટલા છટ્યા ? દયા, શાંતિ, પરોપકાર ઔક્રાંતિ, નીતિ, અત્ય, દામા વગેરે સદ્ગુણોની કેટલી ગંદ ચર્મ ?

જો દેવા પ્રવૃત્તિના નાશ અને સદ્ગુણોની વૃદ્ધિ દાન આપ્યા પહેલાંના કરતા દાન આપ્યા પછી ન ચર્મ હોઈ નો તમે કેવલ પ્રવૃત્તિ તે વાસ્તવિક સાચી નથી, પણ તેમાં કાંઈક ઝેર પડી ગયું છે.

જૈન શાસ્ત્રમાંથી કોઈ પણ વિદ્વાન સાધુ કે શ્રાવક એવું સિદ્ધ કરી આપશે કે, કુડ કપટ, છળ પ્રપચ, અનીતિ કે અસત્યના મદાપાપથી લાખો રૂપિયા કમાઈ દમનેનું દાન કરી ઉપાત્તય ચણાવી ધર્મશાળા કે પાઠશાળા બધાવી, ઉજમણા કે મહોત્સવ કરી દેવ ગુરુ ધર્મના નિમિત્તે કલેશ કુસંપ વધારી, વૈર વિરોધ બાંધ કોટે ઉજારો રૂપિયા ખરચી, દમનેનું દાન કરી, અનીતિ વા અસત્ય પૈસાની કમાણીનું દાન કરી કોઈ પણ મોક્ષે ગયો હોય તેવો એક પણ દાખલો જૈન શાસ્ત્રોમાં છે જ નહિ.

માટે અત્યારે લાખો રૂપિયાનું દાન સમાજમાં જે વર્ષોવર્ષ થા છે, છતાં સમાજની હરેક પ્રકારે પડતી ચવાનું કારણ એ જ છે કે આ અસત્યના લાખો રૂપિયા મેળવી દમનેનું દાન કર

ધનની જટલા થઈ ગઈ છે. સત્ય નીતિથી ક્રમાયેવ પૈસાનું સત્પાત્રમાં નિષ્કામપણે અદ્ય પણું જ્ઞાન કરવાથી જ આત્માની સિદ્ધિ છે. પણ અનીતિ, અસત્ય અને સમામ ભ્રાત્રનાએ લાખો રૂપિયા જ્ઞાન કરનારને પરમાર્થ માર્ગનો અશ પણ મળી શકે તેમ તથી એ વાત નિર્વિવાદ સત્ય છે.

શાસ્ત્રોમા અનીતિ, અસત્ય તથા મમામપજ્ઞાથી થતી ખર્ચકરણીને આત્મઘાતી ક્રિયા કહી છે.

આ લોક પરનાખી વાત્રાએ ધન ધાન્ય એ કુદ્ડા કે રાખતી છંછાએ, પૌરુષસિક સુખની છંદ્રાએ માન પુન મેળવવાની લાલસાએને મન ક્રિયા તથા વિદ્ય ક્રિયા (ગગન વા એવી માર્ગ આત્માનો ધાત કરનારી) કહી છે જેથી પરમાય માર્ગના ધાત થાય છે અને સસારની જદિ થાય છે.

જ્ઞાન અને ઉદારતા

પ્રવચનમાર્ગ :

આચાર્યશ્રી વિજયરામચંદ્રસિંહ

ઉદારતા એ જ સદાચાર રૂપી
તૃક્ષ્ણનું ગીજ છે.

માનવજીવનમાં ઉત્તમોત્તમતાની અને
અધમાધમતાની પણ શક્યતા

માનવજીવનની મહત્તા સદાચારને આભારી છે. સદાચારને
સુંદરમાં સુંદર કોટિનું આચરણ એક માત્ર મનુષ્યથી જ શક્ય છે.
સર્વોત્તમ કોટિના સદાચ-ણવાળું જીવન તેા માત્ર માણસે જ જીવી શકે
છે; નથી એવું જીવન નારકીના જીવે જીવી શકતા, નથી એવું જીવન
તિર્થંચના જીવે જીવી શકતા કે નથી એવું જીવન દેવલોકના જીવે પણ
જીવી શકતા ! અને એથી જ તત્ત્વજ્ઞાની મહાપુરુષોએ આ મનુષ્યજન્મની
મહત્તા ગાઈ છે.

અન્ય ગતિઓના જીવોનાં જીવનો કરતાં મનુષ્યગતિના જીવોનાં
જીવનોની આ મોટામા મોટી વિશિષ્ટતા છે, પરંતુ આ મનુષ્યજન્મ
એ મોટામાં મોટું ભયસ્થાન પણ છે. અધમાધમ આચરણોની પણ જે
શક્યતા આ મનુષ્યગતિમાં છે, તેવી શક્યતા અન્ય ગતિઓમાં નથી.
આ જીવન એવું છે કે આને અધમાધમ પ્રકારે પણ જીવી શકાય.
આમ છતાં પણ, આ જીવનમા ઉત્તમોત્તમ પ્રકારનાં સદાચરણથી જીવવાની
શક — ને જ તત્ત્વજ્ઞાનીઓએ આ જીવનની મહત્તા ગાઈ છે.

‘મારું જીવન અધર્માધર્મ કોટિનું પણ બની શકે છે એ વાતનો ખ્યાલ રાખીને, માણસે ખૂબ સાવચેત બની જવું જોઈએ અને ‘મારું જીવન ઉત્તમોત્તમ કોટિનું પણ બની શકે છે એ વાતનો ખ્યાલ રાખીને મનુષ્યે પોતાના જીવનને સુવર્ણોત્તમ કોટિના મધ્યાય તેવા સદા ચરુચરી સમસકૃત કરવાના પ્રયત્નમાં લાગી જવું જોઈએ નારંગી નિષ એ અને દેવતાઓ પણ જે ન કરી શકે, તે મારાથી શક્ય છે એ વિશ્વાસથી આત્મામાં જોમ પેદા કરવું જોઈએ અને કેમ મારું જીવન સદાચરુચરુચ બને’ એ લક્ષ્યથી બધા પ્રયાસો કરવા જોઈએ

જ્યાંથી વધુમાં વધુ નીચી ગતિમાં પહોંચી શકાય અને જ્યાંથી ઉત્તમોત્તમ સ્થાને પણ પહોંચી શકાય એવું જ્યાં મનુષ્યમનિર્નું જીવન છે જ્યાં કાળમાં જ્યાં દેવમાંથી માણસો એટલે બધે નીચે કે એટલે બધે ઉપર પહોંચી શકતા નથી, જ્યાં પણ ઉત્તમોત્તમ સ્થાને પહોંચવાના પ્રયાસો તો અન્ય ગતિઓના જીવો ન કરી શકે તેવા કરી શકે છે આપણે જ્યાં મનુષ્યજીવનને પામ્યા છીએ એટલે જ આપણને તત્વ શાની મહાપુરુષો એ જ એક પ્રેરણા ક્યાં કરે છે કે આત્માને ઝોળખે અને આત્માના બલને મારે સદાચરુચરીત બનવાનો થાય તેમજો પ્રયત્ન કરે.

હાનેશરી ઉદાર જ હોય એવો નિયમ નહિ

જેણે પોતાના જીવનને સુદૃઢ પ્રકારે સદાચરુચરીત બનાવવું હોય તેણે સૌથી પહેલાં ઉદારતા શુશ્રુષે ફેળવવો જોઈએ ઉદારતા વિના સદાચરુચરીત જીવન છરી શકાય એ શક્ય નથી સદાચારે રૂપ જણા મારે ઉદારતા બીજાની મરજ સારે છે

હાનેશરીપણ એ જ ઉદારતા છે એમ નથી હાનેશરીપણ એ પણ ઉદારતાનું એક રૂપ છે એમ કહી શકાય પણ હાનેશરી ઉદાર જ હોય એવો નિયમ નહિ હાન પણ હોય શકે. પણ ઉદારતાથી હાન ન હોય હોય અને કોઈને કોઈ પ્રકારની દુન્યવી સ્વાધથી હાન હોય

હેમ જે અમારા મળી જાય તેમ ને શાસ્ત્ર હેમ તો કાનમાં બાજીને
બાજીને હાંકે કે હાંકા ના નહિ. પણ કાનમાં બાજીને બાજીને હાંકે
હેનામે મ જાય ન હેમ જે શાસ્ત્ર છે.

ઉદારતા હૃદયની વિશાળતા માંગે છે. પોતાના સુખના
બાગે પણ પડવા સખની વાત અને ને પણ પોતાના કોઈ પણ
પ્રશાન્ના દુઃખની સાર્થ વિના નહ, જે પડાવતા છે, જેનામાં આવી ઉદારતા
હેમ, ને શાસ્ત્ર હેમ તો પડેપડે મળે મળેલને તત્કાલી તૈયારી
પનાવવા વિના ગદે નહ નહિ આવી ગદે ને નહ હેમ એમ નહિ, પણ
નિસ્વાર્થપણ આપવાની કૃતિવાળો નહ ઉદાર.

ઉદારતા આનંદકરણની વસ્તુ છે. કાનાનિક એનું કળ છે.
કાન કરવા માટે સામગ્રી સ્પર્શ એ અને એ તો પૂરુષના ગોળ વિના
મળે નહિ. ત્યારે જોને પૂરુષના ગોળે કાળી સામગ્રી મળી હોય, તે ન
ઉદાર બની શકે? ના, જોખામા જોખી સામગ્રીનાળો પણ ઉદાર બની
શકે. જે કોઈ બીજાને સ્પર્શ ગદે નહિ તે ઉદાર નહિ એમ નથી, પરંતુ
જેને કશા પણ દુઃખથી સ્વાર્થ વિના દેવાનું મન થાય છે
તે ઉદાર છે.

પોતાના જ સુખનો વિચાર કરનારમાં ઉદારતા આવે નહિ.

આવી સ્થૂલ ઉદારતાનું શિક્ષણ, જે આર્યદેશમાં નવાઈનો વિષય
ગણાય નહિ. આર્ય દેશની સુન્દર સંસ્કૃતિમાં ઉછેલાઓને તો ઉદારતાનું
શિક્ષણ બાળપણમાંથી મળે. માતા, પિતા આદિ વડિલો તેમ જ
શિક્ષણદાતાઓનું વર્તન જ એવું હોય કે બાળકો ઉપર ઉદારતાના
સંસ્કારો સીધાયા કરે. એને એમ થયા જ કરે કે આપણે તો કુખ વેલી
લઈ ને પણ બીજા દુઃખીઓના દુઃખને નિવારવાનો ઉપાય કરવો જોઈ એ.

આર્ય દેશમાં વડિલોના આચરણ દ્વારા પણ એ સંસ્કારો મળે
તર પણ એવું હોય કે એના દ્વારા એ જ સંસ્કારો પોષાયા

કરે. વનમાનની તમારી રહેણી-કરણી અને અન્યારની શિક્ષણપદ્ધતિ ઘનનગ એવા પ્રગતી છે કે ગમે તેમ કરીને પણ મારે જ સુખી થવું. એવા સરકારો બાળકોમાં જ થવા પામે !

જો માણસ દેવતા પોતાના સુખનો જ વિચાર કરે, તેનામાં ઉદારતા આવે નહિ. બીજાઓના સુખનો વિચાર આન્યા વિના ઉદારતા આવે જ શી રીતે ? બીજા પણ સુખી થાય તો શી, એવી ભવતા આવે તો બીજાઓ સુખી થાય એ મારે હું કાર્ષક કરું એવી ઉદારતાની થોડી પણ જ્ઞાતિ પ્રગટે

આજે તો પોતાના સુખમાં મશગૂલ બન્યા દેવાની વૃત્તિ કેળવાની જગ છે અને એથી જ ઉદારતાને પ્રગટાવવાનું કાર છે તે બધું થવું જગ છે ઉદારતા ત્યાગ માટે છે, ત્યારે આજે મારે આજે વૃત્તિ ત્યાગની નથી, પણ ભોગની છે તમે ભોગમાં જ મશગૂલ દો અને બીજાઓના સુખનો વિચાર કરવા જેટલી તૈવાગી પણ તમારામાં ન દોષ તો બાબ્બાન માનજવા માત્રથી ઉદારતા થોગી જ આવી જવાની છે ? અહીં તમારી પામે મૂકાની વાતોનો તમે વિચાર કરો અને નિષ્ક્રમ કરો કે કાર્ષક ન ત હ એવા વિના મારે તો ઉદાર બનવું જ છે તો તમને જરૂર લાગ થય

ભોગન બદલે ત્યાગના વિચારની પ્રધાનતા આપવી જોઈ એ ભ્રમ થવું જોઈ એ કે જનાવરોમાં પણ પોતાના સુખનો વિચાર દોષ છે આરે હું તો માણસ છું મનુષ્ય થઈને હું મારા સુખનો જ વિચાર કરીને બાબ્બાની નથી. મારા નિમિત્તે મારી પાસેના સાધા ૧૧ કાગ બીજાઓના સુખનું નિવારણ થાય બીજાઓના સુખમાં હું નિમિત્ત બનું, એમાં જ મારી માણસાઈ છે

ઉદારતાના થોડા થતો શુદ્ધવિકાસ

સાચી ઉદારતા કમે કરીને માણસને એ કાગે પણ પળાચારે છે કે એને સાગ ન જગતના જીવોનું કૃત્ય જગ અને સી કાર્ષક સુખી

મેં ૬ ૬૭. આ મંત્રના મુખને પાંચને તેના મુદ્ધ વિકાસને પાંચને
નાના જેવાં બાંધે પાંચને મારી શકે !

ઉદારતા અણુના કાળની પરાકાષ્ટા

દુષિત માં માર્ગમાર્ગ તરીકે જોવાના આખાજમ અર્ગોમર્ગો
માયા મેળામર્ગને જોવી પાડ્યો અને જોવી આગવના પણ કરવા માંડી.
તેમ જ જગતનાની જાણના એ એક જોવી પણ છે કે જોને મનોપય
જ નહિ. એમ પણ જાણી દિમામાં પોને નિમિત્ત ન અને એવું
જગતના પોને મપાડના કપડે, પણ તેમજ શ્રી જગતના જીવોનું કપડું
કાંઈ જોડવા માગ્યો નેકકાર્મ જગત તપાડે પોને મુખી જાની જગત અને
જગતના જોવા આગ ને આગ દુષ્ટી રહી જગત, એ જોને ખટકા
વિના રહે !

જોને તો જોગજ માવ કે—શિવમમ્નુ સર્વ જગતઃ । સારાય
જગતનું કલ્યાણ માગો !' એ આવી જાણના બાવે જોડકા માત્રથી જ
કાર્મ સારાય જગતના જીવોનું કલ્યાણ થઈ જાય નહિ. જોડકે એ
વિચારે કે જે કલ્યાણમાર્ગને હું પાડ્યો તે કલ્યાણમાર્ગને જો
સારાય જગતના જીવો પામે અને આરાધે, તો અવશ્ય
તેમનું કલ્યાણ થાય. પછી એ ઉદાર હૃદયનો માણસ પોતાની
જેટલી શક્તિ અને ચોગ્યતા હોય, તેને અનુસરે, જગતના
જીવોને પોતે જે કલ્યાણમાર્ગને પાડ્યો છે. તે કલ્યાણમાર્ગ
તરફ આકર્ષવાનો એ જ કલ્યાણમાર્ગના રસિક સૌને ય
બનાવી દેવાનો પ્રયત્ન આરંભે.

જોડકું કરવા છતાંય જોનું ઉદાર હૃદય જગે નહિ. એ તો વધુ
ને વધુ ઝખે. જોડકે પાછું હૈયું એ જ ભાવનામાં રમવા માંડે કે જે
મારામાં તેવા પ્રકારની શક્તિ આવી જાય, તો હું સારાય જગતના
જીવોને આ મોક્ષમાર્ગના રસિક બનાવી દઉં. આ ભાવનામાં જીવવિશેષે
જોતા હોય પણ સાચા મોક્ષમાર્ગને પામેલા જીવમાં આવી

ભાવના પ્રગળ્યા વિના તો રહે જ નહિ આજ સુધીમા આવના અનના મદાપુરુષો થઈ ગયા છે

તમે તમારા મગજને ખીને વિચા શો તો તમને જરૂર સામગ્રે કે દારૂતા ગુણની પ્રાપ્તિ હા । આજ અનુપમ ટેલિનું સુદર પરિણામ પણ જરૂર આવી શકે આ ભાવનાની ઉચ્ચતા આવતા, એવું પ્રુવ્થ પેતા થય છે કે એ આત્માનો વીતરામ અને મર્વજ બનીને મોક્ષમાગની સ્વનત્રપત્રે એજ અન્ય ટેલિ પણ જાનીના આશય વિના જ પ્રપણા ફી શકે છે એથી એમના જીવનકાળમા સુખ્યાબધ જીવે મોક્ષમાગને પામી જાય છે પણ એ નારકોએ પ્રવનાવેતો મોક્ષમાગ તો એવા નરકોની મુક્તિ થયા બાદ પણ મખ્યાબધ વર્ષો પરાત અને મખ્યાતીત વર્ષો પર્વત પણ વિવમાન રે છે અને ધણા ધણા જીવે એના દારા પોતાના અને બીજાઓના પ્રથ જીને સાધનાગ બની શકે છે કે જગા શુણ્યા ફળની આ પગમાળ છે

જૂનમાળમા ભૂખમરો કેમ નહોતો ?

જૂનમાળમા આપણે નહોતી જ આવતી એમ નહિ, પણ તે વખતે માણસો ધણા ઉદાર હતા ન હોય હતા બીજાનું સેવાનુ બન નહિ અને જેની પામે હોય તે પોતાની મપણિનો બીજાઓને માટે છટથી ઉપરે મ કરે, એટલે આપણે જાણુય નહિ આ કેશમા આ સુધી એવી દશા હતી ત્યા સુધી દુશાળતા વખતમા પણ મજુમેનો અને દોરોનો જૂખમરો આ પો નહોતો આજે મુશાળ વખતય જૂખમરો આલે એવી દશા છે કેમકે સોને ભણુ છે અને રેનુ ફેર્ષને નથી એ રિપણિ વધી છે

એ વેપારીને ફેર્ષ બીજા વેપારીને વધારે વેપાર કરવો જોઈને તેની ઈર્ષ્યા આવે છે ફેર્ષ પેતાની મજે રજે તે થ ખમાનુ નથી સતાઓ પણ વધાર કરવા મહી મર્ષ છે મગમગ આખ બગાર જુમ

પાટે જે કુટુંબ છે તે જગ્યા મળતી પડતી, ત્યાં પ્રભુ બિખારી. આ જાતે જેમ અને જે જે મર્મ પશુ કાતે માનવી પરિચિતના મુખ-દુઃખનો વિચાર કરી વિના કુટુંબને મર્મના મુજબ તેને જરૂરી મદદ કર્યા વિના રાખેલા બોગવડે છે જે નહિ. પણ કુટુંબના તે કાળાને ય ગાંઠ બનાવતારી જે. આવી દગ મા મર્મન જેમ મળે અને મર્મન જેમ આપક અને, એ વિશે નરે ભગવાન-મહેશ્વર, તે બુદ્ધિશાળીઓએ વિચાર કર્યો છે કે નહિ.

લક્ષ્મીની લાલચા માણસને કેટલા નીચો બનાવે છે ?

આખું દેશના આખું ગદગદા બને પૂગ ત્યાગી ન હોય, ઘરઆરી હોય, પણ એમની બાવનામાં ત્યાગ જરૂર હોય, આજે ત્યાગની બાવના જોસરી મર્મ છે, એના પરિણામે આખું દેશમાં રૂઢ બની ગયેલા માગ મસ્કાગે ઉપર પણ પળે મસ્કાઈ ગયો છે.

પહેલા તે એવું કે, ઘરના વડિય, બધા જગ્યા કે નહિ અને એમને શી શી તકલીફ છે તેની ચિન્તા કરે, એ પતિને અને પુત્રાદિ પશુ માતા, પિતાદિને જગ્યાડીને જગે. પોતાના મુખના ભોગે પણ બીજને મુખી કરવાની ભાવનાની પ્રધાનતા હતી. કુટુંબ સાથે એસીને જમે, ત્યાં જ એ દેખાઈ આવે. સૌ ઉદારતાની વાતો કરે. સળધી કે પડોશી દુઃખી હોય, તે તેની ચિન્તા કરે અને શક્તિ મુજબ આપી આવે.

આજે તે ઘરમાં ચિન્તા પ્રાય કમાઉ મન્ટે ગખાય છે અને તે પણ સ્વાર્થ સરે ત્યાં સુધી. કુટુંબની મર્યાદા ઘણે અંશે લોપાઈ જવા પામી છે. લક્ષ્મી તુચ્છ લાગ્યા વિના ઉદારતા આવે શી રીતે ? જેનામાં લક્ષ્મીની મમતા ઘણી હોય, તે ઉદારતાનો ઉપદેશ સાબળવાને માટે ય નાલાયક હરે છે.

લક્ષ્મી મેળવતા પાપ, સાચવતા સળગી મરવાનું, ભાઈ-ભાઈ કળ્યા કરવા પડે, છતાં ય મૂકીને જ મરવાનું, એ બધું સાચું, લક્ષ્મી જેને પરમેશ્વર રૂપે ભાસતી હોય, તેને ગળે આ બધી વાતો

મી રીને કનઠે એ તો યેથી કે— સદ્ગુણ વગર જગતમા સ્થાન નથી પુનઃપરને માનનારને કાર્ષ્ણ્ય નથી ' એક લક્ષ્મીની નામમા માણસ જેવા માણસને કેવી બધી હદ સુધીનો પાત્રો નિષ્કૃષ્ટ અને કુર અદિ બનાવી શકે છે એની કલ્પના તો કરી જુઓ !

લક્ષ્મી તમજા જેવી લગે તો એને મેળવવની વાતમા કિપુર કપૂ આને જાણ દેય છતાં મટેન ક વાંધીય ન મટે તો અતીતિ ક વાનુ મન થય નદિ અને દાય તો તેને મદુપરોગ કરી લેવાનુ મન થય એવા કુકુળમા સ્ત્રી પરપ ના સુખની ચિંતા કરે તો લક્ષ્મી મારેના જવા દેય નદિ લક્ષ્મીનો જેવો ત્યાગ એવુ સુખ વધારે

પરમાત્માનુ નામ આપ્યા બાવે કયાં લેવાય ?

લક્ષ્મી ગુચ્છ ૪ એવુ હ વમા વગી જાય તો પ મા માનુ નામ પશુ મ આ બાવે કાર્ષ્ણ્ય લક્ષ્મી જ સુખનુ માનુ માધન છે એવુ જેના દેશમા વચ્ચુ છે તેના દેશમા પરમાત્માને વામ માયા તમા દોષ શકે નદિ પ મા માનુ એ નામ લના દોષ તો પશુ ને પરમાત્માને પોતાની લક્ષ્મી પૂરી કરી આપનાગ ગુલામ મનાવવાને ઇચ્છે હ એવા માણસ માથે આવ પ મા માનુ નામ કાર્ષ્ણ્ય નિ એ નિષ્કામ જીવન કરી શકે નદિ

આપ દેશમા જ મીને આવ તરીકે મળ્યાતાએમા પરમાત્મા નામ માથે બાવે સેન રા ખુરતા જાય છે એ મોચનીય બીના છે લક્ષ્મી ગુચ્છ ૬ ભોમ ગુચ્છ ૬ મમારતા સુખમા કાર્ષ્ણ્ય બાધુ નથી દુખ તો પ મા મજાપમા ૪ એ સ્વ પત્ન પામરામા જ માથકતા છે એ વનેરે જેના હેવામા ભેદ દોષ એ જ પરમાત્મા નામ સાથે બાવે કાર્ષ્ણ્ય શકે ૬ પરમામા પાસેથી પામવા સાધક દોષ વચ્ચુ દોષ તો ને એ તારકેનુ સ્વપ છે એ જેવા સ્વપત્ન પમા નવા સ્વપને દે પશુ પશુ, એવી કચ્છાથી પ મા માનુ નામમગણ આદિ પ્રાય

વૈસાટકા વગેરે માટે જ પરમાત્માને બજનારે વચ્ચુત પ મા માને

અમરના નથી પણ જેમ મર્યાદા અર્થિને નહીં બાંહે છે અને પરમાત્માને માનવી એ કાંઈને પડી પાડી આપનારા અનાયાસને ધૃષ્ટ છે. પરમાત્માને જેને ત્યાગ નેમ, ત્યાગ કરીને એકાંત નહિ પણ જેના આગળે ત્યાગેલા, તે પરમાત્માની તેને સુખન સ્થાન માનીને કંઈક થાય અને કંઈકથી એ કંઈકને પરમાત્મા પૂરી કરે એવી ભાવના નામે, એ ન ત્યાગ છે ન માત્ર કંઈકી તૃપ્તિ છે, જેમ તૃપ્તિ છે, અંતરનું સુખ તરવા નહીં, અને એક પરમાત્મા-સ્વરૂપ ન મેળવવા લાયક છે, એ વિચારમા ખુબ ખુબ ચિંતર બની કંઈ અને તે પછીથી પરમાત્માનું નામ તેમ માંડે, તો પરમાત્માની બક્ષિત સાચા રૂપમા આતે.

સખાવતમાં નામનાનો મોહ

પરમાત્માના નામગચ્છમાં અને ત્યાગીને હાય જોડવામાં જે તમારે બાવ સાચા પ્રકારનો ત્યાગ, તો તમને લક્ષ્મી અને ભોગાદિ તરવા થોડું નો છે ન જોમ લાગે છે, એવું નક્કી થાય છે. હૈયામાં ઉદારતા પ્રગટાવવાને માટે આ વસ્તુ બહુ જરૂરી છે. લક્ષ્મીને સારી, સધરવા લાયક અને એનાથી ન સુખ મળે એવું જે માનતો હોય, તેનામાં હૈયાની ઉદારતા આવે નહિ એ વેસા આવે પણ એવું દાન વસ્તુતઃ દાન ન હોય પણ સખાવત હોય.

સખાવત કરનારને નામના મેળવવાની લાલસા ઘણી હોય. સખાવત કરનારને જે નામના જોઈતી હોય, તે જો તેને ન મળે તો એ બીચારો હૈયામાં દુઃખ અતુભવે સાચા ઉદારને એવી ધૃષ્ટ થાય નહિ અને કવચિત્ત એવી ધૃષ્ટ થઈ જાય તો ય તેને નામના ન મળે એથી કાંઈ દાન દીધા બદલ દુઃખ થાય નહિ. સખાવતી માણસો પ્રાય વેસા થોડા ખરચે અને બદલો મોટો લેવાને ધૃષ્ટ છે! દાન જેમ જેમ થોડું અને નામના જેમ અને તેમ મોટી. આવી ગણતરી આજે દાન તરીકે દાન કરનાર થોડા છે, બાકી તો સખાવતો.

મટે છે નામ હપાય, પોતાના નામના પથરો મૂકાય, કીર્તિ મળે, એજ હેતુપૂર્વક એરે બારો સખાવન થાય છે અને એવું કાર્ક મળે એટલે સખાવનનું ફળ મળી ગયું એવો સતો. અનુભવ છે એવું આપેલા પૈમાથી કેવરા જીવોને મેલા પ્રમાણે લાભ થો એ એ ન જુએ પણ માર નામ મ્યા કયા મવાયુ અને મ્યા કયા ન મવાયુ એ એ જુએ

સમી અને ઝેર

ઝેર જેમ મારુ છે તેમ સમી પણ મારક છે એમ માન દોવા હતા પણ વૈવના દાથમા અવંતુ ઝેર બનકર મેમને મટાડનારુ પણ બને છે વૈવે તૈયાર કરી આપેલા જે થી રોગ મટે હતા ઝેર પોને નો મારનાર જ મેદવાય તેમ સમી ખાખ છે પણ માણુમ સામે બની જાય નો એનાથી મારા કામો મરી શકે છે અમુક મજુસોએ પોતાની સમીનો વ્યય મરીને ધણા મા. મમો મ્યા એમ કાર્ક કે તે સમજી સતુ કે એ પ્રતાપ સમીનો નથી પણ મેના વ્યયથી સારા કામ કરનારા માણુમના માગ હૈયાનો એ પ્રતાપ જ

જેમ વૈવ કે કાકટર ઝેરને પણ એવું બનાવી કાર્કને આપે કે એ ઝેર માગવાને બદલે જીરાડનાર બને અને રોગ કાળી નાખે તેમ સારા માણુમના દાથમા આવી ગયેલી સમી વ્યયે મરીને ઉપમારક બની જાય એ શક્ય છે

સમીન જે તુલ માન ના સમીન મેમપવાને મારે કરવું પડતુ પ.પ કે તુ મમે નહિ સમી આવી મળે તા એ નાનમદે નહિ અને સમી જાય તા એ રોગ બેસે નહિ એટલું જ નહિ પણ અધાર એ સમીને મૂકી દેવી પો ત્પારે એ મુઝાય નહિ જેમો સમી તુલ નથી સમી તેઓ પોતાની સમીન તે ઉદારતાથી અર્થ શકતા થી પણ પાસથી સમી તેમને વાપરવાને મારે મળી દેય તા પણ તેઓ તેઓ જેઈએ તેવો સારો વ્યય કરી શકતા નથી

၂၄၇-၇၇၇၇ ၁၇၇၇၇
 ၇၇၇၇၇ ၇၇ ၇၇၇ ၇၇ ?

[illegible]

અવસ્થા જુદા જુદા માનવોની હોવાને કારણે આપણા આપ અને દીકરા
કે મેં જુદા જુદા રંગે થયા માટે કે આને એ વસ્તુઓનું કાળજી લે
જાણનાર માનવ માટે, તેમ જ એ કે એને પ્રવૃત્તિઓ અલગ એકથી છે અને
કે એને માનવ આપણે એક જ પ્રકારના જ વ્યવહારને અનુકરણે લઈએ.

આમ જોઈએ મા-આપના કષ્ટને માનતા નથી અને
કેટલાં વેત વહેલી આશામાંથી મા-આપ છુટી શકતા નથી. મા-આપનો
કેટલાં કષ્ટનો મોદ જળો નથી, કેમ કે મમત્વ છે, આશા છે.
કેટલાં પેટમાં ધોય ત્યાં તો બે-મોઝવળી લેવારી કહે એવા ય મા-આપો
કે. મોદમાં પડેલા અને આશાના તત્ત્વો હવનાગ માતા-પિતાને
નિવાસે કાઢે-કાઢે તો સુકામ જેવા થનાવી દીકા છે.

આજે કેટલાય મા-બાપો હંયામાં વેન્ના અનુભવે છે, કેમકે બ્રાહ્મણો તરફથી કઈ કઈ આગા રાખેલી અને અનુભવ થાય છે એથી બચેલો! પણ પાછી આરા આવે છે અને એ મોહને જીવેલો રાખે છે. જો મોહ ન હોત તો મા-દીકરા અને બાપ-દીકરા વચ્ચે શું થાત તે કહેવાય નહિ.

પણુ આમા મ.-આપનો દોષ જોછો નથી. મા-આપે છોકરાઓને
બેના પ્રકારે કેળવવા જોઈએ તેવા પ્રકારે કેળવવાની કાળજી રાખી
નહિ અને છોકરાઓ ઉલ્લઠ અને એવી રીતે કેળવાય છે એમ બાણુવા
છતા પણુ, મોહ અને સ્વાર્થથી એ વાતની ઉપેક્ષા કરી.

મા-જાપે છોકરાઓને મોક્ષમાર્ગના રસિયા બનાવવા તરફ લક્ષ્ય આપ્યું હોત, તો તેમને સસારની કેળવણી આપવા ઉદ્દેશ્ય

દાન નદિ એમનામને મિત્ર બાહારે માધુર્ય અને એવો નિયમ
નથી મધુ અને નો સાર, નદિ તો ઉત્તમ મૃદરથ અને

ઉદારતા આવે તો-

જાને જે મતાધીશી અને મપતિવાળાઓ ઉત્તમ અને ખીમ
એની પન્થા વિનાના બની મયા છે, તેઓમા જે ઉદારતાની શક્તિ
કમરેલી દેત તો તેઓ પોતાની મતા અને સપતિની ખીમ ધણા
એનું મન ફરી દાન અને પોને પણ સુખનો અને શાન્તિનો અનુભવ
ની દાન

ઉદારતા મુજુ પોતાની ચિન્તાના એજે પણ સીમગોના બસાની
ચિન્તા કરાવે છે અને એ ચિન્તા પણ દુઃખદ નદિ પણ સુખદ અને
છે ઉદારતા એ એવી વસ્તુ છે કે એ દે દે રથને જોઈએ જોને સુખ
જોઈનું દોષ, તેણે હોરાને ઉદાર બનાવતુ જોઈએ સીમગની મદદ
અપેમા ન રહે અને કદાચ અપેમા દે છતા પણ તેને રદદ
નદિ એવા મરોગોમા પણ ઉદાર માણુમ દુધ્યાનના દુખથી તરી
શકે છે અને દયાના બાવળી મુખી બની શકે છે

દુખી માણુમનું ઉદાર માણુમ અપમાન કે ના કેમકે મા
એવો ઉદાર દોષ છે કે દુખી માણુમનું અપમાન કે ના કેમકે મા
મન મનુ નથી ઉદારતા આવે એમને દુખમા પણ દીવા પીગી શકે
નદિ અને સુખમા પણ દુઃખાદ પીગી શકે માત્ર પદા માણુ
બીજાના સુખનો ચિન્તા કે નાગ બન કે આન પીગી માન ન મા
જને છે કે સીના એજે માટે મદદુ હો ના વધી રી, વધુ શા
પામે કેઈને ચ મદદવાનો વખત આવવા વતી મા નદિ

આથી તે દિમા અપમાન ની અનુભવ
માન તથા કેષદિ કે અથી નદી નાણુ
પણે અને નેમ છતા

અભયન

ધ્યેય :

મુનિર્મી ગમ્યસાસન મહારાજ

વિભાગમાં ગુરુદેવ ગિનાત્ર ગયા છે. મુખ્યાર્ચિન્દ્ર ચૂરોન્ન સમયના કમળમય પ્રવૃત્તિન અને ગૌરવ છે. ગુરુ મહારાજ કોઈ ધ્યાનમાં નો નહિ, પણ તત્ત્વગિનાત્રમાં મગ્ન બનીને બેસા છે. આસપાસનું વાતાવરણ ધણુ જ મુગ્ધ છે. જોમા આવનારને ત્યાંના પરમાત્મ શુભાશયસાથથી પ્રભાવિત કરી દે છે. આવનાર અકિત કાં તે ગુરુદેવને વિધિવદન કરવા લાગે છે, કા અરિહત-નિરના સમગ્રમાં મન બની જાય છે.

અદ્વૈતસમયના એ સમગ્રથી માણસ પોતાની દ્વિત્યર્થ-પોતાનું જીવન પુણ્યથી ભરેલ બનાવી દે છે, મહાપાપની કુમાર્ગી વૃત્તિ છોડીને નિયમિત જીવનનિર્વાહ અર્થે નિયમોપનિયમ ધારણ કરવા પ્રવૃત્ત થાય છે. આવો ભગ્ય છે એ વાતાવરણનો પ્રભાવ ! ખરેખર એ સત્ય છે કે . “ સાધૂના દર્શન પુણ્યં, તીર્થભૂમાદિ સાધવઃ । ”

એક જિસાસુ આવે છે. સાદા અને સ્વચ્છ વસ્ત્રો ધારણ કરેલા છે. પગરખા એક બાજુએ કાઢે છે-જ્યા રાખવાથી ચિત્તની વ્યાકુળતા પણ ન ઉદ્ભવે તેમ ધર્મસ્થાનકના નિયમોનો પણ ભંગ ન થાય. એ પછી જોવા ગુરુદેવના દર્શન થાય છે કે પ્રથમ ઉતરીય વસ્ત્રથી મ્હોતી ચતના કરે છે. કારણ કે, એ જાણે છે-ચતના એ ધર્મની માતા છે— “ જયણા ધમ્મસ્સ જણી ”

બાદ બેને હાથ જોડી, ગુરુ-સન્મુખ આવીને વિધિવદન કરે છે. વદન શુ, કહો અભિમાન અને અવિનયભાવના ચૂરેચૂરા કરે છે-નમ્ર

જને છે બીજા સધુ-સાધ્વીઓને વહન કર્યા બાદ પાંદને બને કાથ
જોડી શી નમાવી વિનય કરે છે અને કોઈને વિમર્શ ન થાય, તેમ
અવિરોધ ન થાય તેવા રથને ગુરુદેવ પાસે નામ ધર્મને મેસી જાય છે

આરે થોડા માણસો રહે છે ત્યારે એ ગિર્યાસુ આવક કીર્તિને
પિછાવણ કરીને નિવેશન કરે છે કે, 'ગુરુદેવ! આજ કુ રવાંખાય
હી કો હતો ત્યારે મને અગ્નિ પ્રેરણા થઈ કે—

દાદામ કૈવ કમવલ્લભામ સન્દેશુ વા અમવરક જયતિ ।

શવેશુ વા સત્ત્વં લમ્બેદ, શ્વેગુત્તમે સમણે નાયપુત્ર ॥

આ શાયા વારવાર બોલુ છું ત્યારે મને અઘોરિક આનંદ હૃદયે
છે અને અતઃ-પ્રેરણા થાય છે કે એને બરાબર સમજાવે એના પરમાથ-
અગ્નિના જ કત્યાબુ છે ગુરુદેવ! મ મમજવાની ધણી યાચી કરી
પણ સમાધાન થયું નથી તો કૃપા કરીને એનું રક્ત સમજાવીને
આપના આ મરમને ફરજીય કરો!

ગુરુદેવ બોલ્યા 'બાર્મ તારી ગિર્યાસુરૂતિને ધન્ય છે મારથુ કે
એ પુનિત પ માર્થ જાણવા ઇચ્છ છે આ જુનિ-ગાથાનો પૂરો અથ
સમજાવો મારા માટે અસંભવ તો નહિ, પણ અશક્ય જરૂર છે
મહામ યોગી પેલી હક્તિ મને થાક આવે છે કે—

મૌર દાદાસુમલ્લ અવિનાય મલ્લો

મૂર્તિ ગુણ્ણ મલ્લિનુ ન સવળમન ।

(કલ્યાણ મંદિર)

અચાનક દે નાથ! જોતો મોઢ કાથ થવાથી જોડે આપનો
તથા અપના શુદ્ધનો સાક્ષાત્ અનુભવ થયો છે એને માટે પણ
એ કહેવાની સહને માટે અહામતા બતાવાએય છે તો પછી મારા
વેળી મહાઅગ્નિ મજાસની તો વાત જ શુ કરવી! તો પણ આગ
ગુરુદેવ પાસથી મને જે મળ્યું છે તેમથી હર્ષિ કદુ છું

લેખ અને મમર એ છ શત્રુ આત્માના ગુણ અને સુખનો વિપ્લવ
દેવ વાળા કદા છે ભૌતિક પદાર્થનું જ્ઞાન અને હિંદુધર્મનું સુખેચ્છાથી
જે આ શત્રુઓને વશ નથી નેમને જાણે કદા છે

જે સમ્યક્ જ્ઞાન મદિન આત્મીય જ્ઞાન દિવ્યજ્ઞાનના સુખ એ
શત્રુઓ અને છ ને મદરિ કહેવાય છે તેમા મમ્યગુણિ શ્રમજોષ સહ
તથ મદાવનધારી મુનિઓનો સમાવેશ થાય છે જેઓ આ
શત્રુઓનો આત્મનિક નાશ કર્યો હોય છે તેઓ અણુત્તમ પર્મ મદસી
કહેવાય છે

‘કોદ વ માગ વ તદેવ માયા
નોમ વઠગ્ય અમ્મ વ દોલા
વ્યાળીર્વના અરદા મદસી
જ કુવદ વાવ જ વારવેદા

આ શત્રુમા અસેમકમ થી રમજનુ વેદિએ કે કન્યકમ વનાગન
કમ આપવા કમ રાગ્ય પુદ્ગનવગજી (કમકરીક) આપકમ રાગદેવના
કમ કૌદારિકાદિ શરીરના અગ અન અગોપકાગ વાના આ વનિક આભાવ
સમજવો વેદિએ

સવ જીવના અદિ ને વિભાગ કરવા રજ - એક દેદાધારી-દેવ
કદિયો, મન આમાધવામ વગેરેને આ મામા નવાવાળા વેદા આ જીવનમા
જીવવા હમ્મ છ અને દેદાદિકના પરિવતન રૂપ-અનુરૂપ મતજી નથી રજના
સુખ પજી રજિવાય રાદિક ભોગોપકામ પૌદગસિક સુખ જ રજીએ

બીજા દેદાદિક કમથી રવિત આ મગાના આત્મદેહ આ માનુવર્તી
આ આપ-પ્રાણમા જ નિરતર રીત રહેવા રહે જીવવા રજીએ
એનાથી આભાવપ થતુ નથી રજના સુખને અગે તપર વજીવાર્મ મધુ

અ નો નિકિત મધુ કે સૌ સુખની અભિસ રા કરે રજ-કુ આ
નદિ, રવે એ વિધારવાનુ કે સુખ પામવાનું કારણ અને કુ અ રા વનુ

તપનો અથ યાપ છે- 'તપાવતુ' આ દ્વારા સુખ મો છે અને દુઃખ દશે છે

દશે આ અંગે ધર્મિક વિશેષ ૧૬- દાણાગ મેટ અમણવાગ " એ પ મા દાન' શબ્દ મદુરચની આપેલ છે એનાથી શાસ્ત્રીઓ દાનના અને પ્રકાર મનાયા છે-અનદાન, વસ્ત્રદાન, પત્રદાન, ખાનદાન, દોષધદાન મોદાન ભૂમિદાન જ્ઞાનદાન વિદ્યાદાન દુરિતદાન અમણદાન વગેરે

મેટ એ પદ્ધતી છે-ના બનાવાઈ છે

અમણવાગ એ પદ્ધતી મનાવેલ છે કે અમણવાગને અનર દેવુ-અપાકુલનાવાગા દેવે અનુકૂળતા રાખેલી એ અમણદાન અમણદાનને શ્રેષ્ઠ મનાવેલ છે

એ કે શાસ્ત્રીઓ અથ અંગે પ્રકારના બનાયા છે જેમકે દંડશાકભય પદશાકભય આદાનભય અમરમાનભય, આદરવિકાનભય અપવરણભય અને મ બુભય મગ્ધના મિવાય ત્યાં બપને દુવ મદી રહે છે અને તથી જ્ઞાનાનું એમજ નુકસાન માને છે પરંતુ મ બુભય ના અપકર છે, અમથ છે અપ્રિય છે ગતી ગ્રાપ છે આ ગતી પોતનુ માર્ક નુકસાન માને છે

આથી દુરમાનને અમથ જે પ્રિય છે અપ્રિય છે એ જેનું સમાર્થ ગાખીને અમથદાન-દાવાને મદાન લાગેલના પો છે અમથદાનને મોટી કમનિર્જરા થય છે આથી ખુબ પુણ્યપાત્ર છે થય છે આના પશ્ચિમને અદિત્ય અમથાના મારે માર્ગાર્થી આ વિશેષના વાધ નમસ્કાર કરતા કહે છે-

અમથદાન વાક્યનુચારી કામન્યાસ કરત માર જીવ માર છે થાદિ દાનના આમ સદાપુ બતાવ્યા છે એ ખુબ થય નમા રાખવા એ-અ

વચ્ચાનુપદાર્થે અર્થોર્થ દોષતે દત્તિ શામ્ય ૨૫ - આમા-

જોવા નહીં. જો તે પાપી પુરુષ જીવે, તેના પાપો પાપકર્મ 'અનુકર-
ણ' થાય, કર્મ થાય, કષ્ટ થાય, મરણ એ પાપો ક્રોધમંદગી મરે છે. મ
જીવે, તેના જે પાપો છે તેને તે દેવે એ કષ્ટ કરે છે. દત્તાત્રેય
જો તે પાપી પુરુષ જીવે, તેને નીચે મરણ છે. —

૧ જો જાનક કહે છે, પણ અનુકરણ પાપ કરે છે.

જાનકુદ કહે છે, જીવનનો નરિ.

જીવનનો અનુકરણ કરે છે, જાનકનો નરિ.

જાનકનો પણ નરિ, જાનકનો પણ નરિ.

જાનકનો પ્રથમ પ્રત્યક્ષો મહામુદિતિ (વિનેયી) શ્રાવક, સા
વગેરે મહાત્મા નીચે છે.

જીવન પ્રકારનો મારણ કરનાર દેવાપાત્રથી મુક્ત નિર-
જાતમિત્તન યુક્ત અપ્રમત સાધુ-સાધ્વી.

જીવન પ્રકારના પગપાત્રનાની કેવળજ્ઞાની, તીર્થ કર ભગવાન,
ગાયો અભ્યાસના તથા અજ્ઞાની પાપમા રત સ્વાર્થી હવ

“ગુરુદેવ! આનુ વિશેષ સ્પષ્ટીકરણ કરવાની કૃપા કરશે તે
અમને અશ્વધોને બોધ થશે અને અમે કર્તવ્યપગયણ પણ થશું.”

શિષ્યની જિજ્ઞાસાથી ગુરુદેવે દરમાવ્યુ—“સસારમા પરિશ્રમ
કરવાવાળો હવ, પરિશ્રમણ કરે છે એનું કારણ અજ્ઞાન અને મોહ
મમત્વના બધન જ છે હવાતમા બ્યાસુધી આ બધનોથી બદ છે, ત્યાસુધી
નિજાતમાનુ નિરૂપમ, અચલ, શાશ્વત, પરમાનદસ્વરૂપ, એટલે પોતા
સ્થાન પ્રાપ્ત નથી કરી શકે. અને આ પ્રાપ્ત થયા વિના ભવ્ય
અથવા જન્મ જરા મરણ ભય શોક રૂપ મટી નથી શકતું

આ હેતુને માટે દાનધર્મ અને જ્ઞાનધર્મને પ્રથમ સ્થાન મળે
છે. અર્થ લેવાવાળા યાચક એ જાતના હોય છે—એક ભૌતિક હવન
જરૂરિયા

હરે છે અને એ પાપ છે પાપનું પરિણામ દુઃખનિ છે દુઃખનિમા
અસુ ઝગે સગી દિક દુખની ઉપસાધિ છે દુખી જીવ દુર્ભેદિ
દેવાથી ધનકર્મને કેવી રીતે મળે ? આ થયો મિત્રાન

જીવેના કેટલાક બેઠ દેવ છે તેનાથી મળી પડે દો જીવે
કર્મકારીશક્તિ બૌદ્ધિક વિજ્ઞાનના અર્થથી અન્નાદિ પદ્ય થાય છે
તેઓ અદો તદો બને છે કાન્તીય સમ્પ્રદાય પોતાનું દુખ નક્ક
હરે છે અથવા અથર આધાન-પ્રત્યાધાનથી અવમાન હસા દેવે છે
વિશ્વ મુખમુદા તથા સગીરપ્રકપન અનિરવે મુ । અથવા નિભય
સ્થનથી પ્રાપ્તિને મારે કોડકોડ કરીને કે કોઈ વિશેષ કૃતિનિશાળી
વાયુની નિગમ્યા આવી શબ્દ સ્વીકારીને અન્યની યાચના કરે

ત્યારે મમજ્ઞાન દની તને જોઈ ને તેને જીવે નાવાળા થઈ
જવ છે વદનાનો અથ અદો જ્ઞાન મમજ્ઞવા પોતાના જ્ઞાન રા
દુખીઓનું દુખ અમજ્ઞનુ અન દુખ કુ કરવાના નયનમા સાગી જવ

શાસ્ત્રમોએ કહ્યું છે માર્ગાર્થ સ્વપના સગી દિક દુખને
જાણ અને નનુ નિવા થું ક વાનો યથાશક્તિ પ્રયામ કરે કવ્યું પજુ છે
કે— જ્યેષ્ઠ મ કુલલ અથાનુ મે બેઠા મ માર્ગાર્થો અદ દુખ
દુખને જા' જાજુનુ કુજુ મુખન પ્રાપ્ત કરવાવાળો તથા કોઈના
દુખને નિવારવા વળે

અ્યારે દુખીઓનું દુખ માનુષ થાય છે ત્યારે કોઈના શુદ્ધકાષ
અન શુદ્ધકાષ જાગૃત થાય છે તેનાથી દેવ તપાદેવનું વિશિષ્ટ જાન
થાય છે કારણે આધીન થઈ, કૈલાસ અને કાશ્યાપ પરિચુત કરવાની
મજ્જનિમા સાગી જવ છે

એ જાણી શકે છે કે મારી પામ અન્ન-વસ્ત્ર વગેરેના સમર્થન
મામમી છે અ પરિમદના રૂપે તેમાં દુ અથી અધામકા છુ આ
દુખોના કારણ પરિમદ મમત્વ-મમ્બાના ત્યાગથી મારા આપને
અથેન શુદ્ધ કરી મારે આવામકાવી જલિ ક વી છે

રાગ ચ દોશ ચ તદ્વત મોહ, ઉદ્વૃત્તિમેવ સમૂહ જાલે ।

એ જ ઉવાચાચ્ચિ—ચચિચવા ઠેતિહસ્તમિત્રશણુ પુત્રી ॥

અર્થાત્ મહેલ તથા મોહની જગ્યાએ ચેતનના મુગ્ધાગે દ્વારેન દેવ ય અને જડનુપથી ઉખાડવા યી દૃષ્ટિથી જે જે ઉપાસા બતાવ્યા છે તે જ અનુક્રમથી ૧૬ ૧૭ આ યાત્રીઓના જનમમાં ઉત્તમ નિર્દાન ।

આ મનુષ્યના દૃષ્ટિએ જરાયે ઉચિત્તત્ત્વ ગાન ન મળે છે ત્યારે ન નિમિષ થઈ જતો છે અને તે થોડો જ નમય આ ૫ માત્રા—નિદ-બુદ્ધ-મુક્ત થઈ જતો છે એ જીવને ધ્યાનમાં રાખીને ‘સ્વદગ્ધનુષ્ઠાચમર્ષિશ્ચિત્તે રૂપિ જ્ઞાનમ્ એમ પ્રેરવાએ છે

એથી ઉપદેશ લવાવાળાઓનું જિન થતું મજાનના નાડ અને આ માત્રા ૫ મ નિમગ્ન થતા ઉપદેશકને પશુ અનનાતન દમનિગ્દશ થાય છે એ જ નમ્રતા જિન પાનુપદ છે

જ્ઞાને પુત્ર ત્યારે મૂળ તત્ત્વ મળે છે પણ જા નિર્નિતનુપથી નિમિષ થઈ જાય છે તમા મય । અને માયા । મરત ૧૧૬ અને નિમિષ અશ્વિત્ત જ આ ।

નિમિષ અને શાશ્વત્ત ના આમાં ૧૧ મામાં ૧૧ ગુણો જ માને છે દેવગિએ ૧મનુ ૨૧ જ ૧મુ ૨ છે ૧મ કાટ સિત કાટ । આ ૧૧ પતિવળી ન પોતાનું ૧૧ કાવ્ય જીવનમય બનાવી શકે । જોડી કાલમય વિષ્ણુવચા માપ દરમાં જીવતાં આગળથી આ અને દેવ દેવ પ્રાણી પર્વતન ૫ જ પૃથ્વી જરા પશુ જા નરિ ૨ રાથી મવદા વિષા ।

દાખ્ય મ શાશ્વત્ત દરમાં ધ્યાનમાં દર નર ૧૧ કાવ્ય કથન કો નમ્રાથી આમાં દન ૧ મમદાન જ કહેમ ૧ તેમાં અજયત્ત આ શુષ્કવાન ૧૧ પશુ ૧૧ જરા થય ૧ આથી પશુ પ્રતિ ૧

કલમ નવમી તુ કેમ નથી ? નો ? મદતાકની બા મધી િઠિ-મિઠિ
ના વિષુદ્ધતા (મધ) જેવી છે જેમ સીંગળીનો વાગ્યે લાખુભાવ દીને
પ નવમી જ ની કદર નથી રાતે જ બા બાપુબાપ રોડ
પણ! બા મટે પ તમ્બુ પુન મળવતુ બને વામ્બરિ મુખને મા
નવમી ક સી-જોતુ કઈ તુ કેમ નથી ? નો ?

गगनि य मु या त्रेव भित्ता य त* अधरा ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १८ ॥

માથાનુ ઓમો મજા પામીઓ પુત્ર-પિત્ર-માધવ ૧૧-અર્ધીઓ
 આ શ્વાયજીનિવાળા દેવાથી ભ્યા સુરી નમના નુ મ એવ
 શ્વાયન પુત્ર-સોભ્ય મત ક્ર ભ્યા રુપી નમો અનુરુચિ મનાન મ
 કે ૩ દસાકિ ૧૧ બાળોપનમ ૩ ૪ મજા મત ૬ ૧ ૭ ૫ નુ
 ભ્યુરુપી ૬ અ આવન કેઈ બાથ નરી ૭ ૧ નુ નમ નથી ૬ બાથી
 બર રી કમળ

[illegible]

जीहरेनिग्रहं मुखा गिरिं परमशुक्तिवता ।

॥ जगते वि तस्य पुनः कृता यः लवः परः ॥ १ ॥

[illegible]

અથવા એક સ્ત્રી સધા વે વિદિત માય નથી કડી શકી
અથવા દાના વિદિત પણ પછી નથી કડી શકી સધા નીચેનો
અભિનેત્રી પણ નથી કડી શકી અને આ સધા મોરોના ફળથી
પ્રભુઓની દયા (અભરદાન) કડી શકે છે

૪

આ રીતે અનવદનની શ્રેષ્ઠતા બતાવવાને માટે મનેક દાના
પ્રમજ્જનૂત મથામથી પાકો આપી શકાય છે અદા એટલું કડીને
અભરદાન પણ પડે પ વિચારે વધારા માટે

મુખ્યમ છતાંએ એવી રીતે રાજાની જગત ખાલી જોઈએ કે
જીવનમાં મન-વચન-માયથી મોઈ પણ પ્રાણીને મન્યુનય થાય એવી
પ્રાણી નનાથી થવી ન જોઈએ તમ જાણે મથામિત અભરદાન દેવ,
દેવ વગર દેના નથી અને અનુમાદન નથી જોઈએ જીવનમાં માધમની
માગી જાણે જીવનનું આપી મકળ મનાવવું

અભયદાન

વેળા .

મનિશ્રી જ્ઞાપિજ્ઞાપણ

*

જીવનને મળે, અથવા જીવનને જીવનમાં મળે .

અભયદાનને મળે, અભયદાનને મળે .

એક જાણના જોવાના અવધાની અને મુખની ધમ્મકા કરે છે
 તેમ જ જીવનને મળે, અથવા જીવનને મળે, અથવા જીવનને મળે .

અથવા એક જાણ અને મુખ, અશાંતિ, કિંમતીયતા વગેરેથી મુક્ત
 કરવા તેને અભયદાન કરે છે.

મદાત્મા તુલ્યગીતરસજી કહી ગયા છે કે—

દયા ધર્મ કો મૂલ હે,
 પાપ મૂલ અભિમાન.

ધર્મનું મૂળ દયા છે, ત્રાસથી દુઃખી થતા જીવાત્માને ભયથી
 મુક્ત કરવાથી દીર્ઘાયુ, સૌખ્ય, આરોગ્યતા, ગભીરતા વગેરે ઉત્તમ
 ગુણોની પ્રાપ્તિ થાય છે.

નીતિ શાસ્ત્રકાર પણ કહે છે કે—

“ત્યજેદ્ધર્મં વ્યાહીન ક્રિયાહીન ગુરુ ત્યજેત્”

ક્રિયા એટલે સદાચાર-સચ્ચારિત્ર-તે વિનાનો ગુરુ
 છે, તેમ જ વ્યાહીન ધર્મ પણ ત્યાગવા યોગ્ય છે જે

છે અને તે મધ્યથી છે તેમ માને છે એવાનું છે માટે જ્ઞાનન
નથી હતી તે। અગમની તાવ

અક્ષતરીઃ ગોષ્ઠી ફોળી કમનવળા મે ચાર । ધી મીમનના
કનનને ખમ્પી દાખી (માછી) માફ કરી ચુનામા ભ મે જળના દનો
તમા લવને મુખી દીકુ અને મગગી (મગી) ન એવે શે પાન
લમ્પી જાડે એમ મનમા વિચા કરી પા મના બમી ૭

જ્ઞાનના આ જ નિદિ એવે શેરે મુખ નાક મે દાક માળી કરું—
‘અપાઈ માટે માફ થઈ છે માટે જનની જાનમન નગાગી તાવ
અગતી બની વા કેમ અર્જી તને મગાવના મારા ન કે નિર્મિ ૧

નાકે કરું— સામ્ય જ્ઞાન જાગાવના કે ન આવે ૧
દમખા જાગાવી લાગુ થુ કાવ જાગાવવા મા ની રાત કે
મળા દનો ૧

પેલાના નાક ધી આવી આચરના કે રજ ન નર્મ કેમ અનમ
વિચર હતી મેલા કે —

“આચર્ય અમરે નિદિ કેવે કરું માફ
જ્ઞાનમ મગાવવા કરું તો નાગમ્ય બહા માલિ ૧

સામાય વિવચના આમય મે જાના વિન નવું થઈ કે પા
ન પાળી મદાન માળી જુ રાના નરવગની શબ્દાનું જાન કે જાન
પરેના વિના આમરવગમ અમર કયા વિના કે લેવામયુગ નથ
જાગાકા જાનિતા લય કયા વિના જાન મે રથમીજા કાથ કરવ
જાના આચરે જાક થઈ તો તમા કાર્ક આમર રી

જાગાના માટે પાળુ અમુક વિવન જુ રા નાક કરી વિચર
કર્યા બેમીઆ તો જાગેલા નીચી રવા । જોમ ફર પ્રતિ થતા તુલ્ય
જે જાગેલા કરું કે કે— માફ કરવા કે અમ અપના બહાથર
મામ કે બહાથર ન પાળા કે કે રવા તીથ કરમામ અપા
કેવ જાન કાથ છે

પરિમિત દાન જેવી જિજ્ઞાસા તથા પાત્રતા થવા ઉપેક્ષા માત્ર કુદાચારી પ્રદાનથી થમ માની માનામનુષ્યે તેમજ કુદાચારીના આજ્ઞાનનો વિચાર ન હોયથી અને તેવા કુદાચારીની સાથે અથવા કરતા તેમજ પુત્ર કુદાચારીના અવગુણોથી અમારો મેલ થશે એમ માની અન્ય પાત્રથી વિમુક્ત છે.

અમો ગય એમ તથા પડા વગેરે માના ચકાતો ગ્રહોમાત્રા પૃથ્વી એકના કમળા આપી તથા મહાકાલના વખતમા ગ્રહોમાત્રા કપિયા આપી મ અર કે દશ થીજ અમો છ ત્રવાથી માન્ય ન થયું તથા પશુ દિન દાન વગર થાય છ અથા દિનના કદિન કિલ્લન આપવા જેવું બન છે કારણ કે રમ કપિયાની કમિતના મન ન દેવની કમળાથી કે જે ન કરતા હોવા મ ના કમ રમ કપિયા આપી નન કા રમ તમ કમના થયા કિલ્લન આપવા વગર થય છે.

ત કા પુત્રો તથા કયા કમમા કમોર્ધિ મ આર અમ ના પાત્રી પમ પોગમા કામસ કી દેવાથી કુવ મય આના થમ થવા અમ માનનાર પોતાની માત્રી બન કુવ નિર્મય મનુ રી કામધારાથી મ પુત્ર કે દમા પોત્ર પ્રાપ્તિ મળુ કે ના મગળના અવમથ મુકલ કરવા ન કુવ પાતા કા થવા મળવા.

કે કામળ દયામી કા નુ કર ન કા મુગલ નાપ્તિન મ ના કુર્મી ના રી કા ના કુવ કે કુવ આપવા કે ના ના ના આપવા કામ કરતા કા અમ અવમથ મુકલ કરેત કરા કરા પાતા કુદાચારી માત્ર તમ કામ કરતા કરા અવમથમા નન કરતા પશુ આપનિ કે કુવ કા રમ તમ કુવ કે નુ મોર્ધિ.

અમ કમ કામ કામ પાત્રી કા કા પમ કરા અવમ વિધિનમા કે અમ કરતા મ કર થારે કરા ન કરી અવ કે થ અપા કરા કામ થારે અવ મરી કરા કામ કરા

જેમ કે જો તમે કોઈ કામ કરવા માંગો છો, તો તમારે જાણવું પડે છે કે તમારું કામ શું છે, તમારું હૃદય શું કહે છે, તમારું મન શું કહે છે, તમારું જીવન શું કહે છે, તમારું શરીર શું કહે છે, તમારું બધું શું કહે છે, તમારું બધું શું કહે છે, તમારું બધું શું કહે છે.

જેમ કે જો તમે કોઈ કામ કરવા માંગો છો, તો તમારે જાણવું પડે છે કે તમારું કામ શું છે, તમારું હૃદય શું કહે છે, તમારું મન શું કહે છે, તમારું જીવન શું કહે છે, તમારું શરીર શું કહે છે, તમારું બધું શું કહે છે, તમારું બધું શું કહે છે, તમારું બધું શું કહે છે.

જેમ કે જો તમે કોઈ કામ કરવા માંગો છો, તો તમારે જાણવું પડે છે કે તમારું કામ શું છે, તમારું હૃદય શું કહે છે, તમારું મન શું કહે છે, તમારું જીવન શું કહે છે, તમારું શરીર શું કહે છે, તમારું બધું શું કહે છે, તમારું બધું શું કહે છે, તમારું બધું શું કહે છે.

“અપરાધી ગું પણ નવિ ચિત્ત થકી.

ચિંતવીએ પ્રતિકૂલ-ગુણુ નર.”

જો તમારું મિત્ર થાય છે કે અપરાધીના પ્રત્યે ક્રોધ કે વેગવાચ ન આવતા ત્યાં લાવવી જોઈ ત્યાંથી દૂર થવું જોઈ છે. જો તમે મહાનરમાં પણ થોડું બાગે આવ્યા પ્રકારની વિવેકશૂન્ય પ્રવૃત્તિને જ ત્યાંની ભાવના મનાઈ ગઈ છે.

કેટલેકે યજ્ઞે સાધ્વીઓ તથા આર્યાઓ વિધવા સ્ત્રીઓને ખીછ સ્ત્રીઓની સુવાવડ નહિ કરવાની બાધા આપે છે કેમ કે સુવાવડ દુષ્ટાથી અશુચિ પરમાણુઓના સસર્ગને લઈ સુતક લાગવાથી સામાયિક, પ્રતિક્રમણ, સ્વાધ્યાય વગેરે ધર્મક્રિયા અમુક દિવસો સુધી ન થઈ શકે, તેથી સુવાવડમાં પાપ માની તે ન કરવાની બાધાઓ આપવા જતા શાસ્ત્રવિદ્ધ અધન નિર્ણય કૃત્ય ચાલે છે. અને તેવા દુષ્ટ કૃત્યને ધર્મગુણો તથા સાધ્વીઓ ધર્મ મનાવે છે.

જાણી શકેલા વિષયોની દેખરેખી જોવાની કે જાણી વોરેને
સુચારક અવગત કોઈ કામ કરના ન હોય તો સુચારક સ્ત્રી તથા
જાણક બને દુખી થાય અથવા મરી જાય માત્ર કોઈ કોઈને
નેહરુ રાખી તેની સુચારક કાને કે જે જાણી શકેલા નામની
કામ કરના ન હોય સુચારક સ્ત્રી કે માત્ર રૂની જાય થયું
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક ન થાય

મામાવિષ પ્રતિક્રમણ વાગે અમરિયાના અંગે ને જાણના માદમા
સુચારક સ્ત્રી કે તેનું જન્મ દુખી થાય કે મરી જાય હા અનુભવી
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના અંગે અનુભવી
ન હોય તેના જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા

જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા

‘અમરિયાના જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા’

આ પ્રમાણે જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા

જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા
જાણી શકેલા જાણકોની સુચારક અમરિયાના જાણી શકેલા

એ જુની એકી ક નર મોયનુ દાઃ અપવાથી થા પામવનું
કદી છાપ નદિ નેમજ દળગે છવે તથા મનુષ્યોને પણ તામ
અપવાઃ, હેન નાર પેતાના સ્વાથની ખાતર નેમનુ અામ કાાર
મજ્જુ ભેચર જાઃ કે માઠના અચન નેથી ને ધર્મિજ છે વા નેને
ધર્મ કવે છે એમ કદી છાપ નદિ

કેણક એવા પણ છવે જણાવ છે કે જમાનાનું અનુષ્ઠ જ કી
જ શરૂ માણુમ વા એ ગા કુકુમને પોતજુ આરવને દેખ ર કી-
‘અમ મનુષ્યોની દલા ક નાર કીએ એમ જનાવ છે અન ત જ
દેણાધાજુ કપ ગુમે દળગે મનુ યેને ક ની કુખ અ પી તામ
કમાવી સામે રૂપિય ની કમાડી કડે છે ત્યારે તવા છાા વિચાર
‘અમે દલા કીએ કીએ ગામ જનારી અથવા મી પનાના
અપમાને છતરે છે અા મમાગા વિચાર મા પામ-તન્યથી
વિમુખ દી અનત કુપ ગુ પ મા માા જુ દેગા મને ક

અનુકંપાદાન

અનુકંપ

મનિથી જગવિજયજી

અનુકંપાદાન—કોઈ પણ દુઃખી આત્માને જોઈ તેને દુઃખથી મુક્ત કરવા માટે પોતાની શક્તિનો ભોગ આપવો તે.

મરીની પીડાથી દુઃખી થતા કોઈ પાતુ જીવાત્માને જોઈને અમેરમર આંસુ, આંખી તાગણી જાણીને અંતમાં પોતાના શરીરનો ભોગ આપી તેને દુઃખમુક્ત કરવાની પ્રવૃત્તિ ન થાય, તો તેવું નામ અનુકંપા નહિ, પણ કુસામરના સમ્ભવે જ છે.

તેમકે, જોકે કુતરો વા દેવ શરીરની પીડાથી દુઃખી થતો હોય, રૂધિર વા પત્ર નીકળતું હોય, નડકે પડ્યો હોય, તેને જોઈ પોતાથી ઉપરે તો અગે મૂકવો, પાણી અથવા દવા લાવી તેના રૂધિર વગેરેને સાફ કરી પાટો વગેરે બાંધવો એ વગેરે ક્રિયા કરવામાં પોતાની મોટાઈનું માન છોડી દેવું, “હું આનો શેઠીઓ અથવા ધનાઢ્ય થઈ આ કામ કેમ કરું ?” એક જે રૂપિયાનો ખરચ કરી નોકરને લખાવી દે.

શરીરથી પીડાતા જીવને દુઃખમુક્ત કરવા પોતાના શરીરની શક્તિ છતાં માન મોટાઈને લઈ અથવા ‘મારા શરીરને ગહેનત પડશે, દુઃખ લાગશે કે મારા લુગડાં જગડશે’ એવી દેહાધ્ય સની બુદ્ધિને લઈ પોતાના શરીરથી સેવા ન અન્નવતાં બીજા કોઈને લખાવી પોતે દયાનો ડાળ કરતો ચાલ્યો જાય, તો તે અનુકંપા કહી શકાય નહિ.

અનુકંપાદાન ત્રણ પ્રકારે છે. શારીરિક, માનસિક તથા આર્થિક.

સગીરથી અનુકરણ કરી તે ગાંડીનું અનુકરણ કરી શકે
અનથી નામના અલનું દુષ્કાર કરી તે માનસિક
અનુકરણ કરી શકે અને

૧૫૫૧ માં આજના દુનિયાને દુર ને તુ ને આધિક અનુષ્ઠાણન
દેવ

માગીરિક અનુક પાદાનને દાખલો

શ્રાવિનાથ અમરનમા વિષનુ જીવે. ૪૨ે મેની અનુ ૪૪
ને અનુવાને એક દેવના મિત્રાણુ નામના પમાનુ ૨૫ ૨૧ પોનાની
દૈવિક શક્તિથી બીજુ પાડેલા (મુનર)નું ૩૫ ૨૧ પાડેલાન મી
નામના અનુમ મનિથી નેની ૪૪૪૪ પડો

અગાળના અવધી અવધીન થાય પાડેનું શાનિનાથ કમલ ન કે
 જેઆ મધનથ કાળના બા મદયાથમમા દના નમન યાગમા
 અવધીને પદ્યુ પદ્યાથી નિચાળ આવીન પાના ૥ અવધી આમા ફી
 કી અને વિશેષમાં જણા ૩ કે—

'હે 1972' પાઠેવાનું દાખુ ક ના માટે અત્રે | થઈ ૦ ૩ |
 નના કાર્મિ વિવર કરા ૧ આ ૭ અખુ દિવસ અપા મા | અ વાંક અ ૧ |
 નથી આધિ દિવસે અદાકરે આ પાઠેજુ અર્થ માટે માટે ૦ ૫
 અનુ પ્રથમ કરે આરંભું દાખુ ક ની પી નના દિવસ ૫ ૧ ૧ ૧ | કાર્મિ
 કિં યોના અપના ન્યાય |

[illegible]

[illegible]

इति श्री भगवत्पद्मसूक्तप्रणीतं श्रीभगवत्पद्मसूक्तम् ।
श्रीभगवत्पद्मसूक्तम् । (अथ श्रीभगवत्पद्मसूक्तम्)
नैमिषेण्युत्तराख्ये । इति श्रीभगवत्पद्मसूक्तम् ।

[illegible]

ते नोर्ध्वं येता देवताभि पावेता तथा सिंघाणां इधने सहस्री
 र्ध्वं योनां नृपिण्डं प्रगटावी प्रभु विपर पयवर्धु पुष्पोनी वृष्टि
 इरी नम नृपादेवता भागसिद्धि दीप्य ध्वनिथी गमनी स्तुति करने
 गमना गच्छ-कर्मणा योनां शरीरने नभावी सप्रेम वदना करने
 अर्धभागा आये गये.

બીજાના સુખને ગાટે પોતાના દેહનો ભોગ આપવા પણ રાજ
ત્યાગ થયા આતુ નાગ જ સાચી અતુક પા. આવા દયાસિધુ ભગવાનને
ત્રિધાગોગે નમસ્કાર હો, નમસ્કાર હો.

ગા વિધવાઓ એક ત્રીજી દૃષ્ટાંત એવું છે કે—અમેરિકાના
મહા પ્રેસીડેન્ટ બે ચાર મોકલેલી સાથે ગાડીમાં બેસી ચાલ્યા જતા
હતા. રસ્તાની બાજુએ પાણીના કીચડવાળા ખાખેરોમાં એક
શુદ્ધ (કુકર) કીચડમાં ખુચી ગયો હતો તે નીકળવા

મદન કરતો હતો, પણ નીચી ન સમજાવી નવત દુખી થતો હતો
તેને જેઈ મેઈ પણ નોક ને દુઃખ ન કરતા તેમ માડી હતી
રજવવાગે પણ અવગણ ન લેતા આત્મી ગાગી ઉપરથી એક મ કુતી
પગી પોતાના હીમની વસ્ત્રો અગતવાની પણ દ મ ન ક તા મદવમા
પગી પેશા બુકને ખેલીને બળા દાખો

તને જ્યારે સાચા પછી એક નોકરે કહ્યું કે—“મને કાન આદ્ય ?
આરે જને શા માટે આત્મી બંધી મદનન ઉદાવી ? અમને દુઃખ કરી
દેત તા ને કામ અમો પુ મનવી શમન

તના ઉપ મ આશ્રિ પ્રીતી દ અ યા કે તન કદા છા ન દીક
છે પણ આ દુખને જોઈને આગ હવમા જે દુખ થતુ હતુ ત જ
દુખ તમાગ હવમા થયુ દોન નો તમન આગી અગાનો પણ
અવગણ રહેત નહિ આગી આગા પદના જ તમા મગી માદક મદી
પગા દાન પણ તમાગ હવમા આગ જતુ દુખ થતુ નામ તતુ
મન જાણતુ નથી મા હવમા થતા દુખન માગ મા મ મદનન
કમી એ મન વધારે દુઃખિત સાગતુ તથી માગે જન આ અકામા પગી
આ બુકને બળા કદાકવાની વગર જાણીને જે કા બુકને કાદવ
બદારે કદાકો ન દોન નો તન દુખી વતઈ મગ હવમા જે
પીકાના અગકો થયા ક તા કતા ન પીકા ક મન નહિ અન
બુકને બદાર કદાકવાથી આગ હવમા દીક મન થઈ ક જાગી મ
બુકની કયા કરી નથો પણ આરા અતરતી કયા મ દ

અન્ય ૮ આવી કયાની સામગ્રી : : આ જ ન મ જ અનુપ

આ ઉપ નાં દખાતા કારણીરિક અગ્રુકપાદા દા આત્મા ક
પણ સામી આત્મિક અનુકપાદા પણ સમાવતા થયા કે જે
કારીગરી પીકા પામતા દ રાતુ અતર પણ પીકા ક કા ક તા
પીકા દર થતા આત્મિક પીકા પણ સામ ક પ ક કન મ દ ક
અનુપાનો બીજ કા ક અતર અ વિવધ રીતે રાતર કા
અને તે પ્રમાણ : :—

1. કાળજી, અમાર નજીક નાનાકિ જીવને મન ની નજર નાગ્નિક
2. હી કાળજી જેન નાના કાળજી વિચાર નાના કાળજી,
3. કે જેની નાનાગ્નિક કાળજી ?

૧ મઝ ૧૭૫ના ૩૧૫ ૩ સિમ ધારી દેના ૪ મેષ -
 કનન અનન તથા તેથી નાગિ ના છાન્ને વિરવડના પન્મથેન્ની
 હજી દે શક્તિ હી થાય છે તે પછી ધાનાના ૧૧૫ પાનાની
 ખાન્ધવાને નદિ ખાનનારે કોતોને ૮ પન હડી ધાનાના થગ
 દિપ દુદાગે ખાન્ધાનુ દદાપજુ મગવાની દુધમન ની જરૂર
 હતી? દે નનુ દેતોને ૧૧૫ ન ૩૧૫

[illegible][illegible][illegible]

એવું નામ પણ જાગે જ દલની ધારના તેમજે મમજ મેવાના
મદ્યવધી ઉપર પુત્ર કપાળના મ્યુ

એક સમય તપના નગરી દેરીનું માલિન મી દેવીની પ્રજા
મેળી પાતા ક ના નાધિ માની પમે પદ્યુ કે— મ । તથા
કુમગાવાના દુર કેતા બવ બામી ઉત દવીએ પ મનીને ડાકી
કુનગા મીદેમયદાયવદનું નવ ન્યુ કે— મમ પાવના મ્યુ બવ
બામી છે અને આપના પાય બવ રમી માળુ કે કુમા રસ
ક ના આપે જ મમાજી ઉલ્લાનિના ધમ્મ જ રદક રા રા નગજ
દુર પમ્મ આપના દાયે મવાના મદાન પુતિન કાતા થવના છ
મેળી કુમ પાસ ક ના આવા નવ કે ને બાની જાનમા / ।
ભવમ્મના /

આ રજાળી જામન દેમયદાયવદનું દનગમા નાની દેરીન
કદેરા સાગ્ય કે— મ । નિમિલગી મત્ય ન વા નકગ દેવાનો નાવ
મેર્મ પમ્મુ દવ મા મમરના બમાર્થી મુગન થર્મ પમમથ નમ્મન
પામી રકનો દેવ, ન મામ પ્ર ર બ્મયાદ ક ના ના પ રવ મદા ર વ
જાસમાજના હવ્ય ॥ અતિક સાગાજિમા ગાયિક બમાર્થી કુમી
પમમાગા-નમ્મ બમ્મી વગતા ર વ, મેર્મ પમ્મુ દવ મ્યુ દાય
મમજ આધવા દેશની ન નવ મની ના ના મક મમ ર મમ
બત મ । પાય બવ થર્મ પમ્મુ નમક રા (જનમમા) બવ ર વ)
દુ પ મ પ્રમત મિલથી મર છુ

વમાવમ જગત મ મિલક ક મ્મ ॥ બદમન મિલક મ ર ઉ
બવા આ નમ્મમા પુતિન મતા ॥ નગમાર ર માવ માવ દેમા
કેદીનક દી ॥ ૧ ॥ કે રા પવિત્ર મ બ વ મમાર ક ના ક ના
આપ રના પુતિન નામી રમી ॥

મ મિલક અનુક પાનું મીવત રિવ

જામા શીકામા કીર્તિનપદસકામુદિ ૧૧૧ ૧ ૫ ૧૫૮
આવ્ય મદામા વિદમત દના નગપ ધવ તાવ ૫ ૬ ૧૧

શ્રવે છે કે જે પોતાના કૃષ્ટદેવ બળવાનની મર્તિ ડ તેન વેચવાનો
અર્થમ થધી ન હોય છતા મનમદથી મોદધ થયેના મિત્ર ડ હવે
મન જાનને સમજી શકના નથી) મનવનું મદનુ કદાગી બુની
પ્રતિબલ્લોના વેચણ કરવાના પધ્ધત્તો કે વા, અર કે મોળ ઉ વમ
કે તેા આમિવાનુદય કરનુ તથા મિત્ર રૂપિયા (નમ દેવ યુ ખાતામા
નિવમિત રેકમ દેવ થ ૮ નેમ) આપે ના રાગ રાગી અને અમુક
રૂપિયા અપે તેા અગીયા થા મનમદમી મન બળવવના જ મા
મુથ (કપધુર)ના ચકાવા ર વના રમન-ર મિત્રી નિ નિમ થ
શા દેવ થ હનાં તેની પમે રૂપિયા મળી વરમે નખ વવના અ
વમગી શામલિરક અમલ પ્રતિને રવની રીઃ મગની મિ
મિત્રના રી નાખી હતી

જે પ્રતિબલ્લો માટે દપાદાય મદ મગથી થમાચિજથર
થણ હતી મથા ર કે —

કમુઆરિક અધિનું થમનુ મે નવિ મુથ ર
દેકરે કુપ્રા ને હખને શુ થડુ મે મગમગ કે

કામ કોથ માદ મદ દેવ, મ મિમલત્વ અગાન રથ ર
ચિત્થ, મમતા માયા તથા અશાનુષ્ઠદિક દાવા ર નમ કે વધી
અને રથા શાનિ સમતા દામા અકિત રાગથ પા રાગ રાગ ર
દલતા મગીરતા, દેકરના અભિમતા થિર મિ મન રથ મ
નિમાલન, નિમમતા નિલમતા વગેરે દામ આર્મિત મુન ર પ્રમ
કરવાથી રા ર અમમ થમ રી પ્રપિત મથ રા રા રા રા તથ
રુપિયામણિ કરન પજુ અનત રા ર આ રા રિવ થા ર
કુપ્રામેએ દેકરે મગી રાધા રામીનુ અથા રિરક થા ર રા રા
થમ થથ ર રી મ થતા કરાગી થા રેન મગમગ રા ર મ
મગવી રાધિ

તરી અ રાગ મ કે રાગ ર થમ રા રા અ રા રા રા ર

તો કાલ પૈસાની જરૂર પડે પણ તપ શીલ કે ભાવનામાં પણ પૈસાથી જ
જર્મ મુક્તિની દીધો છે તેમાં પણ જેની જેની જેટલી ભવના થાય
તેટલા પૈસા જરૂરવાનું ભાગ્યે જ બને એ તો પોષ શુભોક્તિ તથા
તેના સમાજ જનોએ 'અમુક તપમાં અટકા રૂપિયા અને અમુક
પૂજામાં અટકા રૂપિયા આપવા એવો જે જે મારદો ભાગ્યે તેવ
તેજ પ્રમુખે આપે ત્યારે સાતે નહિ તો તેને ન તપનના કે પ્રમુખને
દર્શ તે નિચારને આગવી દેશન છે

આ સમયમાં હજારો હાજાર તથા પુરાવા મળી પામે મોટું કે
અમુક પન્થાએ ઉપદાનમાં અટકાવેલ કે અમુક ગામમાં નજરની સુધે
નવાં થી અટકાવી છે અમુક પન્થામ તરા મધુને પેનાની દબ્બા
મુજબ ન થવાથી તથા દબ્બા મુજબ કે ન અગવાથી નથી
પરં કિયા અટકાવી છે એવા અનેક દખલો તથા પુરાવા મળ્યા છે

તેથી જ ઉપાધ્યાય મદારાજે જણાવ્યું છે કે — દોકડે કુટુંબ
ને હાખરે, શુ થયું એ જનશુભ કે 'આવા પેષ મામલન
સમયમાં જિનશામનની સમાજ અને દેશની અધિગતિ થાય કે ન મ
જાણી શકાય તથા મમાજની હલતિને માટે શીમનું જિનશવદતબ
શુદ્ધિએ સત્યાગતનું અરથ શું જ ત્યાગી મદા મામાનું જાન કે જુ
જોઈએ કે સત્ય મદા મમાનું જનલ્ય શું જ આપકની રજા કેડી આ
નેત્ર કર્તવ્ય શું જ જાનું કરવાનું કેમ થાય કેમ પણ મમ તપ
દર્શવવા સદ્યપદક નામમાં મમો મમા

પણ શું કદી પોષ શુભોક્તિ પ્રજાના શાસ્ત્રમાન મ કે પ કે
કદી જે કદેશ જન ન પેષમુજબ તથા તપના પમ મ કરા
તેમો નાન મદાર કે મમ મદારનો ભવ જન હી તેમજ જન કે
જન ઉપરે મારી પણ નામ પણ ન હી જરૂરમાં શાસ્ત્ર ભવ
સાચી હાલ હલતી છે, તો કેઈ પણ જાનું ભવ જન જન ર ર ર

ઉપરે રાત્રીએ પ. ધીને કહ્યું કે, ' જો તું આશ્વિનાના અંધે જ
આ નિચાણ નિરપરાધી છવનો ધાત કરેશે તે વ, નો આજીવી નેતુ
અરમ કુવ તણ દે અને આગી સાથે નમરમા સથ દુ દુહીમર
તરા કુદુજનુ પેપણુ થવ નેદણુ અનાજ અને દન્થ તને અપીશ

છતાં ને પાપાભાને ગાળના વચન ઉપર વિશ્વામ જ કેમ આવે ?
અવિશ્વામી ને પાર્શ્વીનું મન પાપી હતુ જેથી નેજે રાત્રીને કહ્યુ
કે— ' તુ અને તારા નમરમા સર્વ જર્જ કદાચ આગી નાજે, અથવા કે
કે અથવા ત્યાંથી ધક્કા આડી કદાગી ખૂંડે નો; આરો ત્યા શુ દપ વચ્ચાન ?
એથી આરા મનમા શકા થા કરે છે જેથી દુ તારી મથ ત્યા અગી
કહુ નેમ નથી

પાર્શ્વીની કલ્પાવન્ય થાન આજીવી ગાળએ કહ્યુ કે— આગી અથ
અથવા તને શકા આગી દોષ નો આ આગી મગી ઉપર દીગ
માલક મેલીનકિન સાખો રૂપિયાનુ દાર કુકસ મુમર તથા જાગુજોર
વમેરે આજીવણો છે, ને કર્મન પજુ આ દરખત કરી કે

ગાળની પામથી સાખા રૂપિયાના રાગીના મળે કે આમ આગી
પેપા પાર્શ્વીનું મન સમય થું પજુ દુષ્ટાથી ને અંગમા રી પ કન થ
મપો દનો કે, ને રાગીના ઉપાગી ને એક કમણુ બગી શકે રાત્રી પજુ
નેનામા શક્તિ ને દની નથી નેજુ ગાળન કહ્યુ કે— કે રાત્રી ને અથ
સાખો રૂપિયાના રાગીના અપી મને તથા મગ કુદુજન ૦ રાગીના ના
દારિદ્ર અપી કુદુ કમ્પા નેવાર થવા કે તથા રિમાત પ પાવર
પજુ મુમર કરો છે નથી હું આપો પદમ તપકાર આ આજીવી મન
છે પ તુ આ રિવસની કુખ તથા અપા રિવસના પામમળથી દુ
કેરમા બધી થામી મપો કુ કે કાર વિના પજુ અર્ત કે કે કમણુ
અરવાની આશમા તાકાત રહી રી ત પાગી આ અપ રૂપિયન
રાગીનાના કારને ઉપાગીન દુ રી રીત આતી કહુ કે તા આ રાજી
રણુ આરે જેમ અપ ના રાગીન આપવાને અપ નેવાર કેવ તવ

સુપાત્રદાન

૧૫૩
મુનિશ્રી અપવિરુદ્ધ

*

શુભ વાત શુભ

૧ ૨ શુભ સંધ્યે સમુદ્રકાંતે

કેળમે જન્મ્યા હાન અપરાને સુપાત્રદાન ૨૦ ૬ અ દન
જ્યા હાન કરતો આદે હાન ૬

શુભકર્મા ૭ વાત શુભ ૬ ન વા જુ કે નીત ૧ થ
આપણી નથી પણ સમજાવજાન આપણા છે ૧૧ મ નિમ જ ન
દેવ ન સુપાત્ર ૨૦૫ થ છે સુપાત્ર નથી પ ન ૨૧ ૧ મજાન અ
જન્મ મન્દગાની પ્રાપ્તિ થાય છે મિત્ર મિત્ર અ ૧ પત્ર ૨ ૩
મયો ૧ મમપત્ર પત્રિજમ ના સુપત્ર ન રહી કામય ૬

ચિન્ત—અમાનસથી દુઃખ મુક્ત વાત જુમ ના અ ૧ મથ
દેવ કંપી વિના દુઃખ દર્શ કે મન રીતે ૧ અવધી ન ૨ થક ૧ અત્ર જ
ચાઈ જાય છે પણ આપણા ભવકામ ૧ કામ કામ અવત્ર નથી નમ
અનકાજુ મિ પત્રમાથ ન ૧ ૧ રવાજુ પત્ર (મ મજુ) છે ૧ મ
મિદ આપા મુક્ત કરાય વિચારિ અવત્ર દ ૧ ૧ અત્ર ૨ ૬
અત્ર કાજુમા અત્રાઈ રહી છે ત્યા રાહી મત્રમમ મમ કેવ અ નમ
૧ અપાત્ર મત્ર થા અત્ર ૧ અવધી ૧ અ ૧ ૧ ચાઈ નમ ૬ ૫
મથાઈ જાય છે અત્રાજુ વિરતના ૧ પામ ૬

ચાઈ ચિન્તમાં વિશુદ્ધતા અવધ ૧ દેવ અત્ર ૧ ૧
વિમોહના વિષ વિરતવાદિ મમુદ દેવ ના ૧૫ ૧ ૧૨ ૧

જે અપૂર્વભાવ પ્રગટપણે પામ્યું છે, તેને જ જ્ઞાનીઓ
શુદ્ધ કહે છે

આમશ્રમણને પાન્યે આમશ્રમણના ઉપર મો કરોડો વ મો સુધી
કમલ દોષ, બન્ધ ત્યાગના દાગદાગો ઉપર પછે બાક શાસ્ત્ર (જાન્યા
૨૨) જણો દેવ પણ જે અત મા આમજ્ઞાન પ્રમદ ન થયું દોષ
તે તેને શાસ્ત્રી જા જ્ઞાની કહે છે

સપુત્ર નેમ ૪ જે જોને નિશ્ચિન આ માનો ઉપરોમ ૪ આમજો
મલ્લ મન, વા સદાપ આમારા શિ રો, આ આમારો પ્રમ અન આ
નમ જો એવી અમલ આવના તથા નિન્નના જોના હ આથી ન ૪ અવ
કે મમ ને દશન પ્રમ, મન વા વેદ પ્રગતિ ન ૪ મન અવ ૪ ન
સ્વજનુ સમજનુ છે જાનના મન મન મન અન જાના પ્ર ૪
જોની સમજાવ જાતિ છે, દેદમ્બઝા અને જગ ક જાતિથી જ વિગત
અવેશ છે, શુદ્ધ-મિત્ર પ્રેરે પણ જોન અમાતિ ૪ જોની ઉદ્ધ ૪ દશ
પ્રમદ પુત્ર ૪ કહેવાય છે

તેવા શુદ્ધને પ્રસન્નતા તથા નિ કામના સદ્વિનચિત્તની
નિર્મળ આવનાપૂર્વક સત્ય તથા ન્યાયસંપન્ન દમ્યનુ જ દાન
કામુ તેને જ્ઞાની જાગવાનુ શુપામજ્ઞાન કહે છે

પરમજ્ઞાની અજાતદ્ર મુનિ જગમ્મો અજાત કષ્ટે રતના
અજાનિત ક્રમીવામાં જ નિમગ્ન રતના જાગવા પાવણ મ ૪ જમ મા
વિદ્યા મજે જો ને મદણ કરતા, નહિ તો અનાદાપણ આ અપ નમા
જીન રહેતા રતના

નમના પવિત્ર શાસ્ત્ર આ આમિક કા તન પ્રમવર્ણ ન
વનમીના સિદ્ધ આમ કાષ, જાગીવ, જાગકા દશ દશજુ કષ
વધેરે શુદ્ધિ પાતાના મિત્ર-વિરોધા જોની જાતિ પ્રમદ મન અજા
આવથી રતકર્મા સારી રમતા રમતા શિવિત્ત પાસ આવર રત

૬ નામુ મુન ત્રણે ગિતા જા, ત્યાં નેમની ૧૫ પાંચ ધારી
જામર કાળના પવથી ત્રણે જાણુ મનાવિય ૩૦ કી એવની
જણે મધે જામા દરમ્યા દેવણે ઉપન થતા અને ત્યથી ગળ
જાણુ મનુષ્ય-જા અને ધણુ કી પ મ પ-મે થતન પમરે

જાનમલ ૧ ત્યજિ મુદ રવગ્ય પન્નવ આગિ દથી
થેક થી ગોની નદગી રવગ્યા વિમન થન રમેન
મદા ૧૧ જાને પ્રકાના મુખાની નાગી થા ના અગિ દિ
જાન મપ ન ત્ય પી જામરગા નિદગી ત્યગી ૩ ૧૦ જા નથ
જામરગા મમા ૧૧ પધિયો વિમન થા નિદગી ૧, ૨ ૩ ૪
જામરગા જા મમિનવન પ્રમુનવન જા ૧ જા મ ૧ મમા મુદ ૩ ન
જુવ નુવા, કીવ નાથ થા ના જામર ૧ ૧ ૧ (૧ મ) ૨ ૧
૬ ના મિદ લ્યામરિ કે જાન વિદગા નાગી ૧ ૧ જાન ૩ પજ
જાનુ મમજ્ય જાવન જાન ૨ પીમ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
મધુ જામરમ દેવગા જાગ ૧ ૧ ૧ જાન ૨ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
૬ પુદગ કે મનાગમ કાનથી મજ જામર ૧ મિદ જાવનમુન ૧
જામર જાવનાર મુન ૨ જા જાગી ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
મમજ કાગ ૧ જાગી દેવમ કમા નથ મદમા ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
૬ ૧
જાગના ૧

જાના જાગ ૧ મુનિમ ૧
૫ ૧
જામુ કાગ ૧ જાગ ૧
જાગી ૧

મુનિ ૧
૧
જામરગા ૧
૧ ૧

એમ જોઈ એકામના અને અતરિયગના એમ અખી થઈ નવાઈ મુખાન હયા અને એમ ન ગિને પામ્યા

અન તે તાલિયથી ગમે તે હા લે કરીને કરવાનુ એમ જ એ ૧૩ અનુદિ કલથી દેદભાષ થય ગયા છે દેદ ને જ દુ મનાડુ છે પાચ દિવેના વિવેચા મિતરનેજો ગમી હી ય અકમલ અને અના દિવેમા જ ત લીનના થઈ ગય છે અતરુવન કુર અ મનામિ દેમ આપ નેનુ અન અખી જઈ જગતના વિવેચ પદમા અ અન કુરુદિ પ્રય અમલભાવના, તીવ આનમિત અને ન ૩ ગિત મી ગી છે તેવા પદ અન મેળવવા તથા આગવ મા અવન નાનિત થયા હૈ છે તેના સચોતે દા અને વિદાન એક થયા હૈ ય અને અખી પ્રહરિને દેદભાષ તથા જગદાક ૨ ગિત ૨૨ છે તના નાથ થય એ જ આત્માનુ પ મ કલ્યજુ ય

આયાનુ દદાધ્યામ-ભુદિ તથ જાજ કાર-ગિત ૨૨ી જઈ અતરુ આપમા આતમગતમિ તથા તન્વમજુના થાય એ જ કલ્યજુ ઈ અપ્રાપતી મવા-અકિતથી આ મનામિ તથા થય ઈ જગદા કુપત દાડી મદના જાજુ થી ઈ

અં અતનામા કુનાગા દાતરી મમત મારી કે નના ઈ નાં ઉપરના આ પ્રમન્નના કેવી દની મામાય રીત પજુ છે ૧ અપ્ર ૧ ૧૨૨ થિત મારુ થાય ૧ પજુ ના પ્રમન્નત કરત ત્રી પ જુ શુર સમાગમથી તેવી અકિતમા મરઆય રીતીત ૧ પખી દિવી કનકમ થાય ન સમય થીત હયા પ્ર જગત હા ઈ ૧ દદ દા ૧ ૧ ૧ અપ્ર ૧ ન રદે

પ્રસાનન ઉત્તરપજુ જતી તમલ વિગ પજુ પે ૧ મજુદી કરે સપર્જલ સાચી કમાણીનુ વગુ કુડ-૧ ૧૨ તથ અકિત ૧ ૧૨૧ અ અને પચ પજુ હૈ જાજુ પા પ્રમદા કારુ ૧ અ પ્રાપ ૫ ૧ ૫ ૩ અકારા અમનાની સવાલથ, અપ્રીત હતા ૧ ન અપ્ર ૨ ૩ ૩ ૬ ૧

જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય
જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય
જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય

જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય
જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય
જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય

જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય
જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય

જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય
જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય

જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય
જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય

જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય
જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય

જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય
જાણી શકે છે. આથી જાણી ન શકી, પણ વિષય

નિશાચરના કવિ ૭૩—

‘વિચારક કૃત વાય વ્યભિદિમિદિમિતિ

વિચારક કૃત વાય વ્યભિદિમિદિમિતિ એવું નામ છે કેવું
 હવે તે કેવી નીત અને કેવા પાત્રને આપવું ? તેના વિચાર કરાવેલા
 ‘અમુક મના માને અમુક અમુકે કાન આપ્યું નહીં નહીં મને થયું
 નેમ કું પશુ કાન આપીશ ના મને ? વળી મને થયું એમ કાન
 ઉપલબ્ધ કેવી કાન નિ આપના ન પરમાથ-માગની વાંચી શકે મને
 નથી તેના ઉપ એક વ્યભિદિમિદિમિતિ કાન-વ્યભિદિમિદિમિતિ નામ
 કવિમા આપશે

મુદ્ધપુર નામના એ મા વિદ્યુત એવા વ્યભિદિમિદિમિતિ એવું
 શાસ્ત્રી, એ મગાની થોડુંક નામ એમ કું કેવું મને થયું
 હમણે નિમિત્ત મવાન મરે કું ન કું ના આમ મુદ્ધપુર એમ મને
 મુદ્ધ પ મારવિત મમ ગીત એ મને કું નામ કું નામ
 આપિકા કું ની

વાગમુનિ થોડુંક મને માટે નામ નામ કું નામ કું નામ
 મિત્રવર્તી થઈ માન આર કું મને માટે કું નામ કું નામ
 વાપી વિદિમિદિમિદિમિતિ વ્યભિદિમિદિમિતિ એમ મને કું નામ
 મને મારવે કું નામ કું નામ કું નામ કું નામ કું નામ
 વિદ્યુત કું નામ કું નામ કું નામ કું નામ કું નામ
 મધ્યસ્થિ માટે માટે મને માટે મને માટે મને માટે
 નામ કું નામ વળી અમુક મને માટે મને માટે મને માટે
 મુનિશાચર વિદ્યા આપના મને માટે મને માટે

આને વ્યભિદિમિદિમિતિ નામ કું નામ કું નામ કું નામ
 (કા) કું નામ કું નામ કું નામ કું નામ કું નામ
 મુદ્ધપુર મારવે કું નામ કું નામ કું નામ કું નામ

‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ

‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ

‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ
 ‘જો તારા પાસે કંઈક હોય તો મને આપી દે’ એમ કહીને મુનિએ

અનીના મદાતવની આમે એક વેસ્યાનું મકાન હતું. સાધુમહાત્માને
 અર્ધ મોઝનું દાન આપતા સાડી યાગ કરેડ ચળકતી સોનામ્હોરની
 વૃષ્ટિ, તેણે પોતાના ઝડપાગા જેસીને જોઈ લીધી અને આશ્ચર્ય પામતાં
 વિચારમુગ્ધ બની ગઈ ‘આહા! આ શો ચમત્કાર? હૈસા મેળવવાને
 નીચ ફૂલો કરી આખી જીવગી જરવાદ કરતા પણ મનમાનતુ ધન ન
 મળ્યું અને લોકોમા તિરસ્કારને પાત્ર બની, જ્યારે આ સહેલો અને
 સરસ ઉપાય અદ્યાપિપર્યંત મારા જાણવામા આવ્યો જ નથી. સાધુને
 મોઢક આપવાથી માડી જાર કરેડ સોનામ્હોરની વૃષ્ટિ? અધધધ!
 અહાહા! સાત પેઢી સુધી બેડે બેડે ખાતા પણ ખુટે નહીં

પ્રકરણ ૩૨ મેં મેં આપવડા રૂપે થતે અમરના વિષે આ
 કમળીના મેં અને કુદ મેં આ આપવડા ની અમરના
 કાલ તથા કાલિ મેં એ કલવન આપવડા આપવડા
 પ્રકરણ મેં આપવડા કાલ મેં આપવડા આપવડા
 આપવડા નથા કલવની કાલે કલવના કાલે કાલે આપવડા
 મેં આપવડા નેપા કાલે કલવના મેં આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા

એક વિષે આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા

આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા

આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા

આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા
 આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા આપવડા

જરે હી પજુ વખતન પથની જાણિ પડી ન જાણુ હી જરે
જરે જરે થઈ લાકે આપના દેવ નો આપ નદિ ને યા ૥ જરે
દેવે નો ઉભ દીને પમ પજુ થકરા અને દુખરા અન્ય ૪

ન મજણી જેવા મજી કે— મદ ૧૪૧ ૧ જુવણની જરે મરે જ
મદનન અને અથ જી મા ૨ જનન મા જે જનુની જરે રો
નો જનુના નર આપુ, નદિ ના આર્થન મરે જે ૨ જરે અગ
મરેનો માથ કયા રતનામા પ ૧ ૧૪ કે ન ન ૨ નુ રાવન થકર
ના ૧ પગતાથી મુરખું હી જાણિ ન થક ન રો અન અન
માથ મરેન મરે નર નથી આ માનસીન વિર ૧ વિષ્ણુની રાજી
મરે થાકયા મરે

જેમ દેખારેખાથી કાન શુ ર ન દમ અ રુ ૨ અન કે ૧ પુષ્પન
આપણુ ૧ ને ન જનુવાથી રયા નથા બીખાઈ ૧ હી રો થ
નથી જ રો અ ૨ રરથ ન મરમરન ૧ જ રો અન માન રો ૧
કાન રોના રના થવી જાણુ ૫ હી માર કાન મથ થ રજાપન
મરે, મરુવાને અન વિરે ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
મજુ રિથિના રજાપન રો હી કાન અ રના હી આ મ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

સ્વેચ્છા દાન

પરોપકારી સમાજમાં સ્વેચ્છા

આચાર્ય પરોપકાર સ્વેચ્છાપકારથી લિપ્ત નથી

આચાર્ય પરોપકારી સમાજમાં સ્વેચ્છા પદ્ધતિ જોખાના કંઈક
પરોપકારી સમાજમાં સ્વેચ્છા પદ્ધતિ જોખાના કંઈક
પરોપકારી સમાજમાં સ્વેચ્છા પદ્ધતિ જોખાના કંઈક

પરોપકારી સમાજમાં સ્વેચ્છા પદ્ધતિ જોખાના કંઈક
પરોપકારી સમાજમાં સ્વેચ્છા પદ્ધતિ જોખાના કંઈક
પરોપકારી સમાજમાં સ્વેચ્છા પદ્ધતિ જોખાના કંઈક

આચાર્ય તમ સમગ્ર શબ્દો કે વસ્તુ પરોપકાર પરોપકાર જ
નથી, કે જે કરેલાનો પરોપકાર સ્વેચ્છાપકારથી ભિન્ન હોય. ઉત્તમ આત્મા
નિઃસ્વર્ગ સ્થિતિને જોખાના નિના પરોપકારની સાધનામાં ઉદ્યમશીલ બન્યા
કરે છે, તેનું મૂળ નિમિત્ત જો જ છે કે સાચો પરોપકાર સ્વેચ્છાપકારથી
લિપ્ત નથી આજે દુનિયામાં 'આહિસા' અને 'સત્ય' ના નામો

જનુ જેમ દિઆ અને અન્ય પોતા હે તેમ પોપક ના
નામે જનુ આય પોપક ની ધાન્ય રૂઝિએ રૂઝી દી

તેવી રીત અન્ય દેના આન નાદિઆ રૂઝ કે પોપક ના
સિદ્ધાન વિશે વચ્ચવિક જાન નથી જતા તેઓ અવ મવથી રૂઝ ના
કેરે હ કે— અરિ મના વિરધમા અમા ના રૂઝી મીજ કે રૂઝી
અમરુકિન હ નાદિ

પોપકરૂઝિ એ પાઠિક રૂઝ જન કે પ જુ અન્ય
પોપકરૂઝિ ના મી જ ન આમારૂઝ પોપક ના રૂઝીએ
અમરુવાન આરે જાત મેડ માં દેવ રૂઝી રૂઝીએ પોપ
અથવા ના નવ રૂઝી રૂઝી કે જે મમાના અમરુવાન અન્ય ના
મી રૂઝીએ રૂઝીએ જાત અથવા પોપક રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
નથી કે જે રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
આમારૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
પોપકરૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ

જનુ કામામાં કાચી કે રૂઝી ના રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
કાચી પોપક રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
અનવાની રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
પિના રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ

રૂઝ પોપકરૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ
રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ રૂઝીએ

દાન અને ગીત બાગ - ૨

શીખ

આ પુનઃપ્રાપ્તિ ગીત મનપીના
માટે મન જુદ જુદા મર્ધના બાધે
તૈયાર કવામા બા ના જ નર્મના મર
મનપીના બાધ મનુ જ

દ પ મ ન

આ શી મનમરુ જેમાર્જિ પમ
મર્ધના મન નમ પર્ધના
મર્ધના મન નમ પર્ધના
મર્ધના મન નમ પર્ધના

મન - મન

મર્ધના મન (મર્ધના મન)

જ્ઞાન અને ચારિત્ર

જ્ઞાન અને ચારિત્ર એ બે એકબીજા સાથે જોડાયેલાં છે. જો જ્ઞાન ન હોય તો ચારિત્ર પણ નહીં. જો ચારિત્ર ન હોય તો જ્ઞાન પણ નહીં. જો જ્ઞાન અને ચારિત્ર બંને હોય તો જોડાયેલાં છે.

જો જ્ઞાન અને ચારિત્ર બંને હોય તો જોડાયેલાં છે. જો જ્ઞાન ન હોય તો ચારિત્ર પણ નહીં. જો ચારિત્ર ન હોય તો જ્ઞાન પણ નહીં. જો જ્ઞાન અને ચારિત્ર બંને હોય તો જોડાયેલાં છે. જો જ્ઞાન ન હોય તો ચારિત્ર પણ નહીં. જો ચારિત્ર ન હોય તો જ્ઞાન પણ નહીં. જો જ્ઞાન અને ચારિત્ર બંને હોય તો જોડાયેલાં છે.

જો જ્ઞાન અને ચારિત્ર બંને હોય તો જોડાયેલાં છે. જો જ્ઞાન ન હોય તો ચારિત્ર પણ નહીં. જો ચારિત્ર ન હોય તો જ્ઞાન પણ નહીં. જો જ્ઞાન અને ચારિત્ર બંને હોય તો જોડાયેલાં છે.

- (૧) કે.વર્ગદિન (૨) લામાતન (૩) મર્મને પ્રિયધર્મી
(૪) નેનગવરન (૫) દયાતન (૬) શો-રતિન
(૭) નિર્વોદિય (૮) નાના (૯) નિર્વોદી (૧૦) નિર્વય

ચારિત્ર એ જ્ઞાન અને દર્શનનું મૂળ છે તેમ જ જ્ઞાન અને દર્શનનું કળ પાત્ર છે. ચારિત્ર એ જીવનના પ્રાણ છે. પરમેષ્ઠીઓનું પરમેષ્ઠીપાત્ર ચારિત્ર પણ છે.

જેઓ સદાચરશીલ છે તેમનો સુખ સાધનનો માર્ગ તેમના સદાચારના પુણ્ય તેજથી નિષ્કટક બને છે અને તેઓ આ જીવગીમાં જ સુખી થાય છે તેની માથે જ તેમનું આત્મિક કલ્યાણ પણ સધાય છે.

1. ...
 2. ...
 3. ...

[illegible]

ગોપી કૃષ્ણ કૃષ્ણ બાલ્ય કાલ રહેઃ મનુજા મનજનાથી વિદ્યમ
 મનુજા મનુજા મનુજા મનુજા મનુજા મનુજા મનુજા મનુજા મનુજા મનુજા

ये विद्याभ्यासेषु

પરંતુ વિદ્યાર્થીના યોગ્ય વિભાગ પાડેલા છે. તેને યોગ્ય ગુણસ્થાન
જે છે. પરંતુ આમ ના દિશાએ પરંતુ જે વિભાગ પાડેલા છે—(૧)
મર્ચન્ટિલ ક્લાર્ક મર્ચન્ટિલ મેનના આચારમનાથી, પશ્ચિમદથી અને ક્યાપોથી
સિને આવી મર્ચન્ટિલ આપોથી જ પાળી મનાય તેથી મર્ચ
સિને પરંતુ આપોના પાડેલા છે.

गृहस्थेन। देशविरति धर्म

દેશવિગતિ ગ્રંથે અમુક અંશે વિરતિ. સસારી મનુષ્ય જે આશ્ચર્યામાં પડાય તે અવસ્થા પ્રમાણે તે અમુક અંશે વિગતિ પાળી શકે તેથી તે આગિઃ વિગતિને દેશ વિગતિ કહેવામાં આવે છે. મનુષ્યની અવસ્થા અથવા સ્થિતિને અનુસારીને તેને દરેક આગારમાં, દરેક નિયમમાં અમુક આગાર, અમુક છુટ જોઈએ છે તેથી દેશ વિગતિને આગારધર્મ પણ કહે છે, અને તે શ્રાવકો માટે છે

સદાચરણી ગાંધ્યાત્મિક વિકાસ સાધી શકાય છે તેવી આચક માટે ધર્મે બાર જાતના સદાચાર ઠરાવ્યા છે. તેને બાર વ્રત કહેવામાં

અને ૪ વન એવા નિયમ અથવા પ્રતિન ને પ્રતિન મા એક ન
પત્રી સમય નેકુ હજે નાલી છુડા પત્રી ને વન નિયમ કે પ્રતિન
હર્ષ સમાવ ન એ પત્રી માથા ન આ બ નિયમા વના એક જુની
જુની અવગણના રમાની જાણને અગત્ય મુજબને ૧૫૧ મી થર્ક સહેલ

દિન થમ જો મવજાઃ થમ ૨ મનવ જીવનને આ મમેધન
 હાઃ હા ઇ ૩ જો કર્તી જવનુ નેમા ૩ પતિનિરે ૧જી ૩ રમ અવજ
 ૪ દિન કમને મનવની જનિઆનું જવન ૬ વિરમ્યુ યનુ અમમવર
 માટે ૧૩ દના મુક્યા દિ જો સના ચર ૧૩ થમનુ નિરે ૧જી ૪
 અવદા થમ જો નિધન થમ ૬ જુમી ૪ ડિએ મકવનુ ૧૪ ૫ ૧૪૦૬ ૪

નીનિમર કુચન કુરવારી ૧૭૭૭ મનાનું રાવ અલ્પ વચ્ચ ૬
મન એ કલનને અચ્છ દલામા પાંડી વળુ અગ્ર વર મેડેન કમ ૭ ૬
અનુ અવી કમામ ૨ ૪ માનવન કુચનમ ૪ વી વડે ૬ અગ્ર
કાકે માનમ પાવાન કુચન વિપત કે પ્રવલન અકુચન અગ્ર ૩૪ ન
ના પાંડે છે એ અગ્ર ૪૩ નીવ દીક ૧૫

[illegible][illegible]

૩૭ અવધાનના છ પ્રત નિયમના પાત્રન વિના કેઈ અનુચીની ક્ષમિ
કે કોઈ અનિયમ થી કાઢી નથી મનોમા ક્ષમિ આગળ જોઈ અવધ
અને અનુચીનો નમ વેલે ક્ષમિ જાણ છે

કેઈ અનુચી અનુચી દેખોએ અવધે ક્ષમિ ૩૮ ન દેખોએ
છતા ને અનુચી વાપ વળે નિયમ પ્રત્યક્ષાન જગમા ન અવધ ને
૧ અનુચી દેખોએ અવધને ક્ષમિ ને નુ અનુચી ૨ ૫૫ અવધ ને
અનુચી દેખોએ કોમ નવાવમા અનુચી પ્રત્યક્ષા અવધે અનુચી અ
અવધી જાણે છે નથી નિયમ આમામ અનુચી (૧૫) ને અવ
અવધા અનુચી અમા અમા પ્રતિપદ પ્રત નિયમ અવધા અવધા અવધા

કુનિયામા એ ને પનામની ક્ષમિ અનુચી ૩૯ ને અવધા અવધ
અવધા અવધી નથી પ્રતા અનુચી ને ને અવધી નુચી ને અવધી દે
કે ને નુચીના નિયમ ને અવધા અવધી અવધા ૪૦ અનુચી અવધા ને
અવધા અવધા ને દેખા અવધી અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા
માટે નિયમની જાણ ને ૪૧

માણુમ પાત્રની ક્ષમિ પ્રત નિયમ પ્રતિપદ ક્ષમિ ૪૨ અવધા
અવધા અવધી ૪૩ અનુચી અવધી અવધી અવધી અવધી અવધી અવધી
પતિમા ક્ષમિ ક્ષમિ ૪૪ અવધી અવધી અવધી અવધી અવધી અવધી અવધી
અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા

આ અવધી વાચક અવધ નિયમની ક્ષમિ અવધા ૪૫ અવધા
નમ અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા
અવધા ૪૬ ને અવધા અવધા ૪૭ અવધા ૪૮ અવધા ૪૯ અવધા
અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા

અવધા અવધા અવધા અવધા

અવધા અવધા ૫૦ અવધા ૫૧ અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા
અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા
અવધા ૫૨ અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા
અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા અવધા

૧. સામાન્ય ગૃહસ્થ ધર્મ,

૨. સ્ત્રીના ગૃહસ્થ ધર્મ,

૩. મુખ્ય ગૃહસ્થ ગૃહસ્થિની સામાન્ય રીતે કરેલાં છે અને જેવું
 ૪. ૧૧૩૩ સુધી ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ છે તે સામાન્ય ગૃહસ્થ ધર્મ
 ૫. સામાન્ય ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ
 ૬. ૧૧૩૩ સુધી ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ
 ૭. ૧૧૩૩ સુધી ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ
 ૮. ૧૧૩૩ સુધી ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ ગૃહસ્થ ધર્મ

સામાન્ય ગૃહસ્થ ધર્મ માર્ગાનુસારીના ઉપ બોલ

અમારા પૈતૃક ગૃહસ્થ ધર્મમાં આપણે જીવે નિઃકુશળો
 જીવે અમારો દેહ તેને ધર્મ અને નીતિ તરફ વાળવા માટે
 આપણે પાત્રોગે પાત્રો માર્ગાનુસારીયના કારણે નિયમો બતાવ્યા છે.
 આ દર્શનદર્શનમાં માર્ગાનુસારીના લગભગ ૮૪ બોલ (નિયમો)
 પાત્રોગે છે. તે લખાયા પછી લગભગ ૮૪ બોલ (નિયમો)
 નિયમો છે અને તે તેમજ તેમના ગોચરમાં વર્ણવેલા છે. આ
 નિયમો પાત્રોગે અને તે નિયમો પ્રમાણેના ગુણો ધારણ કરીને અનુસરવાથી
 મનુષ્યમાં માર્ગાનુસારી પ્રગટ થાય છે.

મમાર અવધારે જાતિપર્યંક અને મુખપર્યંક તો જ ચાલી શકે કે
 તેને મનુષ્ય અતીતિ હોડી નીતિપર્યંકનો અવધાર ગણે. માર્ગાનુસારીના
 પાત્રોગે બોલ અધુધ મમારીજનોને નીતિને માર્ગે દોરે છે, તેથી તેને
 માર્ગાનુસારી જાન થાય છે અને તે ધર્માચરણ કરવા પ્રવૃત્ત થાય છે.

લગ્ન-ગૃહસ્થાશ્રમ, સસાર વ્યવહારની શરૂઆત લગ્નથી થાય છે.
 ગૃહસ્થાશ્રમમાં લગ્ન અતિ મહત્વની વસ્તુ છે તેથી તે સારી રીતે
 ગોળવણુ હોવું જોઈએ. તેથી પૂર્વાચાર્યોએ કહ્યું છે કે —

(૧) સમન કુળ કીર્તિવાદ્ય પશુ અન્ય ગ્રેષ્ઠી નથે વન
કેતુ પતે પતી નમન મુખવાદ્ય નાથ તા મધ્યમ મુખ રૂપ
મહી મુખ નીચે

મુદ્ધાશ્વમા રહેલી રહેલી માટે નિયમ જન થા છ કે—

(૨) ના રાગીશ્વરના મથનમા રેતુ

(૩) રૂપ વરાગ મથનના નાથ કે તા

(૪) અશ્વ નાથ ના કુલી જાગન કેતુ નથે

(૫) પાદ પથના રિશ્ત કેતુ જાગન કેતુ

(૬) મિથિ અનુમાર વર થાગ્ય મથા

અનોખ જાન-રૂપ નાથ કેતુ મથા રૂપ માટે મુખ અથવા મથ
થાતી રે રે રૂપની કેતુ જાગીયાન થાતી જા અતી રૂપ કે
મેથી રામ પે નિયમ મનાવન છે કે—

(૭) મથથી થાતી રૂપના કેતુ અથ

(૮) અથના રમાજીમા અથ કેતુ

મુખ પાનાડી અથ રૂપ કેતુ માટે પેતુ જા અથ
કેતુ રૂપ થાતી રૂપ કેતુ રૂપ રૂપ અથ રૂપ અથ
રૂપ કેતુ રૂપ રૂપ અથ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ
અથ અથ રૂપ રૂપ અથ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ
રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ અથ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ
અથ રૂપ રૂપ અથ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ
રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ

નીતિનિયમ આ પ્રમાણ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ
રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ
રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ
રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ રૂપ

(૧૩) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી

(૧૪) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી

(૧૫) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને અને શ્રીમદ્

દાન કરનાર પાપ

(૧૬) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૧૭) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૧૮) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૧૯) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૦) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૧) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

નિયમોના નિયમો—પાપનો નાશ કરી, અને
દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને
દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને
દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૨) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૩) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૪) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૫) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૬) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

અને સારા ગુણો કેળવવા માટે—

(૨૭) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૮) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૯) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૩૦) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૩૧) દાન કરનાર પાપનો નાશ કરી, અને

(૨૮) કુન્દલ ચતુ

(૨૯) સ્વચ્છવદન ગદેત

(૩૦) દવા ગાંધવી

(૩૧) શત સ્વચ્છવદન ચતુ

(૩૨) પદોપક કુન્દલામા નયર ગદેત

(૩૩) કમ કોવ આદિ ૭ આનંદ મુકુટ ન દેવતા

(૩૪) દીપાને વસ ગાંધવી

આનંદિય જાગ્ર—આ જાગ્ર મુકુટ કેવલ મે ૩ નંદિય જાગ્ર
જાગ્ર પો કે અને ન મંદિય જાગ્ર જાગ્રાનથી વિશેષ કાંઈ કેવલ
થાય છે માટે—

(૩૫) નિ નંદ મંદનુ જાગ્ર કુન્દ

આ પ્રમાણ આગળુઆગીના પાત્રીમા માત્ર નિજમા કુન્દલ
પુષ્પા રાત્રિ કહેલા કે તેનું વિગતવાર વિવચન આ કાંઈ નકરેલા
પ્રસિદ્ધ થાય આ પુ મુકુટી કુન્દલકુન્દ મે ૩ જાગ્રા કુન્દલ ૩ મંદનુ
આગીના પાત્રીમા માત્ર પુષ્પકમા આ પાત્ર નથી નું કાંઈ વિગત
કેવલ નથી ના ન કુન્દલ વાંચી જાગ્રા વિગત ૩ આ પુષ્પકમા જાગ્ર
આગળુ કુન્દલાથી મુકુટમા મંદનુના વિશેષ જાગ્ર આ જાગ્ર કુન્દલ
કાંઈ આગળ ૩

દિગ્ગજ અને

આવકેના કોઈ જાગ્ર

આગળુઆગીના કુન્દલ ૩ મંદનુ ૩ વિગતમા કુન્દલા કો કુન્દ
જાગ્રામા ૩ દિગ્ગજ ૩ મંદનુ ૩ આગળુ ૩ આવકેના કો કુન્દ
આગળુ કુન્દલા ૩ કુન્દલા પાત્રીમા આગળુઆગી ૩ મંદનુ ૩
જાગ્રા ૩ મંદનુ ૩ મંદનુ ૩ મંદનુ ૩ મંદનુ ૩ —

દિગંબર મતે
શ્રાવકના ઝોકવીસ ગુણ

પદિકા ૧૧ જાનમીદાસજી શ્રાવકના ૨૧ ગુણ તેમના કવિ
નામ પ્રમાણે વર્ણવે છે.

કવિતા

તત્ત્વવંત ડયાવંત પ્રતીતવંત
પરદોષઠેં દૃષ્ટયા પર ઉપકારી હેં;
સૌમ્ય દષ્ટિ ગુણગ્રાહી, ગરિષ્ઠ સળઠેં ઇષ્ટ,
સિષ્ટ પક્ષી મિષ્ટવાદી દીરઘ વિચારી હે,
વિશેષજ્ઞ રસજ્ઞ કૃતજ્ઞ તજ્ઞ ધરમજ્ઞ,
ન દીન ન અભિમાની મધ્યવ્યહારી હે,
સહજ વિનીત પાપ ક્રિયાસેં અતીત ઐસો,
શ્રાવક પુનીત ઇકવીસ ગુણધારી હે.

—પદિત બનારસીદાસ

અર્થ

(૧) જ્ઞાન	(૧૨) અનુષ્ઠાન (અનુષ્ઠાને અનુષ્ઠાન પ્રતે)
(૨) જ્ઞા	(૧૩) યજ્ઞ યાગ)
(૩) પ્રમુખત્વ	(૧૪) નિવૃત્તિ
(૪) જ્ઞા	(૧૫) વિદ્યા
(૫) યજ્ઞ યાગ દાનવા	(૧૬) અનુષ્ઠાનની અનુષ્ઠાન
(૬) યજ્ઞ યાગ	(૧૭) અનુષ્ઠાન
(૭) જ્ઞાન યોગ (૧૮)	(૧૮) અનુષ્ઠાન
(૮) મુક્તિપ્રાપ્તિ	(૧૯) અનુષ્ઠાન
(૯) અનુષ્ઠાન	(૨૦) જ્ઞાન યજ્ઞ યોગ અનુષ્ઠાન
(૧૦) અનુષ્ઠાન	(૨૧) અનુષ્ઠાન યજ્ઞ યોગ
(૧૧) અનુષ્ઠાન યજ્ઞ યોગ	(૨૨) અનુષ્ઠાન યજ્ઞ યોગ

અર્થાત્ અનુષ્ઠાન મુક્તિપ્રાપ્તિ અર્થ યજ્ઞ

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

પ્રારંભિક કથા

શ્રી કૃષ્ણકૃષ્ણાચાર્ય ૧-૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા ૧-૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા ૧-૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા ૧-૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા ૧-૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨

આ નીચીયા પ્રતિમાન નામ, કમ અને વિગત મળી
 નેના નામ નેમ ના દિગંગર મયામા થોડો થોડો કચ્ક દેખાય
 ને. નેનાનર પ્રમાણે અને દિગંગર પ્રમાણે ગળીઆ પ્રતિમાઓ
 નીચે પ્રમાણે છે —

૨૧ેનાંજર પ્રમાણે

૧. દર્શન પ્રતિમા
૨. વ્રત પ્રતિમા.
૩. સામાયિક પ્રતિમા.
૪. પૌપધોપવાસ પ્રતિમા.
૫. કાયોત્સર્ગ પ્રતિમા અથવા
દિવામૈથુન ત્યાગ પ્રતિમા.
૬. બ્રહ્મચર્ય પ્રતિમા.
- ૭ સચિત ત્યાગ પ્રતિમા.
૮. આરભ ત્યાગ પ્રતિમા.

દિગંગર પ્રમાણે

૧. દર્શન પ્રતિમા.
૨. વ્રત પ્રતિમા
૩. સામાયિક પ્રતિમા.
૪. પૌપધોપવાસ પ્રતિમા.
૫. સચિત ત્યાગ પ્રતિમા
૬. રાત્રિભોજન ત્યાગ પ્રતિમા.
૭. બ્રહ્મચર્ય પ્રતિમા.
૮. આરભ ત્યાગ

દેવે ત્યાગમાં વિદિષ્ઠ ત્યાગ અને અમણુચન એમ દ્વયની અને
 નીચીઆડની તરીકે બે પ્રતિમા બનાવેલા છે. ત્યાગે સ્વેનાંચરની આવશ્યક
 સૂચિમાં તેમ જ વિગતમાં અમણુચનનો મમાનેશ વિદિષ્ઠ ત્યાગમાં
 એક છે. ત્યાગમાં મીને વિદિષ્ઠ ત્યાગથી અમણુચન બની જ નવ્ય છે
 એટલે તે બન્નેની વિદિષ્ઠ ત્યાગ તરીકે એક જ પ્રતિમા બનાવવી એ જ
 મેળ છે.

એટલે હવે અગીઆર પ્રતિમા નીચે પ્રમાણે નક્કી
 થાય છે—

૧. હર્શન પ્રતિમા.

૨. વ્રત પ્રતિમા.

૩. સામાયિક પ્રતિમા

૪. પૌષધ પ્રતિમા.

૫. રાત્રિભોજન ત્યાગ પ્રતિમા અથવા કાર્યભ્યર્થ અથવા
 દિવામૈથુન ત્યાગ પ્રતિમા.

૬ અથિત ત્યાગ પ્રતિમા

૭ અદ્યતન પ્રતિમા

૮ અરુણ ત્યાગ પ્રતિમા

૯ અસ્થિત પ્રતિમા

૧૦ અનુક્રમ ત્યાગ અને અનુભવ ત્યાગ પ્રતિમા

૧૧ ઉદિત ત્યાગ અને અમણ્યુત પ્રતિમા

પ્રતિમાના રૂપ

જમ મોઢા પુનઃ જન્મ ન મળતી રૂઝ પ્રમાણે નવી જાત પ્રમાણે
નાર વિભાગ નામ આવડા નામનિ કમ અંગ અંગીય પ્રમાણ
અંગ અંગીય પ્રતિમા ના અંગીય પ્રમાણ નામ નામ અંગ અંગ
કામ અંગીય પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગ અંગ

જુદા જુદા પુનઃ જન્મ જુદા જુદા રૂપ નામ અંગ અંગીય પ્રતિમા
અનુક્રમના પ્રમાણ પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ

પ્રતિમાના વિધિ

આ અંગીય પ્રતિમાના અંગ નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગ
નામ અંગીય પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગીય પ્રમાણ
નામ અંગીય પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગીય પ્રમાણ
નામ અંગીય પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગીય પ્રમાણ
નામ અંગીય પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગીય પ્રમાણ
નામ અંગીય પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગીય પ્રમાણ
નામ અંગીય પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગીય પ્રમાણ
નામ અંગીય પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગીય પ્રમાણ

પ્રતિમાના અંગ અંગ અંગીય પ્રમાણ

જોડે પ્રમાણ પ્રમાણ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગીય પ્રમાણ
નામ અંગીય પ્રતિમા નામ અંગીય પ્રમાણ નામ અંગીય પ્રમાણ

અન્ય કાંઈ પણ પાત્રના પાત્રના અન્ય અન્ય કાંઈ પણ પાત્રના, બીજી પ્રતિમા
 ના પાત્રના પાત્રના, મોટા પ્રતિમા ના પાત્રના કાંઈ પણ પાત્રના એમ
 ના પાત્રના પાત્રના પ્રતિમા અગીઆર અગીઆર કાંઈ પણ પાત્રના
 ના પાત્રના પાત્રના એ પ્રમાણે પ્રતિમાનાની આવડ કાંઈ પણ કરી
 શકે ના નાનારના નથી તેઓ કાંઈપણે કાંઈ પણ કાંઈ પણ
 મુશ્કેલી નથી. તેમની જેમની અગ્નિ દેવ તે પ્રમાણે એકાસણ,
 કાંઈ પણ ના પાત્રના ના પાત્રના કાંઈ પણ કાંઈ પણ કાંઈ પણ

આ પ્રતિમાઓના પાત્રનાની સામાન્ય આવડ કરના પ્રતિમાધારી
 આવડ અમર્યાદ ગણી ગુણુ એણી વડે આત્મશુદ્ધિ કરે છે. એટલે તે
 પ્રમાણે અસમ્યાત ગુણુ પાપ કર્મોનો હાથ કરે છે. અને આ પ્રતિમા-
 ઓના નિર્માણ આશયનાના કળરૂપે અગ્નિ મોહનીય કર્મોનો લયોપશમ
 થવાથી આત્માને સયમગુણુ સ્થાનકની પ્રાપ્તિ થાય છે અર્થાત્ છેવટે
 મુનિપણુ અલણુ કરી શકે છે

આ પ્રતિમાનો સમય પૂરો થયા પછી પ્રતિમાધારી એ સર્વ

તેના નામના આગળના નામની કૃપા કરીને અનાવસામા આપે છે

૧. મરણ, હાડકા-આકૃતિના એક વિદુષી એવળા ઉપ દોષ છે કે
તેને કોઈ દેવતા કે પણ મેકરને લાગે નહીં અને મરણપાનથી મરુપ્ય
ના મન નથી પડેલાના જેવો જાય છે. દારૂ મનને મૃત અને
મૃત-જન્ય-આવળી અને દુર્ગમિયુ દારૂય દોષથી આપેકમા તથા
પરોક્ષમા આપેલા આકૃતિના મરણને એ દોષેશા ત્યાગ કરે
તેમજ આકૃતિના એ નામથી જેમ ધામની આખી મહત્તે નામ
શબ નેમ વિશેષ, મરણ, જાન, મરણ, શીય, દયા, લામા વગેરે સર્વ
શુભે એક ક્રમ મરણપાનથી નામ પામે છે

મરણ આકૃતિને એવળા આકૃતિને એવળાથી અથવા તેની માથે ભોજન
આકૃતિને મરણ દ્રવ્યથી આવકની અપકારિત થવાની સાથે તેના વ્રતને
હાનિ પહોંચે છે. માટે તેવી આકૃતિ સસર્ગ કરવો નહિ

વળી સર્વ પ્રકારના અથાણા, રાતરિવસ મળી ૨૪ કલાક ઉપરાત
મખેશા દહીં, છાશ અને ફૂગ આવી ગયેલ ભડકુ, દહીવડા વગેરે ખાવાથી
વ્રતને હાનિ પહોંચે છે માટે તે ખાવા નહિ.

૭. રાત્રિભોજન અને

૮. અભ્યાસ પદ્ધતિનો વિષય મધ્યાહ્નિક વિપયોગ મગાવ
નદેલ પેવાથી વાર્ગિક જનો તનો ત્યાગ કહે છે.

આ પ્રમાણે જેમણે મધ્યાહ્નિક મહાપાપોનો જીવનપર્યંતનો
ત્યાગ કરવારૂપ આઠ મૂળ ગુણને ધારણ કર્યા છે અને જે સમ્યક્ત્વથી
શુદ્ધ બુદ્ધિવાળો છે અને જે જૈનધર્મમાં શ્રદ્ધાવાન છે તે જૈનધર્મની
શ્રુતિને મોખ્યા થાય છે.

સમ્યગ્દર્શનનું સ્વરૂપ

નિર્વિનયદેહ છે, નિર્ગુણ મુક્ત છે, દયા, અદિમા, તપ, અમલ તે 'મર્મ' છે એ સાર્થક સમ્યગ્દર્શનનું સ્વરૂપ છે

મામાન્યતઃ જ્ઞાતિ નાતત્વન સ્વરૂપ નેતુ મર્મજ દેવે અપ્યુ છે, નેતવ એ તેના પર મર્માર્થ નહા એ તે સમ્યગ્દષ્ટિ સમક્ષિત આવક છે. આ નાતવ આસ્તિકતાનો અર્થ આશ્રય કરે છે, શ્રદ્ધા કરે છે. જ્ઞાતિ પદાર્થ ન્યા પછી પચ્ચોદમા ક્તવ્ય છે, અને તેની પ્રજા બુદ્ધિ પણ આસ્તિક છે આસ્તિકવાદી દર્શન સમક્ષિતી આવકો સ્વય પ્રત્યાખ્યાનાયમગ્રીહ કપાયોના ઉચ્ચથી માધુ મોચ્ય ક્રિયા કરી શકતા નથી. પરંતુ દેવને પ્રિય કરવાનું કરે છે. કૃષ્ણ અને શ્રેણિક મહારામ્નની જેમ

આસ્તિકવાદી આસ્તિક પ્રજા છે, આસ્તિક દષ્ટિ છે, સમ્યગ્વાદી છે, મોક્ષવાદી છે, પચ્ચોદવાદી છે તે માને છે કે લોક છે, પરલોક છે, માતા છે, પિતા છે, અરિહત છે, ચક્રવર્તી છે, વાસુદેવ છે, સુકૃત છે, દુષ્કૃત છે. તેના કૃણ છે, અથુલ કૃણ ભોગવવા નરક સ્થાન છે,

“ અમ્યગુદર્શન ” તથા “ અમ્યકૃત્ય અને મિથ્યાત્વ નામના
પુસ્તકો અમારા તરફથી બહાર પડી ગયેલ છે. તેમાંથી
અમ્યગુદર્શનનું સચિસ્તાર સ્વરૂપ બાબી લેવું.

દેશરામ જેવી અગીઆર પતિમાને અપ્રત્યાખ્યાનવસ્તુ ક્યાયના
તાંબાપગમથી કમપર્ચક ધાગળ કરનાર આવક શુભ લેશ્યાની તત્તમ્યતાવાળો
લેાય છે.

છ લેશ્યા

ક્યાય રજિત યોગ પ્રગતિ તે લેશ્યા છે. આત્માને પુણ્યપાપ
સાથે લીપે તે શ્રેય્યા છે. લેશ્યા છ છે. તેના બાવો વ્યક્ત કરતુ દૃષ્ટા
નીચે મુજબ છે.

ક્રોધ એક વૃક્ષ ઉપર ફળ લચી રહ્યા હતા ત્યાં છ જણા જુદી
જુદી લેશ્યાવાળા આવ્યા. તેમા કૃષ્ણ લેશ્યાવાળાએ તેા વૃક્ષને મૂળમાથી
ઉખેડવા માણ્યુ, બીજી નીલ લેશ્યાવાળાએ થડ કાપવા માંડ્યુ,

ગીત્ર વ્રત પ્રતિભા

પાંચ અભ્યાસ.

- (૧) મુગ દિગા વિગ્રમણ.
- (૨) મુગ મ્તા વિગ્રમણ.
- (૩) મુગ અસ્તાન્ના વિગ્રમણ.
- (૪) મુગ મૈમ્ન વિગ્રમણ.
- (૫) મુગ પગ્મિદ વિગ્રમણ.

ત્રણ ગુણવ્રત.

- (૬) દિગા પગ્મિમણ.
- (૭) ઉપભોગ પગ્મિભોગ પરિમણ.
- (૮) અનર્થદંડ વિગ્રમણ.

ચાર શિક્ષાવ્રત.

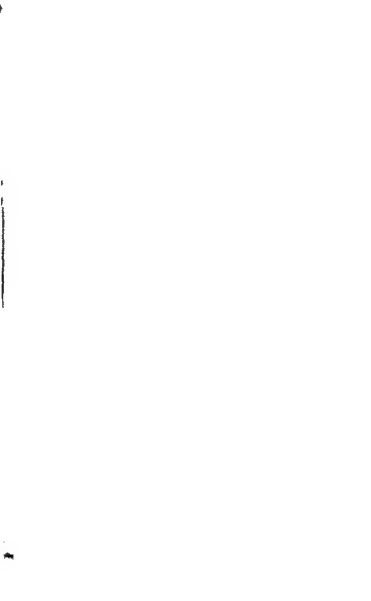
- (૯) સામાયિક વ્રત
- (૧૦) દેશાવકાશિક વ્રત
- (૧૧) પરિપૂર્ણ પૌષ્ઠોપવાસ વ્રત.
- (૧૨) અતિથિ સવિભાગ વ્રત.

મૂળ—અમરિત એ ધર્મ વડાનું મૂળ છે. મૂળ વિના વડા ટકી શકતું નથી. તેથી મૂળ નામરિત વિના ધર્મ ટકી શકતો નથી અને કૃતીચિંકોના મિથ્યાના મનગી પવનથી અમરિતગી મૂળ વિનાનું ધર્મ વૃક્ષ પડી જાય છે.

દ્વાર—સ્વામી વિના નગરમાં પ્રવેશ થઈ શકતો નથી તેમ અમરિત વિના ધર્મનગરમાં પ્રવેશ થઈ શકતો નથી.

પીઠિકા—પાપો પાપા વિના મકાન ટકી શકે નહિ તેમ સમકિત ગી પાપા વિના ધર્મગી ગણેશ સ્થિર થી શકતો નથી.

આધાર—જેમ મનુષ્યનો આધાર પૃથ્વી છે મનુષ્ય નિરાધાર થી શકે નહિ તેમ સમકિતના આધાર વિના ધર્મ ટકી શકે હિ.

આગ્ર વ્રતની વિગત અહીં આપેલ નથી કારણ કે આગ્ર વ્રતના
 વિશેષાનુસાર જુદાં પુસ્તક તૈયાર કરી આ સભા તરફથી બહાર પાડવાનું
 છે. પરંતુ અહીં “આગમસાર”માંથી ઉદ્ધૃત કરીને વ્યવહારથી અને
 નિશ્ચયથી આગ્ર વ્રતનું દુકું મરડપ અત્રે આપીએ છીએ

નિશ્ચય અને વ્યવહારનયથી આગ્રવ્રતનું વિવેચન

एकैक व्रतमप्येषु द्विद्विभेदेन साधितम् ।
 तद्विज्ञाय सुधीश्राद्धै रुचि कार्या व्रतादरे ॥

7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530

ચોથું મત

વ્યવહારનયથી--આવેને મરના નોપ અને આવેને મરના નોપ, આવેને મરના નોપ ત્યાગ અને આવેને મરના નોપ ત્યાગ

નિશ્ચયનયથી--વિપયની અભિપ્રાય, મરના અને તૃપ્તિનો ત્યાગ.

આવેને મરના નોપ ત્યાગ કર્યા છતાં અને આવેને મરના નોપ ત્યાગ કર્યા છતાં અતરમા જો તેને વિપયની લાગણી હોય છે અને તેનું પ્રત્યાખ્યાન કરતો નથી તો તેને વિપય મળે છે અને તેને અથવા કહે છે.

પાંચમું મત

વ્યવહારનયથી--આવેને નવ પ્રકારના પરિવર્તન પરિમાણ કરવું તે.

નિશ્ચયનયથી--ભાવકર્મ તે રાગદ્વેષ અને આત્મનો દ્રવ્યકર્મ તે આઠ પ્રકારના કર્મનો તથા દેહ અને ધર્મ

નિઃશયનયથી—ગુનજાનથી દ્રવ્યનું સ્વરૂપ જોળખી, પાત્ર દ્રવ્યમાં
નિઃશયન થઈ ગઈ માનમય કવન જ્ઞાન કરવું તે.

અગીઆરમું મત

વ્યવહારનયથી—આજગન માવજ આપારને છોડી સ્વાધ્યાય
નમા પ્રવૃત્તિ કરવી તે.

નિઃશયનયથી—આત્માના સ્વચ્છુત્તુ જ્ઞાનધ્યાન આદિવડે પોષણ
તે.

બારમું મત

વ્યવહારનયથી—પૌષધના પારણે અથવા હમેશા અતિથિ
માગ કરી (સાધુને દાન દઈ) ભોજન કરવું તે

પૌષધ પ્રતિમા

આમલી વગેરે પ્રતિમાઓના નિયમો અગત્ય પાળવાની માથે
ના ચોથી પ્રતિમામાં જે આદમ, પૂનમ અને અમાસ એ પર્વના ચાર
દિવસ આદિ પર્વોનો પૌષધ કપવામ કહે છે તેમા અતિચાર ટાળે અને
ધર્મગાનમાં મમય ગાળે. ચાર પ્રકારના આદાર, સ્નાન વિશેષન આદિ
ધર્મ પ્રકારના અમ મમય તેમજ સમારના સર્વ આગબરૂપ વ્યાપારને
નહીને પૌષધ વ્રત ધારણ કરવામા આવે છે.

બીજી પ્રતિમામા પૌષધ વ્રત છે પણ ત્યા અતિચાર પૂરા ટાળી
કાતા નથી. પણ હવે અહિયા મન વિશેષ શુદ્ધ થવાથી નિયમિત
રે અને નિરતિચારપણે પૌષધનુ પાલન કરવામાં આવે છે.

ତୁମ୍ଭେ ଯଦି ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି

କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି

ନବମୀ ଧର୍ମାନ୍ତର ଲକ୍ଷଣ

କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି

କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି

କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି
କରି ତୁମ୍ଭେ ମନେ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମନେ ପକାନ୍ତି

અમારું ચાલના પર-દ્રવ્ય ના નામના છે

નિમિત્ત બે પ્રકારના છે—(૧) જેવું નિમિત્ત અને (૨) અમારું નિમિત્ત, જેવના નિમિત્તનું નામ નોકર્મ કહેવાય છે અને અમારું નિમિત્તનું નામ દ્રવ્ય કર્મ કહેવાય

અમારું જેવ ન હોય અને જાનનો પર્યાય થઈ જાય એમ કદી પણ થતી શકતું નથી. જેવ કારણ છે અને જાનનો પર્યાય કાર્ય છે. પ્રથમ કારણ હોય છે પછીજ કાર્ય થાય છે કાર્ય થયા પછીજ

જેવ જાણે મળવામા જેવ કાળુ જનીને આવે છે એટલે પ્રથમ કાળુ અને પછી જાનરૂપ કાર્મ. પરંતુ નિમિત્ત ઉપાદાન મળવામા જેવ વિદ્યારૂપ નિમિત્ત જનીને આવતુ નથી. પરંતુ આત્માએ જેવને રાગાદિક્તુ નિમિત્ત જનાવે છે. તેથી તેમા આત્માનુ પ્રધાનપણ છે.

દ્રવ્ય કર્મ—આત્માના રાગાદિક્તુ નિમિત્ત જ્ઞેષ્ઠને કાર્મણુ વર્ગણુ, જાનાવણુ આદિ આદિ કર્મરૂપ અવસ્થા ધારણુ કરે છે તેને દ્રવ્ય કર્મ કહે છે.

દ્રવ્યકર્મ આત્માની એટલે આત્માના ગુણની વિકારી અવસ્થા છે તો કર્મને ઉપચારથી કાળુ જનાવવામા આવે છે તો કર્મ જેવતુ કારણુ છે અને દ્રવ્યકર્મ આત્માની વિકારી અવસ્થાતુ કારણુ છે. દ્રવ્યકર્મની સાથે આત્માનો નિમિત્ત નૈમિત્તિક સંબંધ છે. પરંતુ નિમિત્ત ઉપાદાન સંબંધ નથી.

નિયમથી અમનિષ્ટ અને છે તેમાં સંશય નથી.

પ્રાયોગ્ય લક્ષિય

ન્યાયે આત્મામા દેશના લક્ષિય પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, પદાર્થનું જ્ઞાન થઈ જાય ત્યારે તે જીવને મૌથા પહેલા માસ, મહિરા, મધ આદિનું મેયન કરવાનો બાવ મનુષ્ય પર્યાયમાં સદજન જ છટી જાય છે. તેના આચરણમા એટલો સુધારો તે તે કરી જ લીએ છે. તત્ત્વનું જ્ઞાન થયું હોવાથી તે આત્મા પોતાની મેળે જ પર પદાર્થોથી ઉદારીન બની જાય છે અને તેનો ઉપયોગ રાગદ્વેષ છોડવા ઉપર આપો આપ આવી જાય છે.

ન્યારે તેની રુચિ ધર્મ તરફ થઈ જાય છે ત્યારે ધર્મરુચિના કારણે તેના પરિણામ એટલા વિશુદ્ધ થઈ જાય છે કે તેના કર્મોની સ્થિતિ લાંબી હતી તે આપોઆપ અતઃક્રોડાક્રોડીની સાગર પ્રમાણ રહી

[illegible][illegible]

১। ১৯৭৩-৭৪ সালের জন্য এই আবেদনটি ১৯৭৩ সালের
 ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩
 সালের ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩
 সালের ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩ সালের ১৯৭৩

[illegible][illegible]

કરણુ લક્ષિધ

કરણુલક્ષિધર આત્માના ગણિયામ ગમે મુદમભાવ છે એ ભાવનું વચામાં ગમ્યું પ્રતિપાદન કર્યું તે અગદ્ય છે પરંતુ એ ભાવથી કર્મોમા કેવી આવચા થાય છે તે ઉપરથી ભાવનું અનુગમન થઈ શકે છે.

કરણુલક્ષિધર ભાવ ધ્યાન આવચામા જ થાય છે કરણુલક્ષિધર ભાવ થાય છે ત્યારે આત્મા નિયમથી મમ્યગુર્શન પ્રાપ્ત કરશે જ. એ ભાવમા આત્મા પડી જાય એમ જનતુ જ નથી. આ તે એવો ભાવ છે કે આત્મા પડી જાય એમ જનતુ જ નથી આ તે એવો ભાવ છે કે આત્મા પોતાના ક્યેયને પામી જાય છે એ જ એ ભાવની વિશેષતા છે.

જે જીવને મિથ્યાત્વ ભાવનો અભાવ હોવામા (ચવામા) અંતર્મુહૂર્તકાળ બાકી રહે છે ત્યારે જ તે જીવને કરણુલક્ષિ ભાવ

પંચ લગ્નિધ

વેળાઃ

અન્નાચારી શ્રી મૂળશકર દેગાડ

*

હવેના પાચ પ્રશ્નના ભાવ થાય છે તેને પચલગ્નિધ કહે છે. એ પાચ પ્રશ્નના ભાવોના નામ આ પ્રમાણે છે—

(૧) કાપાપશ્ચ લગ્નિધ

(૨) વિશુદ્ધિ લગ્નિધ

(૩) દેગના લગ્નિધ

(૪) પ્રાયોગ્ય લગ્નિધ

(૫) કચ્છ લગ્નિધ

જે સમયે હવેના કરણલગ્નિધ૩૫ ભાવ પ્રગટ થાય છે ત્યારે હવેના નિયમાનુસાર સમ્યગ્દર્શન ડપની અવસ્થા પ્રગટ થાય છે. કરણલગ્નિધ૩૫ ભાવમા આત્મા કદી નીચે પડનો નથી. નિયમથી તેના ભાવ વધતા વધતા સમ્યગ્દર્શન૩૫ અવસ્થાને પ્રાપ્ત થાય છે.

ત્યારે હવે આપણે એ જોવું જોઈએ કે એ પાચ પ્રકારના ભાવોમાથી આત્મામાં કેટલા ભાવોની પ્રાપ્તિ થઈ છે ? અને આકીના ભાવોની પ્રાપ્તિને માટે આત્માએ પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ એ જ તેવું શ્રમ કર્તવ્ય છે.

સયોપગમ ક્રિત્રિય

જો કોઈ ગામમાં પેનાનું બનુ જુ, દિન અદિન કાળજી
આપજી નહીં તો પાણી પુરુ કરે તે કાળજી નહીં સયોપગમ
ક્રિત્રિય ૧

જો કોઈ ગામમાં કોઈ કોઈ કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં

જો કોઈ ગામમાં કોઈ કોઈ કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં

જો કોઈ ગામમાં કોઈ કોઈ કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં

જો કોઈ ગામમાં કોઈ કોઈ કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં

વિકૃત્તિ ક્રિત્રિય

જો કોઈ ગામમાં કોઈ કોઈ કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં
કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં કાળજી નહીં

(ગરીબો) ને પોતાના મુકામ અમથી મળી જોશે છે તે હું જાન પામે. મારા મુકામ માનવ અમથી કે ન ગરીબ નથી. પરંતુ મારક મામલી પાડ્યા છે.

આપણે ગરીબો પોતાનું નામ માને તો પછી તે એ માનશે કે હું મનુષ્ય છું. આમણા આ છું કે આમણા છું કે એકવાર પોતાની જાતનું મનુષ્ય જાન અર્થ જાન તો પછી હું જે ગરીબો પોતાનું માનીને દુઃખી અર્થ જોશે છે તેનાથી દુઃખીન અર્થને પોતાનામાં જ પોતાપણની પ્રતિ જાને પોતાના કલ્યાણ માર્ગ પર આવી જશે.

પરંતુ એવો વિચાર નહિ પોતાના મનથી માર મોટાકા માત્રાઅધ્યાત્મ કરીને દિવસ અતીત કરી જશે છે. આપણે હવે પોતાનું કલ્યાણ કરવાની તીવ્ર ભાવના જાગ્રત અર્થ જાન છે આપણે તેને અજ્ઞાન હોવાથી તે વિચાર છે જે કે માર કલ્યાણ નિયમથી મત્સ્યુદાનનું અર્થ મહે છે.

આ પછી તે હવે નિમ્મળી મનુષ્ય નિર્મથ શુરુની શોધમાં નીકળી જગતમાં જ જશે. તરણ કે અજ્ઞાનથી તેને માન્ય છે કે નિરુપી શુરુ જગતમાં જ રહે છે.

આ પ્રમાણે પોતાનો આત્મા જ પોતાનું કલ્યાણ કરવાના ભાવની સાથે શુરુની પામે જવાના ભાવ પણ થયા છે તે ભાવનું નામ વિશુદ્ધિસહિય છે.

દરે વિચારવાનું એ છે કે જોવા ભાવ માર આત્મામાં થયા છે કે નહિ. જો ન થયા હોય તો માનવુ જોઈએ કે હજી માર આત્મામાં વિશુદ્ધિ સહિયરૂપ ભાવ થયા નથી. તેથી એ ભાવ પ્રાપ્ત કરવા માટે પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ.

દેશના લક્ષિય

સસારથી ભયભીત થયેલો આત્મા આત્મ-કલ્યાણની ભાવનાથી પ્રેરાઈને પોતાનો કલ્યાણનો માર્ગ જાણતો નહિ હોવાથી, બુદ્ધિપૂર્વક પરીક્ષા

ગિર્યાદિગિર્યાન્ છે. જાવના નો અપનમી છટકાની દ્રવ્યી ક્ષેત્રીએ તેથી એવા છાને અથ તત્ત્વનુ મળ્યુ ચકાર્થે જ્ઞાન નથી.

સંવર તત્ત્વમાં પાગ મહાવન, પાગ મમિનિ, વળુ અવદાર શુનિને મવર માને છે તેજુ મવર આવનુ શ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થ્યું ૧ તેર પ્રકારના મરિર, દમ પ્રકારનો મુનિધર્મ, આવીમ પ્રકારના પરિમદનન્ય આવને તથા આર પ્રકારની આવનાના આવને મવર માનના રોય તો એ અમાની છવ છે.

એજો એ મર્મ પુણ્ય આવને મંવર માન્યા તો મવર આવનુ જ્ઞાન ક્યાં થયુ ૧ મવરને મવર તત્ત્વનુ તેમજ માનવુ ક્ષેત્રીએ અને નિર્જંગ આવને નિર્જંગ તત્ત્વની માનવી ક્ષેત્રીએ. પરંતુ આર પ્રકારના તપના આવને નિર્જંગ માને તો તેને નિર્જંગ તત્ત્વનુ જ્ઞાન નથી. આર પ્રકારના તપના આવ તો પુણ્યભાવ છે પુણ્યભાવને નિર્જંગભાવ માનવા ને અજ્ઞાનભાવ છે.

આથી મિદ્ધ થયુ કે માન નામ નિદોષાથી તત્ત્વને જાણવા ને યથાર્થ નથી. આત્માના પરિણામોને યથાર્થ જાણવા તેનું નામ શુદ્ધિપૂર્વક તત્ત્વનિર્ણય છે. તત્ત્વનો નિર્ણય કરવામાં આત્માનો ઉપયોગ લાગે છે અને તેથી આત્માના પરિણામ સમયે સમયે નિર્મળ થતા જાય છે. એ નિર્મળ પરિણામોથી મિથ્યા કર્મની રિથિન તથા અનુભાગ હીન હીન થતા જાય છે.

૩

શ્રાવકની

અગિયાર પ્રતિમા

૧૯૧૩ સન્ન

અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮

અમ

શ્રી કોઠીભાઈ મિસ્ત્રીજી ૩૩

*

નોંધ

અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮ મન અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮
 કુલપતિ અમલખી દમરવી કીર્તિજીવન ૬૭૮ અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮
 કે. અ. ભરૂચ જિલ્લા કુલપતિ કે. અ. ભરૂચ જિલ્લા કુલપતિ
 શ્રી ભાઈ કાંતેજી અમલખી દમરવી અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮
 કે. અ. ભરૂચ જિલ્લા કુલપતિ કે. અ. ભરૂચ જિલ્લા કુલપતિ
 અમલખી દમરવી અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮
 અમલખી દમરવી અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮

૪

પોરબી જિલ્લા પ્રતિમા

અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮ અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮
 અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮ અ. ધ. શ્રી કીર્તિજીવન ૬૭૮

ભાવ કરે તે મન્ય આત્મા અને પ્રકૃતના કર્મોય પાતની મન્યતાથી છટી ત્યાંજ પોતાના નિજ જ્ઞાનના મહત્ત્વ પ્રાપ્ત કરે!! અત્યાંજ તેને નાપત્ય પાતના સ્વભાવના આત્માના પાતશમ પાતનો મેદાસ, તેની અવિન્ય મન્યકર્મનની મેદાસ દલી ન પાતકર્મને દેશ વિન્ય નામની પાતશી મેદાસ મર્ત છે અને કર્મ પ્રતિમા (પાતકની અગ્નીઆત પડિમાની પાતથી પ્રતિમા) નો આત્મ મેદાસ છે.

આથી તેને મન્યક કર્મના આત્મ અગ્નીના પાતનમાં અને વિશેષ આગ્નિની આગ્નિનામાં નીજ કંડક બાવ પ્રગટ્યો છે. તેનામાં અપર્ય નિર્ભયના છે. કાર્ત્તિ એને તેમજ બાવ પાતને, ત્રાસ આપે પત્ત આ જ્ઞાની આત્મા મન્ય અદ્વાન, મન્ય જ્ઞાન, અને મન્ય આગ્નિથી કયાંય પાત અક્ષિત માય તે શક્ય નથી પાતન

ચથી તેને આત્મા પર કોકનો બાવ, વેદના, મન્ય બાવ, અગ્ની, અગ્નિ અને અકરમાન બાવ ક્રિયિત માન હોતો નથી, કાર્ત્તિ તેને પોતાના આત્માને જ અવેદક, પચેદ માન્યો છે, નિજ જ્ઞાન પોતાની વેદનાને વેદના ગમેય છે, પોતાના જ્ઞાનમુખાદિ ધનને અગ્નિય માનેદ છે, અને પોતાના આત્માને અગ્નિ, અગ્નિ, નિત્ય અને અન્દરમાત ગદિત એવો અનુભવેદ છે.

પોતાના અદ્વાયી આત્મ પ્રભુને કોઈ પર પદાર્થ વિકારી કરવા સમર્થ નથી એવી દૃઢતાથી નિશ્ચિત અગ્નિ પાલન કરે છે અને સકોય વિના નિર્ભયતાથી પોતે નિર્ણય કરેલા માર્ગ પરથી પસાર થાય છે કોક તેની પ્રશસા કરે કે નિષા કરે તેની પચ્વા નહિ કરતા પોતાના મતન્યમાં આટળા રહે છે

ધન્દિયોથી ઉત્પન્ન થતુ સુખ અનૃપ્તકારી, આકુળતામય, અધકપ અને તૃષ્ણા તાપને વધારનાર તથા આત્મિક સુખ સ્વાધીન, શાત અને તૃપ્તિદાયક છે એમ વસ્તુ સ્વભાવની દૃષ્ટિ હોવાથી તેને પદાર્થો પ્રત્યે ધૃણા ઉપજતી નથી, આ રીતે નિર્વિચિત્સા ભાવનુ પાલન કરે છે.

અને પદાચી નાદિમાન પાપન કનુ ને કનુ આપ છે એમ
 હાન પોતા છતા કામના જીવની અજાણ્યગીરી પાચાર બની આ
 નમને તો ને પોતાને માત્ર મદદથી નાદિમાયી અગમે છે, આરબી
 દિમા દિપાદેય નથી એવી પદા પોતા છતાં તેને પાચારીએ કુચી પડે છે.

આર્થિકાના અર્થે અગિ, માર્ગ, કૃષિ, વાણિજ્ય, શિક્ષણ અને
 વિદ્યા કર્મ કર્યા પડે છે ત્યાં પણ વચાશક્તિ મહત્ત્વવાને ટાળી અકા-
 રબા પ્રવર્તે છે, પરંતુ જીવની દિમાયી પોતાને નવચા અચાવી શકે
 નથી વળી ગ્રહમા આન, પાન, સકાર્થ અદિના આરબી વચદિમા
 માય છે તેમાયી પણ તે અગી શકે નથી.

ને કાર્થ અન્યાયી, પાપી, વરપર, ધર્મઆનપર અથવા દેશ પર
 આક્રમણ કરે અને દરેક રીતે સમજનવચા છતાં તે ન માને તો તેનો
 મુદ્દાવચી પણ સામનો કરી તેને પરાજિત કરે છે. અદિયા જે દિસા
 થાય છે તે વિગેધી દિસા કહેવાય છે. આંમુધી તે ગદરથી છે, પગિઝદી
 છે ત્યાંમુધી પગિઝદની ગદા સજધી દિસાયી પોને અગી શકે નથી.

દિમાના એ બેદ છે. તેમા એક મદદથી અને બીજી આરંબી
 આરબીના બેદમા ઉચગી, ગ્રહારબી અને વિગેધી દિસાનો સમાવેશ
 થાય છે. આ આરબી દિસાનો ત્યાગ આરબી પ્રતિમા (આરબ ત્યાગ)મા
 હોય છે, તે પહેલાં તો યથાસહાય વચાશક્તિ ન્યૂન કરવાનો ઉદ્દેશ
 હોય છે.

બીજું સત્ય અણુવત

જ્ઞાની સમ્યક્ દષ્ટિ હવ આત્માના પ્રેમમા તરબોળ બની
 પાપમા શુણ્ણસ્થાને બિરાજમાન છે, અને હવે સત્ય વ્રતની લાવના લાવે
 છે. પરિણામોમા એ વિચાર ઝળકે છે કે અસત્ય એ ઘોર પાપ છે
 ।રે સત્ય એ માનવીનું ભૂપણ છે

ત્રીજું અગ્રીય આયુષ્ય

આ જ્ઞાની અમરજીવન જીવ આપણી જીવ પ્રતિમાના પ્રતીકની ભાવના કરે છે અને ત્રીજું અગ્રીય યુગના પાત્રનું કાર્ય છે. એ અમરજીવનને ભાવના અર્થે નામ કરે છે. આ યુગની પાત્ર ભવનાર્થે જ્ઞાનમાં આપી તે અગ્રીય યુગની આ કાર્ય છે. તથા આયુષ્યની શુદ્ધિ કરીને તેને જોઈ અભિમાન થાય નહીં પણ અભિમાન પડે છે.

ત્રીજી આ યુગના વિનય કરીને અને પણ તે જાણુ તારૂં જાણુ છે. તુલ્ય આત્માના અનુભવને જ તારૂંકરી અને આયુષ્ય અગ્રીય યુગ અમરજીવન આ પદ્ધતિના અનુભવના આયુષ્ય અભિમાન થાય છે.

ચોથું અભિમાન આયુષ્ય

પાત્રના અનુભવની જીવ પ્રતિમા આ ચોથું યુગ છે. તેની ભાવના આ અમરજીવન જાણી જાય છે છે. ચોથું યુગ સ્વસ્તી સતોષ અને પદ્ધતિ ત્યાગ છે. આ જ્ઞાનીને વિશ્વાસ છે કે આત્માનુભવ એ જ અભિમાન છે, તથા વીર્ય આ તથા કામભાવના ત્યાગપ આજ અભિમાન તેનું અદકારી કારણ છે એમ સમજીને આ યુગના પાત્રનું કાર્ય છે અને સંલગ્ન થઈને જાણવાની ભાવના મેળે છે.

આ ગૃહસ્થ અભિમાન આયુષ્યના પાત્રનું કાર્ય છે અને સાથેસાથ પૂર્ણ ગદ્યાત્રત પાળી લાભ લેવા માટે ઉત્સુક બને છે. જેમ તેનું વ્યવહાર અભિમાન પાત્રનું એક દેશ છે, તેમ તેનું અતરંગ અભિમાન પણ એક દેશ છે. સાધુવત અનુપમ આત્માનુભવપદ્ધતિ અભિમાન ઉત્પન્ન કરવામાં તે અધિક સમય લગાવી શકે નથી તે પણ સવારે અને સાંજે તે અમરજીવન પાત્ર અવશ્ય કરે છે.

અભિમાન યુગની ભાવના ભાવતા એ સર્વ ઝઝટથી નિવૃત્ત થાય છે. કુશીળ અને શીખના વિચારોથી તરંગોને ઉલ્લંઘી જઈ તે એક નાન, નિર્મળ સ્થિતિ રત્નસમ પવિત્ર અધ્યાત્મિક સરોવરમાં પ્રવેશ

ન્યાયોગી માત્ર જ્ઞાન અને ઈર્ષ્ય છે. એ મિનાયની મરીગી માટી મમમ વિષ્ણી અને દ્રવ્ય અદ્રવ્ય વસ્તુ એ પરમસ્ત છે.

પરમસ્તનો મોદ અને મમદ એ પરિચય છે. પરિચય તમારી જીવ ગમાઈને સર્વોન્નત ક્રમમ કરી નાખે છે અને તે ક્રમમને પાત મોંસ જીવ સ્વચ્છમમા રિચર ચર્ક મય છે.

માદ્ય પરિમલના નવ પ્રકાર

૧. ખેન—ખુદસી જીનીન, જાગ, જગીયા, ખેનર, વાટી વગેરે.
૨. વચ્ચુ—દાકેસી જીનીન, વર, દાટ, દવેલી, મદાન વગેરે.
૩. દિરણ—માદીના દાગીનાઓ વગેરે.
૪. મોવજ—મોનાના અસરગે.
૫. ધન—મહોરજધ નાણુ, શિક્કા વગેરે.
૬. ધાન્ય—મોવીશ પ્રકારના ધાન્ય.
૭. દુપદ—એ પગા નોકર, ચાકર વગેરે.
૮. ચોપદ—ચાગ પગા ગાય, ભેમ, જળદ, હાથી, શ્રોડા વગેરે.
૯. કુવીય—ધરવજગી વગેરે.

માભ્યંતર પરિચલનાં ચૌદ પ્રકાર.

ક્રોધ	લોભ	રતી	દુગચ્છા	નપુ સકવેદ
માન	હાસ્ય	અરતી	અવેદ	મિથ્યાત્વ
માયા	ભય	ગોક	પુરુષવેદ	

બીજી રીતનાં ચૌદ પ્રકારમા ત્રણ જાતના વેદને બદલે એક વેદ ' એવુ નામ આપી તેમા ' રાગ, દ્વેષ ' ઉમેરીને ચૌદ પ્રકાર કહે છે.

છકું દિશા પરિમાણુ વ્રત આણુવ્રત

તત્ત્વજ્ઞાની આત્મા પાપમા ગુણસ્થાનની ભૂમિકામાં બેસીને વ્રતપ્રતિમાને અદરથી વિચારે છે પાપ આણુવ્રતનો વિચાર કરીને હવે

આ જનમા પણ જાણનારૂં મન્ય એકદમ નથી જન્ય છે, દિગ્ગજમા જન્યજનની જેમથી જન્યમર્મોએ જાણી જતી ન મળાણની જડાણના જોભાણી તેનો અગભાવ મળાણપણ છૂટી જતાણી તેને તે મળથે મળાણના કળ મળાણ કળ મળાણ મળાણ મળાણ.

જન્ય આ દેશજનમા તે પ્રતિષ્ઠિત પ્રથમની મળાણને મળાણ મળાણી એક દિગ્ગજ મળાણ એક પ્રતિષ્ઠિત કળ મળાણી મળાણને નિયમ કળ છે. આણી તેનો અગભાવ મળાણને મળાણ મળાણિત કળ મળાણી મળાણિત કળમા એ છે. આ જનના કળાણ આ જાણીને નિયમિત કળ માટે કળાણી જન્ય મળાણની જડાણ મળાણના અધિક કળનો જાણ થાય છે.

જેમ આમાં આજ કળાણથી આજ થાય છે પરંતુ એને આજથી મળાણથી મળાણ થઈ જન્ય છે, તેમ આજજનને મળાણથી જન્ય મળાણ જડાણ થઈ જન્ય છે અને તેથી જ તેને મળાણ કળ છે. વાસ્તવમા પ્રત્યાખ્યાનાવરણ કળાણના કળાણની મળાણ જ કળાણ જન્ય કળાણ કળાણ છે.

સતોષથી અમૃતવ ખાન કળાણુ એ જ દેશજનનુ અર્ધ કળ છે. એકલુ જ નદિ પણ તે આજજને મળાણ, સવરનુ કળાણ તથા મળાણાયરૂપ ભાવજન્ય જન્યનો જેતુ છે. આવા પરમોપકારી દેશ જનનુ પાલન કરતો સતોષી જીવ પ્રયોજનજન કાર્યમા કળાણિત પ્રકારની હાનિ ન પડોએ એવા લક્ષથી લોભની માત્રા ધરાવતો ગ્રહે છે. વળી પાય દોષરૂપ અતિચાર ન જાગે તેનુ ધ્યાન ગળે છે.

આ જનની ભાવનામા પર પદાર્થનુ જ ચિતવન છે, નિજ આત્માની ભાવના નથી, એવો વિચાર ઉદ્ભવતા આ જાણી સર્વ પર પદાર્થ પ્રત્યેથી પોતાનો ઉપયોગ હઠાવી સ્વપરિણુતિમાં જોડે છે.

આ પાઠ્ય પ્રકારના કોર્સોમાંથી ઘોર ગણકર્મનો અધ્યાસ છે. એમ અભ્યાસને મેળાથી ગણના આવના અર્થ છે.

નવમું સામાયિક શિક્ષાવ્રત

આ સામાયિક વ્રતને શિક્ષાવ્રત એટલા માટે કહે છે કે આ ક્રિયાનો અભ્યાસ મુનિ અભ્યાસ ધામમાં કરવામાં આવતી સામાયિક શિક્ષાવ્રતની શિક્ષા* આપે છે.

સામાયિક શબ્દ “સમય” પરથી બનેલ છે. સમય નામ આત્મદ્રવ્યને કહે છે, જ્યાં આત્મા સમયથી અનુભવ છે. પર-પદાર્થોમાં રાગદ્વિષાદ્ય નથી અને સમતાભાવનો પ્રવાહ વહે છે તેને સામાયિક કહે છે આત્માનુભવ એ જ સત્ય સામાયિક છે.

આ સામાયિક ભાવની પ્રાપ્તિ માટે વ્રતીએ ત્રિવ્રતમાં એકાગ્રતા એકાગ્ર એક વખત, અને જ્યાં શકે તે સવાર, અપોહ અને માંડ્ર એમ ત્રણ વખત એકાગ્રતા નિશ્ચિન જ્યાં ૪૮ મીનીટ માટે અભ્યાસ કરવો.

સામાયિકમાં જ્ઞાન ભાવનો કોઈ સામાયિક પાઠનો અભ્યાસ કરવો અને તેના ભાવનું પ્રદર્શન કરવું. વળી પોતાના આત્માને પરમાત્મા સમાન વિચારી કોઈ મત દ્વારા નર્ય કરવો. વિદ્યુત્ત ધ્યાનની ધામણા-ઓનો વિચાર કરવો અને અથવા પોતાના આત્માને નિર્ગળ જળની માફક ચિતવી તેમાં મનને ફોગાવવું, યથાશક્તિ ધ્યાન ધરવું અને આત્મામાં લય થવા માટે ચર્ચા કરવી, આ સામાયિક પરમ કલ્યાણકારી છે.

આ નવમા સામાયિકવ્રતના પાઠ્ય અભ્યાસ છે તેને યથાશક્તિ ટાળવા ઉદ્ધુક્ત રહેવું મનમાં અન્ય અશુભ વિચાર કરવો, અશુભ,

* શિક્ષાવ્રત આત્મભાવમાં દાખલ થવાનો અભ્યાસ કરાવે છે. સ્વાનુભૂતિ, અનુભવજ્ઞાન શિખવે છે.

જ્ઞાન કરનાર, જાણના આત્મે પણ કરનાર, પાપકર્મોથી નિર્મલ કરનાર, મહાત્મા પણ આત્મે વિવેક કરનાર અને આત્મામાં સુખમતિ આપનાર છે.

આ વ્રતને શિક્ષાવ્રત એવું માટે કહેવામાં આવે છે કે આવી જ્ઞાનમાં આત્માની મિત્રતામાં મુનિઓએ ઉત્તર છે. આ વ્રતમાં મુનિના પ્રધાન ગર્ભાની શિક્ષા આપવાનો ઉદ્દેશ્ય છે તેને શિક્ષાવ્રત કહે છે.

અગ્નીયારમ્ ભોગોપભોગ પરિમાણ શિક્ષાવ્રત

પાશમાં સુખમતિવર્તી આવી વ્રતપ્રતિમાનું વ્રત શિક્ષાવ્રત ભોગોપભોગ પરિમાણ વ્રત છે. આ જ્ઞાની આત્મા આ વ્રતનો વિચાર કરે છે. માત્ર મધુ અને મધ માત્ર પદાર્થો જેમાં અધિક દિસા ચવાની સમાવના છે એવા પદાર્થો ભોગવાનો તે તેને પ્રતિબદ્ધ છે. જેમાં દુધ અથવા અને અન્ય ગરુડાન્દ્રિય ઉત્તરના પ્રાણનાશની સમાવિતના છે. એવા દુધ મધ આદિ પદાર્થોનો પણ તેને ત્યાગ છે.

જે જોઈ વ્રતનું નામ આપે તેને ભોગ અને વારંવાર ભોગવી શકાય તેને ઉપભોગ કહે છે.

આવા ભોગ તથા ઉપભોગ યોગ્ય પદાર્થો ભોગવાની મર્યાદા આ ઉપદેશો સવારે ચોવીસ કલાક માટે અથવા અધિક સમય માટે આપે છે. આથી પરિમાણ બહારની વસ્તુઓ સંબંધી તેને ઇચ્છા હોતી નથી. વાસ્તવમાં રાગાદિ ભાવોને ઘટાડવા એ જ આ વ્રતનો હેતુ છે.

આ વ્રતને શિક્ષાવ્રત એટલા માટે કહે છે કે આદિ જ્ઞાની નિયમથી ભોગમાં સતોપ શુણ્ણને કેળવી તેનો અભ્યાસ કરે છે, જે અભ્યાસ સાધુ દશમાં સહકારી, ઉપયોગી થાય છે.

20 2000 2

20 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

20 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

2000 2

2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

2000 2

2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

2000 2 2000 2 2000 2 2000 2

છે. આને શિક્ષાત્મક ગણવા માટે કહે છે કે જે મુનિઓને વિધિ મદિત જ્ઞાન કહે છે, તેને જોનાને અવજ્ઞાન મેવાની શિક્ષા મળે છે. આ શિક્ષાત્મક મુનિ અવજ્ઞાન પૂર્વે આવેલા છે.

મુનિ હિંદુ આદારના ત્યાગી છે. તે ૧૧ મી ગીતે ૧૧ મી પ્રતિખ્યાતી શુદ્ધાદિ તથા જોગદિ પણ તેવા જ ત્યાગી છે; તેઓ પણ માંડુલા નાના ભાઈ છે. માંડુપદના હોદ્દાવાર છે. આ તથાની જો ૧૧ માં પ્રતિજ્ઞા હોય છે કે સ્વયં આગંધા કરવો નહિ, શીખન પામે જોના માટે કમવચો નહિ, તથા આગંધની અનુમોદના કરવી નહિ. ગ્રંથમે જોનાના માટે તૈયાર કરેલ આદારમાંથી મનોપાપર્યંતે ગ્રંથ પણ કરવું એવી શિક્ષાત્મક વિગ્રહોને ધર્મ છે.

એવા નિર્મળ માધુ અથવા પ્રજ્ઞ મહાત્માઓને નવ પ્રકારની ભક્તિથી મપન્ન મર્મ જ્ઞાન દેવું જોગિત છે. નવધા ભક્તિ આ પ્રમાણે છે —

(૧) મગ્ધ મુનિને આવના દેખી ભક્તિથી કહેવું કે શુદ્ધ આદારજ્ઞાનની જોગવાઈ છે માટે પધાને.

(૨) હિંદુ અથવા જોગ્ય હિંદુ અથવા ૫૦ એસાડવા.

(૩) પાદોપનમ ગરજોનું પ્રજ્ઞાતન કરવું.

(૪) અર્ચન

(૫) પ્રણામ.

(૬) મન શુદ્ધિ. જ્ઞાન સિવાય મનમા અન્ય કોઈ ચિદ્રૂપ હોય તે દૂર કરવો.

(૭) વચનશુદ્ધિ. મૌન સહિત રહેવું તથા આવશ્યકતા હોય ત્યારે જોગ્ય મિષ્ટ વચન કહેવું.

(૮) કાયશુદ્ધિ.

(૯) ઔપણશુદ્ધિ. ભોજન શુદ્ધ હોય અને મુનિના નિગિતથી અનાવેલ ન હોય.

중세 시대의 문

이 시대의 문예는 주로 서예와 문예로 나뉘는데, 서예는 주로 문헌을 기록하는 데 사용되었으며, 문예는 주로 시와 소설로 나뉘는데, 시는 주로 자연을 노래하는 데 사용되었으며, 소설은 주로 인간의 삶을 노래하는 데 사용되었다.

이 시대의 문예는 주로 서예와 문예로 나뉘는데, 서예는 주로 문헌을 기록하는 데 사용되었으며, 문예는 주로 시와 소설로 나뉘는데, 시는 주로 자연을 노래하는 데 사용되었으며, 소설은 주로 인간의 삶을 노래하는 데 사용되었다.

이 시대의 문예는 주로 서예와 문예로 나뉘는데, 서예는 주로 문헌을 기록하는 데 사용되었으며, 문예는 주로 시와 소설로 나뉘는데, 시는 주로 자연을 노래하는 데 사용되었으며, 소설은 주로 인간의 삶을 노래하는 데 사용되었다.

이 시대의 문예는 주로 서예와 문예로 나뉘는데, 서예는 주로 문헌을 기록하는 데 사용되었으며, 문예는 주로 시와 소설로 나뉘는데, 시는 주로 자연을 노래하는 데 사용되었으며, 소설은 주로 인간의 삶을 노래하는 데 사용되었다.

이 시대의 문예는 주로 서예와 문예로 나뉘는데, 서예는 주로 문헌을 기록하는 데 사용되었으며, 문예는 주로 시와 소설로 나뉘는데, 시는 주로 자연을 노래하는 데 사용되었으며, 소설은 주로 인간의 삶을 노래하는 데 사용되었다.

જ્ઞાનદામનનો આદ્ય અર્થ છે, આ જ્ઞાનનો બાકી આમાગિદનો જાયો છે. આવી આમાગિદના અર્થનો અર્થ મમભાવના પ્રભાવથી પૂર્વજ્ઞાન તથા કર્મોની જિનિ થઈ જાય છે, આપકર્મનો અનુભવ થઈ જે તથા પુણ્ય કર્મનો અનુભવ થઈ જાય છે.

૪

આથી પૌષ્ઠોપવાસ પ્રતિમા

દામિદ મમ્યદ્વિષ્ટિ આવક ૧૧ પ્રતિમાઓમાંથી પહેલી ત્રણ પ્રતિમાઓના મનનો અભ્યાસ કરીને દર્શ આથી પૌષ્ઠોપવાસ નામની પ્રતિમામાં પ્રવેશ કરે છે

તે મનમાં દૃઢ સંકલ્પ કરે છે કે એક માસમાં જો અષ્ટમી તથા જો પાખી જો આગે પર્વમાં હું પૌષ્ઠોપવાસ કરીશ ઉપવાસ એક તપ છે, અને શક્તિ અનુસાર તે કરવા યોગ્ય છે આ ઉપવાસ-તપ બાવ હર્ષયુક્ત તથા સમ્યક્ પચિણ્ણ મદિન હોય છે, આવકાચાગમાં આ તપને ઉલ્લેખ, મધ્યમ તથા નિમ્ન એવ ત્રણ પ્રકારે કરેલ છે.

ત્યારે અષ્ટમીના દિવસે ઉપવાસ કરવાનો હોય ત્યારે તે કયાગ્રે સપ્તમીના જો પ્રદર બાદ કયાગ્રે સપ્તમીના સંધ્યાકાળથી અને કયાગ્રે અષ્ટમીના પ્રાત કાળથી સર્વ ગૃહારક્તો ત્યાગ કરે છે, જેટલા સમય સુધી પૌષ્ઠ કરે છે, તેટલા સમય માટે પોતાનું રાન્યપાટ, વ્યાપાર-વણજ, કૃષિ આદિ સર્વ આરભ કોઈ બીજાને સોંપી પોતે નિશ્ચિત થાય છે.

આ પૌષ્ઠોપવાસી સર્વ તરફથી એટલે સુધી નિશ્ચિત થઈ જાય છે કે શરીરની પણ ચિતા, વિકલ્પ આદિ છોડી, માત્ર પોતાના આત્મા-પ્રતિમા રમણ કરવાનો દૃઢ નિશ્ચય કરી તેમાં જ વીર્યને જોડે છે.

નિર્ગુણ પર્યાય નિર્ગુણતાથી નથી વિચાર્યું. અર્થાત્ જ્ઞાનિ
 થવાથી ઈન્દ્રિય નિર્ગુણ નથી પણ નિર્ગુણતા અનિર્વચ્ય અને પાપન શૂન્ય
 છે. જ્યાં જ્ઞાની જ્ઞાનક્રિયા પર્વતક્રોધોમાં દયા ભર્યું બહી હોય છે તેવી
 એવી બાવના નથી છે કે માગેથી કોઈ પણ પ્રાણીનો પાન ન થાય.
 મારણ બાવના ઈન્દ્રિય જ્ઞાનના ન હોય. જ્યાં અભ્યાસનાચ્છેદ દ્વારા
 જ્ઞાનથી તે પાપ ન થાય અને મરણ નથી, પરંતુ તેમાં અભ્યાસનથી,
 તેમ અભ્યાસ છે. જેટલું અને ઈન્દ્રિયસંયમ તથા પ્રાણસંયમ છે
 તેટલું અને અંધારી અને જેટલું અને એ અને અંધારી નથી
 તેટલું અને અંધારી છે.

જ્યાં જ્ઞાની કોઈ પણ પ્રાણીને નિર્દયક કંઈ આપતા નથી. જેટલી
 જેટલી વસ્તુ વિના ન ગાયી એકે તેમ હોય તેટલી સચિત્ત વસ્તુને અચેત
 કંઈ છે. જ્યાં અનંતકાળે હવે હોય છે એવી વસ્તુ અસંનિર્દયના રાગ-
 વશ અચેત્ત કરતા નથી. પ્રાણતત્ત્વ અર્થે આદિને અચેત્તમાંથી
 અચેત્ત કંઈ કે તેવી અનિવાર્ય દિશામાં પણ ઉત્તરીનતા છે પરંતુ
 રાગના અતિમદ્દનાના અભાવમાં આદિ દિશાનો ત્યાગ પૂર્ણપણે
 થતો નથી.

જ્યાં પાપમાં પ્રતિભાધારી ત્રાયક બદારથી વ્યવહાર આગ્રિતની
 ઉન્નતિ કરતા હોય છે ત્યાં પણ તેમનું મુખ્ય ધ્યાન અતરંગ આગ્રિતની
 પર સ્થિર હોય છે ત્રણે કાળની સામાયિક ઉપગત સમય કાલી તે
 આકુળતાના કારણરૂપ પુદ્ગળ દ્રવ્યના સંયોગને બ્રહ્મી જઈ આત્મદ્રવ્યના
 ગુણપર્યાય પર ચિત્ત લગાવે છે, અને સ્વાનુભૂતિમય પરમ આનંદરસનું
 પાન કરે છે. વિચારતા જણાશે કે તે સચિત્તના ત્યાગી થઈ અચિત્તને
 પણ ભોગવતા નથી, પરંતુ નિજ ચેતનારૂપ સચિત્ત પદાર્થને જ ભોગવે
 છે અને એ ભોગમાં એટલા આસક્ત છે કે તેમને મહાન લોભી કહેવામાં
 ઈ ખોટું નથી.

૧. -વાગો જ્ઞાની જ્ઞાનક ગમે પણ મર્ગદયાન અને આત્મગિતન માટે મમય કાલી ને કાર્યમા એ અને છે. જ્ઞાનવમા જ્ઞાનના મર્ગ કાર્યોની આપેલાં આત્માના વિષયનમાં મર્ગદયા કરવાનું આ જ્ઞાની આત્માને અધિક રૂચિકર લાગે છે.

૭

બ્રહ્મચર્ય પ્રતિમા

આ જ્ઞાની ગદગ્ય છે પ્રતિમાઓનો અભ્યાસ કરી દવે સાતમી પ્રતિમાનો વિચાર કરે છે. તે ચિંતવે છે. કે સ્ત્રી મર્ગ જીવનની શક્તિ તથા સંગમને નાંચ કરે છે, સ્ત્રી મર્ગનો મોદ આત્માની શુદ્ધિના અભ્યાસમા બાધક છે, દવે જો હું મન, વચન, કાયાથી સ્ત્રી સસર્ગનો ત્યાગ કરી બ્રહ્મભાવમા રત થઈ ભલી રીતે બ્રહ્મચર્યવ્રત પાળું, તો તે મને આત્માનુભવના મનનમા અતિ મદાયતારૂપ થાય. આમ વિચારી. પોતાનો નિર્ણય સ્વપત્ની પાસે પ્રદર્શિત કરી, તેને સંતુષ્ટ કરીને પોતાના ગદના કોઈ એક એકાંત ગોરડામા પોતાનું શયન આસન ગોઠવે છે.

જો કે હજી તેણે આગળ તથા પરિગ્રહનો ત્યાગ કર્યો નથી, કુદુળની ગદા તથા આહુવિકાના સાધનને સભાળે છે તો પણ તેની વૃત્તિ સારી રીતે સતોષમય બની ઉપશમી ગઈ છે.

તે બ્રહ્મચર્યની રક્ષાર્થે દિવસમાં માત્ર એક વખત બોજન કરે છે, તેમા પણ કામો-તેજક પદાર્થોનો ત્યાગ કરે છે અને આવશ્યક હોય તો બીજી વખત ફળ અથવા દૂધ કોઈ વાર લે છે. તેના વેષમા પણ પરિવર્તન થાય છે. તે સાદા કપડા પહેરે છે, જોનારને તે વૈરાગી લાગે એવી તેની વર્તના હોય છે

તે પાંચ ભાવનાઓ ભાવે છે તે આ પ્રમાણે—

(૧) સ્ત્રીઓમા રાગ વધારનાર કથા સાંભળવી નહિ.

૧.૧.

ઉદ્દિષ્ટ ત્યાગ પ્રતિમા

(૧) ક્ષુદ્ધક કવન

તત્કાલીન નામના આવકની દ્વારા પ્રતિમ જોનાના નિર્માણ પ્રત્યે પાત્રને દર્શન દેવા ન આગિયામી પ્રતિમા નક્કી કરી નિર્માણ પાળવાની જાણના ને છે તેમના મનમાં વૈરાગ્યનાં અન્ય વિશેષનાં નવી નીકળે છે. તેમજ મનની ગમી મહેતાર આજના ને છે.

તે જો તેજો માત્ર એક નેપીન અથવા આદ્ય ગમે છે, પોતાનું પર્ણ અથવા દાટી ન શકાય. તે માથું હાકે તે પછી ખુદ અને પછી હાકે તે માથું ખુદ્યુ મેં તેની આદ્ય ગમે છે અદિ એ છે કે અગતે ગમી, ગમી હમ, મરુની આદ્ય મદન ને અભ્યાસ મને અને આજને પશ્ચિમ દિશા નિર્મિત રૂપના ધાર શકાય. વિશેષ દ્વારા પાળવાના અર્થે દામણ ઉપકરણ અથવા મોઝ ગમે છે. દરેક વસ્તુને પાળાવવું જાણીને લે છે, મૂકે છે.

તેજો મુનિજોનાના મનમાં અથવા ક્ષુદ્ધકોના સ્વસ્થમાં આવકની પ્રતિમાઓમાં કહેલી સર્વ ક્રિયાઓનું પાલન કરે છે. આ અને પાળીના નિવસે નિયમથી ઉપવાસ કરે છે.

તેજો મન, વચન, કાયાથી કૃત, કાન્તિ અને અનુભવના આરભના ત્યાગી છે તેજો ઉદ્દિષ્ટ આહારના ત્યાગી છે પાત્રને માટે પનાવવામાં આવે તે ઉદ્દિષ્ટ આહાર છે, તેનાથી ક્ષુદ્ધક વિરક્ત હોય શ્રી અમિતગતિ આચાર્ય મહારાજે સુભાષિત રત્ન સદોહમાં તેમને દર્શ. કહ્યા છે ગૃહસ્થોએ પોતાના કુટુંબ માટે જે આહાર તૈયાર

મિત્રા મમને નીચે : ૩ ત્યારે તેઓ આ-
દાયમા જ ગાદાગાવી કરે છે. પોતાના દારૂ કે
આ એવક પણ મનિની માફ નાહુ કમકમ રખે
રહે છે. અને મિત્રા પાનનો અભ્યાસ કરે છે. આ વૃથા
પણ પડિય છે ત્યા રૂની આવકની મગા છે, તેઓ
વિપનન પીવડ પણ વિપનન કરે છે. તેમને એકાં-
મેય છે. એકાંત અગમી જ અધિક નમય રહે છે અને
અહુ મુદ્દમ નિ નામે છે.

આવક અને આવિત અને એક દેશ માગિય ૩
પ્રતિમાના મનોને પાળી રહે છે. આવકાગમી જે જે
છે તે આવક નમા આવિત અને માટે છે. ફરક માત્ર
આર્થ (દેગવની) એક સ્વગત રખે છે ત્યારે આર્થ એ
રખે છે. આત્મોન્નતિના માર્ગ પર પ્રયાણ કરતા આ
અહુ જ માત્ર મેય છે અને નિરતર આત્મભાવનામા રહે

દેશવિરત ચારિત્ર

ઉપસંહાર

સમ્યક્દષ્ટિ આત્માને વ્યવહાર ચારિત્ર દ્વારા નિ
ઉન્નતિ પહેલી પ્રતિમાથી શરૂ કરી અગિયારમી ઉદ્દિષ્ટત્યા
થાય છે. વાસ્તવમા આત્માનુભવની સ્થિતતા તથા
અધિકતાને ઉન્નતિ કરે છે.

વિચારવાથી સ્પષ્ટ થશે કે આત્માનો સ્વભાવ મો-
ભાવ રહિત છે. જ્યારે જ્યારે મોહ તથા કપાયનો અ-
આવે છે ત્યારે ત્યારે અનુભાગના પ્રગટવાની સાથે આ
પણુ તે રૂપ કરે છે. આત્માના ક્રોધથી ઉપયુક્ત થવાથી

માનવી મન, નરની નરની માર્ગની નર
મન

આ પમારે મન આપણા મન
મનમાં મન પ્રતિમામાં જે મન
પ્રતિમામાં છે, મન માર્ગની માર્ગમાં મન
તમા જે માનવી મનના મન જે મન તે મન
છે, મન મન પ્રતિમામાં મનમાં મન જે મન
માનમાં મનની મનના મન મન મન પ્રતિમામાં
મન છે

કે, આમ નહીં જણાય તો વિચારના નજીક પાંચ પાંચ સ્વરૂપ
જગતની મોટા મોટા માન્યતાની મજબૂતી નહીં ન કરે, અને તાકાતી
માન્યતામાં કે ન કરે, તાકાતી કંઈક કેળવી નાખે પાંચ દર્શન પ્રતિ વસ્તુ
નું આપણા દ્રવ્ય દર્શનથી જે દ્રવ્ય દર્શનથી જેના દ્રવ્ય-વસ્તુનું અન્ય
અન્ય દેખાતું છે અને તમામ માન્યતા તમામ વિજ્ઞાનની અંતી પાંચો
મોજી મળી જાય છે.

જે ન તમામ નહીં નહીં જીવે તે તેમા જીવ, પુદ્ગલ, ધર્મ,
આત્મા, આત્મા અને કાળ એ છે દ્રવ્યોની મના નિર્મલ મરીમ. મળ
દ્રવ્યોથી જેના એ છે દ્રવ્યો પોતાના નિર્મલ સ્વભાવમા પ્રગટપડે છે
કે. તાં જીવમા નથી દેખાતી નહીં નામકાદિ પાંચો અને પુદ્ગલમા,
રૂઝેના વિવિધ નાના મોટા દ્રવ્યો, ધર્મકાદિ સાથે દ્રવ્ય નો મત નિવિધારી
કે. (જીવ અને પુદ્ગલ નિમિત્ત નૈમિત્તિક મળધને આધીન હોઈ વિદ્યારી
આત્મા પરિભરે છે.)

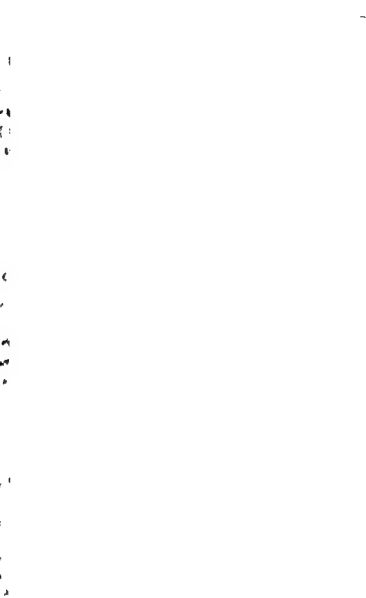
દ્રવ્ય દર્શનમા, ન કોઈ અધુ છે. ન કોઈ મિત્ર, ન કોઈ શત્રુ, ન
કોઈ મોટો, ન કોઈ નાનો, સર્વ જીવ સમાન આકારવાન, અસંખ્ય પ્રદેશી,
શુદ્ધ, પૂર્ણ ચૈતન્યમા, પદ્મ વીતગમી, પદ્માનદી, પદ્મ કૃત્યકૃત્ય,
અનંત વીર્યવાન, પદ્મ નિર્વિકાર, તથા અખંડ એકરૂપ અનંતયમય એવા
દેખાશે. તો હવે તુ કેના પ્રત્યે મમ કરશે અથવા દ્વેષ કરશે? તેથી
સમતાભાવ ધારણ કરી પોતાને શુદ્ધ સ્વરૂપી શ્રદ્ધી, સર્વ તરફથી વૃત્તિ
સકેલી લાભ પોતામા જ ઉપયોગનું આપન કરે. એ જ આનંદનું બીજ છે

૨

શ્રી શુર તત્ત્વચિધારી શિષ્યને ઉપદેશે છે —

“હે ભવ્ય જીવ! આ જગતનું ચરિત્ર પર્યાયાર્થિકનયથી ચાલે
છે. પર્યાય સૂક્ષ્મ હો કે સ્થૂલ, પણ નિશ્ચયે હાણુભગુર છે. તેનું પત્તાવું
કાળદ્રવ્યના નિમિત્તથી થાય છે. કાળ દ્રવ્ય દરેક પ્રદેશ પર વિરાજમાન છે
આથી કોઈના સર્વ પદાર્થો સમયે સમયે પરિવર્તન કર્યા કરે છે. દ્રવ્ય

હું બ્રહ્મ ! ને તુ મગરદિન જાગને જોઈ શકશે નો તુ પોતાના
 સ્વરૂપની મજા જાણી શકીશ. જેવી ગીતે પાણી સ્વભાવથી નિર્મળ,
 જાત અને મીઠું હોય છે. તેવી ગીતે તારો આત્મા પણ પોતાના મૂળ
 સ્વભાવે નિર્મળ, નર્વ દર્મમળ સ્વિત, સોડના સ્વરૂપને પ્રદર્શિત
 કરનાર, પરમ વીતરાગ અને આનંદમય છે. સત્ય કહીએ નો તુ સ્વભાવે
 પરમાત્મા સ્વરૂપ જ છે. આથી હવે તુ નિશ્ચિત થઈ એમ વિચાર કે
 'હું પરમાત્મા સ્વરૂપ છું, શુદ્ધ છું, નિર્વિકાર છું.' આ ભાવના ભાવ્યા
 કરવાથી તુ આખરે જ્યારે તે ભાવનાથી પણ પર થઈશ ત્યારે પોતે
 પોતામા સ્થિર થવાથી આનંદમય થશે. આ આનંદના પરમ પ્રભાવે

પરમ જ્ઞાની શ્રી શુક કહે છે —

તે બ્રહ્મ હવે ! આ મગાગા તુ જે જે પદાર્થોને પોતાના માને છે તે જ્યાં તારાથી ભિન્ન છે. તુ વિચાર કર. જગતમાં જેટલા નસાનમ દ્રવ્ય છે તે જ્યાં પોતાના સ્વરૂપથી પોતારૂપ જ છે, પણ પરસ્પર નથી. કોઈ દ્રવ્ય પોતાની સત્તા છોડતુ નથી. વસ્તુ માત્ર એકબીજાને પરસ્પર નિમિત્ત સદાયક અને છે, પરંતુ ક્યારેય પણ સ્વસ્વરૂપ છોડી અન્યરૂપ થતી નથી.

મોહી હવે જે દેહ પર પ્રીતિ રાગી મોહ કરે છે તે શરીર પુદ્ગલ પરમાણુઓનો સમૂહ છે, તેના જ મળવાથી બન્યું છે અને ગળવાથી છટી જશે માતા, પિતા, ભાઈ, ભગિની, યૃદ્ધ, ગ્રામ, નગર, ધન વગેરેને હવે પોતાના કહે છે, પણ આત્માની સત્તાથી તે સર્વ તદ્દન ભિન્ન છે. ન કોઈ કોઈની સાથે જન્મે છે કે મરે છે. કદાપિ કોઈ સાથે જન્મ લે છે તો ભિન્ન ગતિથી આવતા હોય છે. સસારના

1. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation $f(x) = \int_0^x f(t) dt$. It is shown that $f(x)$ is a constant function, and its value is determined by the initial condition $f(0) = 1$.

આ અર્થે જો આત્માની સ્થાપીનતામાં આવડે છે, એ
અર્થમાં મોહનીય કર્મ જુદ છે. મરણ કે મોહનતાનું હવે વસાવટા
પર્યાયમાં કેવળેય દગાવી અગત્યના મોહ પાળ્યામ કહે છે, અને
મોહનીય ન જીવને કર્મનો બધા થાય છે. આથી જીવે મોહને છતી
તે છે તે જ મોહો નિવ છે.

ત્યાં સુધી મરણી હવાને કર્મનો બધ છે ત્યાં સુધી તેમની
આક્રમણ મટતી નથી તેમજ સુખશાંતિનું આશ્રય સ્થાપિત થઈ શકતું
નથી. માટે હું ચત્તમ ! આ કર્મબધનું મૂળ કાગળ સમજવું જોઈએ અને
પછી તેનાથી છટકા વાત આસ્થા જોઈએ

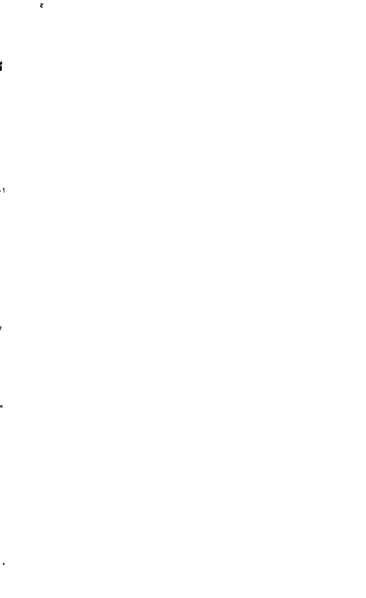
મિથ્યાશ્રદ્ધાન, હિંસાનિ પાપોમાં પ્રવૃત્તિરૂપ અવિગતિ ભાવ, ક્રોધ,
માન, માયા લોભરૂપી કપાયભાવ અને મન, વચન કાયાના ઉલ્લન ચલનથી
આત્માના પ્રદેશો કપિત થવાથી યોગ પરિણમન—એ કર્મનો આસ્ત્રવ
અને બધ છે. તેમાં પણ સર્વનું મૂળ મિથ્યા શ્રદ્ધાન છે જેણે મિથ્યા—

આત્મા અને ને પદ્મના જગ અને માટીની માફક (અને
 સયોગ ને કદાચ) મળેલા છે, પરંતુ તેમ જગ માટીથી બિન્ન છે તે
 આત્મા ને પદ્મથી બિન્ન છે. અનેના સ્વભાવ બિંદુકુલ અક્ષ
 આપ્ય છે. પદ્મમાં ન્યામે આત્મા માત્ર આત્મારૂપ છે ન તેમા ગ
 છે, ન દેવ, ન મોહન, ન અજ્ઞાન, ન નિર્મળતા, ન આકુળતા; માત્ર શુ
 પૂર્ણ જ્ઞાન, દ્યોત, વીર્ણ, ચીનગમતા અને સુખનો સમુદ્ર છે.

તેથી રીતે નિર્મળ પાણી માટીના સયોગથી મેલુ થઈ જાય છે
 તેથી રીતે આત્માના ગંગાદિ વિકાર પદ્મના દ્રવ્યની સગતિનુ કુળ છે.
 આત્માને બધા અન્ય દ્રવ્યોથી જુદો માનવો ને ભેદ વિજ્ઞાન છે. આ
 ભેદ વિજ્ઞાનના અભ્યાસથી જ્યારે દૃષ્ટિ આત્મા પર સ્થિર થતી જાય છે,
 ત્યારે આત્મામા ભગ્પર એવા શાંતિ સુખનો અનુભવ થાય છે. અને તે
 અનુભવના સમયે જ સમ્યગ્ દર્શનનો આપ્ત ઉદય થાય છે.

સમ્યગ્ દર્શનનો મહિમા આપાઁ છે. તેનો પ્રભાવ અદ્વિતીય છે.
 તેના ઉદય પ્રતાપથી જીવની દષ્ટિ બદલાઈ જાય છે. હવે તેને સસારનુ
 ચરિત્ર એક કર્મના નાટક સરખુ જણાવા લાગે છે નાટકમા પાત્રોના
 ચરિત્ર દ્વારા પ્રેક્ષકોને સુખદુઃખ બતાવવામા આવે છે અને તેથી
 પ્રેક્ષકોને ભલે સુખ દુઃખનો અનુભવ થાય પણ નાટકના

કર્મનો મેલ લદાવવાનો ઉપાય મમ્યકજ્ઞાનપ્રવૃત્તિ કર્મકૃણ લોગવવા
તથા આત્માના મનોદર ઉપવનમાં કીડા કરવી તે છે.

જસ, લવે તુ પ્રસન્ન ચિત્ત ચર્ચ નારા સામે ક્ષણ માત્ર માટે
મન, વચન, કાયાના વ્યાપારો બંધ કરી, અતઃમા જો. તેમ કરવાથી
જો દમ્યનુ દર્શન તને થશે તે જ અધ્યાત્મ સ્થાન છે, તે જ સર્વથી
મહાન છે, તે જ તારું શુદ્ધ જ્ઞાન છે, તે જ અનંત ગુણોની ખાણ છે,
તે જ પરમ આભયદાન છે, તે જ સર્વ કર્મ શત્રુઓની હાણ છે અને
જો જ મગણિક પ્રયાણ છે.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

જે વચ્ચે આ મનુષ્યજન્મ અંગેના અનિ દુર્લભ છે એમ જાણ
 મને સમાગી જીવોમાં મનુષ્યની સખ્યા અત્યંત છે એમ વિચારનાં તને
 જાણ્યો, જે જે વસ્તુ અનિ મનુષ્યવાન મોય છે તે તે વસ્તુ બહુ કઠિનતાથી
 પ્રાપ્ત થાય છે. જગતમાં રત્ન જોડા મોય છે, પથ્થર, કાંકર અધિક
 મોય છે, છત્ર અનાદિ, અનાત અદ્વિતિ છે, અનાદિ કાળથી સસારમાં
 રહે છે. તેનો મહુરી અધિક કાળ સ્થાવર એકેન્દ્રિય પર્યાયમાં વીત્યો.
 આપર પર્યાય છોડી ત્રસકાયમાં આવવું બહુ દુર્લભ છે. ત્રસકાયમાં પણ
 પરુમાથી મનુષ્યજન્મ મારણ કરવો અતિ કઠિન છે. મનુષ્યજન્મ સર્વ
 જનિમાં મનોતમ છે. કારણ તે સયમનું સાધન છે. મનુષ્યના શરીર વિના
 અન્ય કોઈ શરીર પર્યાયમાં ધર્મધ્યાન અને શુક્લધ્યાનનું આરાધન કરી
 મુક્તિ મેળવી શકતી નથી. મનુષ્યજન્મ પામીને પણ સત્સંગતિ, શુદ્ધિ-
 બળ, અને નિરોગતા માત્ર મહત્ પુણ્યનો યોગ હોય તો જ મળે છે.
 તને આ દેશનાનો લાભ મળે છે તેમાં તારા જ પુણ્યનો ઉદય છે એમ
 મનન. હવે જો તું આત્મોન્નતિના માર્ગ પ્રતિ નહિ વળે અને આ
 દુર્લભ મનુષ્યજન્મને શુભાવી દર્શિ તો જેમ સમુદ્રમાં ફેફા દીધેલું
 મનુષ્યવાન રત્ન ફરી મળવું કઠિન છે તેમ આવો સુદર અવસર મળવો
 પણ દુર્લભ છે.

રત્નત્રય, સમ્યક્દર્શન, સમ્યક્જ્ઞાન અને સમ્યક્ચારિત્ર એક

[illegible]

93

[illegible]

૧૨. આ વાચનમાં મેં જોયું છે કે જાના આલેખમાં અમુક
 માં કે કુદરતી સેવાઓ મળી છે જેમ કે, પાંચાત્તર સુલભ
 કાળમાં જે કાળ નિર્જીવ રહે છે, જાના આલેખમાં કુલ મેં જો
 ને કુલ જે કાળ નવ વચ પેલ ન જાના આલેખમાં જે કુલ કાળ
 છે, જે કુલ નિર્જીવ કાળવચ પેલ નિર્જીવ કાળ કાળ છે, જાના
 વચ ને જાના અમુકમાં જે કુલ નવ જે કાળે જાના અમુકમાં
 જે કાળ જે કાળે ૧૬ વિધામાં વર્ગ જે કાળ જાના ૧૬/૧૬ કાળ
 ૧૬ ને જાના ૧૬/૧૬ માં ૧૬/૧૬ કાળ જે

[illegible][illegible]

and are in fact very different from each other.

(The first part of the book is a review of the literature on the topic.)

હે વત્સ! તુ માર્મ પશુ લેવાયે તારા આત્મામાં જ રહેજી
સમ્યક્ત્વ રત્નને ને, વર્તમાન આત્મામાં માત્ર તેના ઉપર મિથ્યાત્વ અને
અનતાનુભવી ક્યાયનો કાળો પાદો પડેલો છે. તેના કાળે તું સ્પષ્ટ
દર્શન કરી શકતો નથી. એ પાદો દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કરવો ઉચિત છે
તેનો લેવાય બેદ-વિજ્ઞાનનો વિચાર કરવો ને છે.

જ્ઞાનમાં ભેગી વિચાર કર કે “હું એક અવિનાશી, માતા દયા,
આનંદમય, અને અમૃતિક આત્મા છું. મમાગી આવર્યા વા વેપ માત્ર
પ્રદગ્ધ સંભવથી છે. હું નો મિદ્ધ સમાન શુદ્ધ છું, નિર્મળ છું,
પરમ પવિત્ર છું.”

હે બાલ્ય હવે! આ પ્રયત્નમાં તુ સદા મુખી થઈશ, તારા સર્વ
કલેશ દળી જશે અને અનાદિથી વિખુટા પડેલા એવા સમ્યક્ત્વ રત્નનો
તું સ્વામી બનીશ.

૧૭

હે વત્સ! આ જગતમાં જે સમ્યગ્દષ્ટિ હવે છે તે કદિ મદ
કરતા નથી. કુળ, જાતિ, ધન, સત્તા, રૂપ, બળ, તપ અને વિદ્યા એમ
આઠ પ્રકારની યોગ્યતા હોવા છતાં માની મહાત્મા એ લક્ષ્યભગુર
પ્રાર્થના સંબંધને જરાપણ મહત્ત્વ આપતા નથી.

તે પેતાના સિદ્ધાત્માને પોતાના પિતા, સ્વાનુભૂતિને માતા, અને
જ્ઞાન, જ્ઞાન, સુખ વીર્યાદિ શુભોને ધન માને છે. ચિત્તને

નયની દષ્ટિ છે.

આ નયની દષ્ટિમાં, મન હવ પછી બને તે મમાગી વેળમાં
રો કે પધાંપમાં દેખ, પછ તે મિત્રકાશુદ, તીનગમ, અને પગ્માનદમય
દેખાય છે; એમાં નયી ગમ કે દ્રેષ, નયી જાનાવગ્યાદિ આક ક્રમોનો
બધ, નયી મીગદિ નોમનો મજાંધ. આ દષ્ટિથી જોતાં ન કોઈ
ગત છે, ન પ્રભ, ન કોઈ સ્વામી છે, ન મેવક; ન કોઈ પશુ છે, ન
મનુષ્ય. ભરત. લોકમાં અનંતાનત હવ લો, પરતુ સર્વ એક જ સ્વ-
ભાવવાળા જગદ છે તથા અન્ય પાંચ દ્રવ્ય હવ દ્રવ્યથી ભિન્ન એવા
પોતપોતાના સ્વભાવમાં જગદ છે, આની નિશ્ચય દષ્ટિ એકાએક પરમ
સમતાભાવ પ્રગટ કરે છે, મોદનન્ય અજ્ઞાનનો અધકાર ટાલે છે.

વાસ્તવમાં સર્વ લોકકાશમાં કેલાયેલ અનતાનત જોવાના
સ્વભાવનું દસ્ય એક વિજ્ઞાનનો અને મનોહર સુખશાંતિનો સમુદ્ર બની
જાય છે અને ત્રણ લોકમાં વ્યાપ્ત એવો આ સમુદ્ર જેમ છે તેમ પ્રગટ
જાણાય છે. જ્ઞાની મહાત્મા જ્યારે નિશ્ચયનયથી પ્રગટ થતા આ સુખ
સમુદ્રમાં ડુગડી લગાવે છે ત્યારે નિશ્ચયનયને પણ ભૂલી જઈ પરમ
અદ્વિત સ્વાનુભૂતિને પ્રાપ્ત થાય છે. એ જ અપૂર્વ લાભ છે,
એ જ સમતાનો આધિભાવ છે, અને એ જ સુખ અને શાન્તિનો
વધાર્થ ભોગ છે.

બસ, હે વતસ, તું આ અપૂર્વભાવની લખિધ મા?

દે જન્મ નું મંજીરનારી વિચાર કર. આ મંજીર એક નાટક છે, દર્શક વિચારનું કારણ છે. જોની રીતે નાટકનું કાર્ય સ્થિર કાયમ રહેવા નથી તેની રીતે જગતનાં તમામ દુષ્ટો અસ્થિર છે એમ જાણ. જે જે દુષ્ટો જોઈને આગામી દર્શક પામે છે તેને દુષ્ટોનો વિશ્વય તેનામાં વિચાર ઉત્પન્ન કરે છે. જોના અંતરંગમાં સમ્યક્દષ્ટિ જન્ય થઈ છે, જેને આભિક સુખનો સ્વાદ અનુભવમા આવ્યો છે. એવા મહાત્માઓના મન દર્શક મમાન વિકાર સદત હોય છે, એવા મહાનુભવો પર વસ્તુઓની પર્વાપોના માત્ર માતા દષ્ટા હોય છે.

જોમ સમગ્રતર પ્રાણી સુખનો પ્રકાર અસ્થિર જાણે છે અને તેથી તેના અસ્થિત્વમાં દર્શક અને અભાવમાં શોક કરતો નથી તેમ જ્ઞાની જગતની સર્વ અવસ્થાઓને અસ્થિર અને અચળ જાણે છે અને તેથી તેની પ્રગટતામાં દર્શક અને વિલીનતામાં ખેદ કરતા નથી. જ્ઞાની જગતને દ્રવ્ય દષ્ટિથી નિહાળે છે. એમના અંતરમાં નિશ્ચય દષ્ટિ સદા જાગૃત રહેતી હોવાથી તેઓ આ જગતને શુદ્ધ અને નિર્વિકાર જુએ છે.

તેમના અંતરમાં સ્વભાવમાં જગતના છ દ્રવ્ય, જીવ, પુદ્ગલ, સૂક્ષ્મ, અધર્મ, આકાશ અને ક્ષણ ભિન્ન ભિન્ન પ્રગટપણે દેખાય છે. જીવ જો કે અતંતાનત છે છતાં જ્ઞાનીની દષ્ટિમાં બધાજ જીવો એક આકાર, શુદ્ધ, ચૈતન્ય સ્વરૂપ જળકે છે. સર્વ જીવ પરમાત્મા સ્વરૂપ છે એવી દ્રવ્ય દષ્ટિથી જોતાં શત્રુ વા મિત્રના ભાવ ઉત્પન્ન થતા નથી, ન કોઈ સેવક ન કોઈ સ્વામી દેખાય છે, ન કોઈ દેવ, ન - કોઈ નારકી,

કર્મ જુદી ને કર્મ જુદાવ નામના આવે છે, બધા પ્રશે
સાધના સિદ્ધિ કરના બુદ્ધિશીલે ભજવે છે

જાન્યુઆરી ૨૦૧૭ ની રિપોર્ટ અનુસાર ૩ એમ આયુ મરિવ
કે સ્થળેથી કેવી જાણ થઈ છે, રાજ્યના અંગત
સ્થળેથી

॥॥ देवता! तु मेह उति, सा जा इच्छित यत् रक्षो
 नाह मय र कान जगद्वक्त्र भन्दने दहवी से, पोनाभा म
 रैन-रेन ह कि सुह मि पा, कान ह, कविन गी सु, ह म य ना,
 ह म रे इ म र, इ म र ह ह म कोना, ह म कोना, ह म
 म इ म कन सु कनना क विमल न मयी यमु य कोरो ह
 म कान मय मय मय मय मय मय मय मय मय मय मय मय
 मय मय मय मय मय मय मय मय मय मय मय मय मय

[illegible]

22

[illegible]

આ નયની સગી અને મિત્ર આત્મા નરકે ભેદ નથી, આ
 નયને અત્યંત પરદાસ્થનો ભેદ નથી, આત્મા, મનર નિર્મલની કલ્પના
 નથી. માત્ર, મન કે જે અને મુક્ત આત્માનો ભેદ નથી. તેમ જોવાનો
 જ, આ રામ. જે રહ છે તેમ પ્રત્યેક આત્મા વ્યભાને શુદ્ધ છે એમ
 નિશ્ચયનય પાવે છે.

અવદામનય હવ અલ્પ આત્મ માન તત્ત્વનો પ્રમથ દ્યારે
 રે. અવદામનયની દષ્ટિએ નેત્રમિને નો ગમદેયના વિભાવો દોરા સુભવિત
 ન, નિશ્ચયનયની દષ્ટિમાં માત્ર સામ્યભાવ છે.

તે નિશ્ચયનયનો આશય મીકારે છે તે પરમ વિશુદ્ધ આત્માના
 અને મનોદર કવચનમાં પહોંચે અને ત્યાંની અપૂર્વ સુખશાંતિનો
 અત્યંતિક સાધ મેળવે છે.

તેનું નિર્ગળ મન, નિયમથી શુદ્ધ એવા આત્મા પ્રતિ ચોટી
 નથી, તે અવદામનયનો આશ્રય લે છે.

તે અન્ય! સુખશાન્તિમય હવન વીતાવવાનો શ્રેષ્ઠ ઉપાય નિશ્ચય
 નાનું અવર્જન છે. તેના જ પ્રતાપથી અભેદગત્તવરૂપ નિર્વિકલ્પ
 સમાધિનો લાભ મળી શકે છે. મોહની પ્રપચ જાળમાં ફસાયેલ મનને
 બદાર ખેંચી, આત્માના રમ્ય ઉપવનમાં રમવા દેવું તે જ અત્યંત કર્તવ્ય છે.

તું નિમિત્ત બની નિત્ય એ ઘડી સર્વ અન્ય ભાવથી વિમુક્ત થઈ,
 જે તમા દષ્ટિ કર. પોતાના આત્માને, વીતરાગમય આનંદ સાગર જાણુ,

આ આત્મામાં વિભાવરૂપ પરિણમનની શક્તિ પણ છે ત્યારે
કોના વડવડું નિમિત્ત મળે છે ત્યારે શમાદિ વિભાવ ભાવોમાં અને
નગ્નાગ્નિદિ પર્વાયોમાં પરિણમન કરે છે. વ્યવહાર દૃષ્ટિથી કર્મેની
સંગતિથી સંગારની દૃષ્ટિથી પોતિમાં ભ્રમણ કરે છે. આ વિભાવ
અવસ્થા દાગળી એ જ કનંઘ્ય છે, એ જ ઉદ્દેશ છે. પોતાના આત્માના
શુદ્ધ સ્વભાવમાં વિષાસ લાગી, શ્રદ્ધા લાવી, તેનું સશય રક્તિન પધાર્થ
જ્ઞાન મેળવતી, અને તેમાં જ લયલીન બની સ્વાદ લેવો એ જ સિદ્ધિ
મેળવવાનો માર્ગ છે. એને જ નિષ્કપ સમ્યગ્દર્શન, સમ્યગ્જ્ઞાન, સમ્યગ્ચા-
રિત કહે છે. આ અર્થે રત્નચયની પ્રાપ્તિ માટે વ્યવહાર-ધર્મ મુનિ
અને શાવકને બતાવેલ છે, પરંતુ નિશ્ચય ધર્મ વિના મોક્ષમાર્ગ ન હોઈ
શકે. ઉપાદાન અથવા મૂળ કારણ આત્માના સ્વરૂપાયરણ માટે આત્મા
ચોતે જ છે. જેવી રીતે સુવર્ણ શુદ્ધ હોવાનું મૂળ કારણ સુવર્ણ ચોતે
છે અને અગ્નિ આદિ નિમિત્ત છે, તેવી રીતે વ્યવહાર ધર્મ માત્ર
નિમિત્ત છે. જ્યાં સુધી કાર્યની પૂર્ણતા ન થાય ત્યાં સુધી બન્ને કારણોની
જ્ઞાતસ્પર્શતા છે.

હે ભવ્ય! ધર્મનું સ્વરૂપ આ પ્રમાણે સમજી તું નિશ્ચિંત થા.
અને એકાંતમાં બેસી પોતાના દેહમંદિરમા બિરાજમાન પરમાત્મા દેવને
બો. તેમનામાં જ ભાવ જોડી પૂજા કર. જ્યારે તને દર્શન થશે ત્યારે

अब तु नम्र वर्य कहेंगे, एसा करने हमने। केह भी नहीं है
कन कन को, फिर करने देखने केह भी नहीं को, ध्यान को
कान न न अकली कहने, ही नहीं

६२

हे वर्य आ कन गरी नरकना अरुपने विषय भी गरी
ही तु नम्र वर्य कहेंगे, एसा करने हमने। केह भी नहीं है
कन कन को, फिर करने देखने केह भी नहीं को, ध्यान को
कान न न अकली कहने, ही नहीं

अब तु नम्र वर्य कहेंगे, एसा करने हमने। केह भी नहीं है
कन कन को, फिर करने देखने केह भी नहीं को, ध्यान को
कान न न अकली कहने, ही नहीं

अब तु नम्र वर्य कहेंगे, एसा करने हमने। केह भी नहीं है

નુ તામે જાનાના આત્માના નિર્મળ આગમા પ્રેમી કીડા કરે. જ્યાં સુધી નુ આત્મ-વ્યવસ્થામાં સ્વીકૃતિ ત્યાં સુધી દુઃખ અને અસાંતિ ન થાયી કે ન હોયે, દુઃખના જે કારણ રાગ, દ્વેષ ને મોહ છે તે નિર્મળ હૃદયમાં પવેગ કરી શકના નથી. ત્યાં ક્ષીનરાગની એવી કડી દવા હોય છે કે દ્વિદય વિવરણી વામનારથી દ્વાદ તુલ્ય રાગન યર્ષ નય છે. હે વાન ! તું જે વિષયનમાં માન, દર્શન, મુખ, વીર્યના, મમ્મકત્વ, આદિ આદિ મુખ્ય મનોહર ગ્રંથોની મોખા જો, તેની મીનજ છાયામા વિશ્રામ કરે અને તેનાં સ્વ મુખ્ય અમૃતજીવન કળનો સ્વાદ લે.

૧૩

પરમસ્વાત્મી શ્રી શુર શિષ્યને સમજાવે છે—

હે વત્સ ! આ જગતમા સમ્મકત્વથી વિભૂષિત એવા જ્ઞાની મહાત્મા મન્ય છે, કારણ તેમના ભાવોમાં સર્વ પદાર્થો જેમ છે તેમ વાચ્યાં જાણે છે. જો કે હજી તેઓ અલ્પજ્ઞ છે. તથાપિ સર્વજ્ઞ તુલ્ય તેઓ જે કાંઈ જાણે છે તે વાચ્યપણે જાણે છે. સમ્મકત્વનો મહિમા અગાધ છે. સમક્રિતી આત્મા અવિરતિ હોવા છતાં મોક્ષમાર્ગી છે. તેમના મન ભાવ જ્ઞાનગય હોય છે અને ધ્યેય આત્મિક શુદ્ધતાની પૂર્ણ પ્રાપ્તિ હોય છે.

જો કે સમ્મકત્વની પૂર્વબદ્ધ મોહકર્મના ઉદયથી ઇન્દ્રિયોના વિષયોમાં પ્રવૃત્ત થાય છે તો પણ તેઓ કર્મના ઉદયનું તથા પોતાની પ્રવૃત્તિના

જેવું ની અમર કાવ્ય કાવ્યના એક મુદ્દા છે
 ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે
 ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે
 ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે

ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે
 ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે
 ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે
 ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે

ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે
 ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે
 ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે
 ની અમર કાવ્ય ની જે કાવ્યના એક મુદ્દા છે

પ્રાયોગ્ય લઘિધ

રિંગમાં રંગત -

અલ્પમાત્રા શ્રી શ્રીનિલપ્રભાચંદ્ર પંડિત

અનુવાદક :

શ્રી ભાગીલાલ ગિરવરસાલ શેઠ

૧

દેશના ગર્વિણના પ્રાપ્તિયા આ ભગ્ય હવે શ્રી સુરના મુખ્યથી
ગાયત્રી રમેશ નરસિંહના નિપદેશનો ચાન્દ્રવાર અભ્યાસ કરી, મનન કરી
એવી મહિન પ્રાપ્ત કરી લીધી છે કે દરે આયુષ્યકર્મવર્તિને સાત કર્મોની
મિથિ એક કોડકોડી સાગરોપમથી સંમર્દિ ન્યૂન બની ગઈ છે. પ્રથમ
૧૦૦ કોડકોડી સાગરની દત્તી તે ધીને દરે ઉપર મુક્ત્ય ગેય ગઈ છે.

આ હવેને પ્રાયોગ્યલઘિમાં પોતાની ઉન્નતિ કરવાની બાવના
છે, આ ગર્વિણના કાળ દરમ્યાન પરિણામોની એવી ઉચ્ચળતા હોય છે
કે ધાતી કર્મોનો અનુભાગ અર્થાત્ જ્ઞાન શક્તિ જે પ્રથમ પાપાણુ રૂપ
દત્તી તે પતશર્ધ કાષ્ટ રૂપ થઈ જાય છે; અને આધાતી કર્મોની પાપ
પ્રકૃતિઓમાં જે દળાદળ વિપક્ષમાન શક્તિ વિદ્યમાન હતી તે દૂર થઈ
કાંઈ રૂપ થાય છે. પ્રાયોગ્ય લઘિવાળા હવે આયુષ્ય સિવાય સાત
કર્મોની સ્થિતિ અંતઃ કોડકોડી સાગરથી અધિક બાંધતા નથી.

જ્યારે ૭૦૦ અગર ૮૦૦ સાગર ન્યૂન સ્થિતિ બાધે ત્યારે એક
પ્રકૃતિ બંધાપમરણ કહેવાય એવા ૩૪ બધાસરણ થાય. આ ૩૪
સ્થાનોના પ્રભાવથી ૪૬ પ્રકૃતિઓનો બધ વ્યવસ્થેદ થાય છે; અર્થાત્

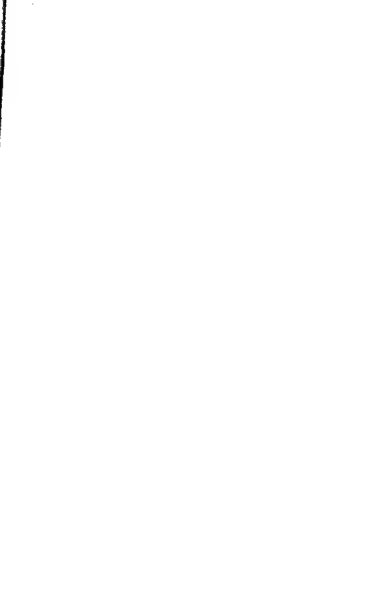

(Faint handwritten notes at the bottom of the page)

મન્ય કે કે રહ્યામાને કે જેઓ આ ગીટી પર ચઢી આગળ આવે
 તે એને રંગદાસના મંગલના બાવને મળત ફરી, મરે પરભાવેથી
 નિર્જન પોતાના સુર પામ્યા અર્થાત મંગલસાગનો અનુભવ મેળવી લે છે
 કે જેના નિર્જન ૧૩૫ અમૃતનો સ્વાદ સર્વ પદ્મ તૃપ્તિ મેળવવામાં
 પૂરણા રામને મદદ આપનારે .

3

પ્રાણોગ્ય ત્રિવિધતા રહેશે આ આત્મા સર્વ વિભાવ ભાવોથી
નિર્લિપ થતા માટે અને શુદ્ધ આત્માના ગુણોના ચિત્તવન માટે અતિ
દુર્લાભ દેખાય છે. તેના મનમાં ઉદ્વેગસિત ઉમંગ છે કે જન્મમરણ

એ અભ્યાસે દશ વચસ ધર્મનું મહત્ત્વ વિચારી શક્યો છે. (૧) જનમ તમારું જ આત્મચરિત્રને માન્ય ગણે છે. ક્રોધ આત્મ સ્વભાવથી મિત્તન ને અને શ્યામરૂપી મેલ છે (૨) ઉત્તમ માર્દવ જો પોતાનો અભ્યાસ ને, માર્દવ માન્ય ભાવથી વિષરીત છે. વિનય અને ક્રોમળતા આત્માને મદગુરોના નિવાસ અર્થે પાત્ર બનાવે છે. (૩) ઉત્તમ આર્જવથી આત્માના પરિણામે ગરળ થાય છે; એને જોઈને દુષ્ટ માયા તરત જ દૂર ભાગી જાય છે, ઝંજીરના જો સર્વ દોષોને હઠાવનાર છે. (૪) ઉત્તમ મત્ય જો તો આત્મ પરિચયનો સ્વભાવ છે, પરિચય અનેક ધર્મગત્ય છે. એવું જાન આપનાર ઉત્તમ સત્ય છે. જ્યાં કપટજ્ઞાન નથી ત્યાં સત્યનું માનાત્મા છે. મત્યતા સર્વ શુભોને દીપાવે છે. (૫) ઉત્તમ શૌચ આત્માને

નેમા નામે નમમે પનિશામેની કિલ્લમતા અનતગુણી વધતી
 ને , નેને ગણાવિધ કહે છે. સમ્યક્દર્શન થવામા આવસ્યમેવ
 ને પનિશામે નેને દરણુ (પ્રયાગ) કહે છે.

નિ પાનમના આશ્રયથી જોવુ જ્ઞાન અને શ્રદ્ધાન થાય છે કે "હુ
 ને જ્ઞાનો" રૂપી, વીતરાગી, પરમ આનંદમય અપૂર્વિક આત્મા છુ.
 નાનદેવતાં બાવ મારા સ્વાભાવિક ભાગો નથી આઠ કર્મેતુ બધન

આ વીર આત્મા પરિશુભોની વિશેષ ઉન્નતિ કરી રહ્યો છે, જેના નિમિત્તથી મમ્મદ્દર્શનને આધક મત્રુગોની જડ ઢીલી પડે છે.

• અન યુગ્યવિધિમા સભવિત વિશુદ્ધિ કરી હવે એ અપૂર્વકરણમા

સમાવિષ્ટ—જે અધ્યવસાયોના યોગે પહેલા નહિ કરેલા એવા

(૧) ગુણુશ્રંગી નિર્ગમ, (૨) ગુણસંક્રમણ, (૩) સ્થિતિધાત, (૪)

એક જ્ઞાનગ્ગનો પિપાસુ આત્મા સર્વ ચિતાગો છોડી આતિ
પુરુષાર્થના માધનમાં તટસ્વીન થતો રહ્યો છે એનું સ્વયં માત્ર ભાવ
રૂપિ પર દેન્દ્રિત થયું છે.

આપર્વકરણ મગધી પરિણામોના પ્રતાપથી તેનામાં વિશુદ્ધતાના
માત્રા અધિક અધિક વધતી રહી છે અને હવે તે એકદમ અનિવૃત્તિકરણનું

અનિવૃત્તિકરણમાં વર્તનારા ત્રિકાળવર્તી જીવોની સમાન સમાન
સમયમાં પરિણામ વિશુદ્ધ ફેરફાર વિનાની અનિવૃત્તિ એકસરખી હોય છે.

મધ્યસ્થિતિ અને જગતના અનંત પ્રાણીઓના આત્માઓ
 નાનામાંથી વિન્ન જગત ને તથા મને સમાન શુભોના ધારક છે એમ
 ભાગે છે. મારું આત્માઓમા પૂર્ણ ચારિત્ર, પૂર્ણ મુખ, પૂર્ણ વીર્ય
 એવાં મારું શુભ પરિપૂર્ણપણે પ્રગટ દેખાય છે. આ દૃષ્ટિથી જોતા
 નમ્યસ્થાં આવદારની પ્રપચ મળતે ઉચ્ચથી જાય છે. ગિતા, પુત્ર
 ભાયાં, પતિ, સ્ત્રી, મેલ આદિ કલ્પના પાઠ કરી જાય છે. અનંતાનુ-
 બધી કપાય અને ગિત્યાદર્શનના પિન્નરમાથી છૂટી જઈ એક માત્ર
 પરમ સામ્યભાવમા વિશ્રાન્તિ કરે છે. પછી ભલે તે પોતાને જુવે કે
 મૃદુને જુવે, પણ શુદ્ધ દ્રવ્યના અનુભવને મેળવી લે છે. અને તે સમયે

નથી. આ સ્વભાવમાં અત્યુદ્ભવથી અધિક રિયતિ હોતી નથી.
 પોતના સ્વાભાવમાં તેઓ તેટલા મમળ માટે સમક્ષિત ગુણને વિપરીત
 સ્વભાવ પ્રમાણે દ્રવ્યની ગણના છે. જો કે સમ્યક્ત્વના શત્રુ સત્તામ
 નિરુદ્ધતા જાગના વિરોધમાં છે પરંતુ તેના ભાવોના પ્રભાવથી મિથ્યાત્વકર્મની
 ગર્ભભાગ્યના નાશ ખડ થઈ જાય છે, જેમાં મિથ્યાત્વની શક્તિ અતિશય
 અદ્ય ગતી જાય છે તેવા કર્મસમૂહને સમ્યક્ત્વ પ્રકૃતિ કહે છે, તથા એક
 ખડ મિત્ર પ્રકૃતિનો ગને છે તે મિત્ર મોદ, અને ત્રીજો મિથ્યાત્વરૂપ જ
 ગતી જાય છે.

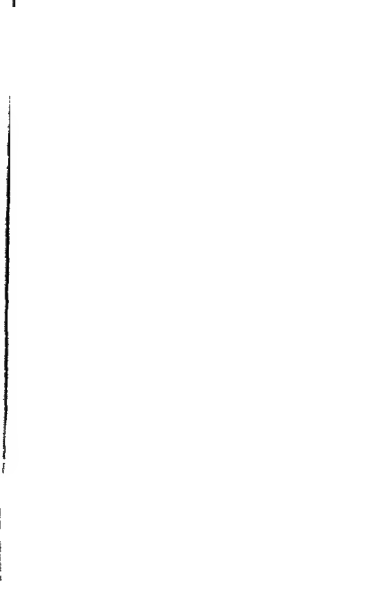
હવે મત્તામાં સમ્યક્ત્વને ધાતક સાત પ્રકૃતિઓ જની છે, તેમાં
 માર અનતાનુબંધી કૃપાય અને ત્રણ દર્શન માટેના ભેદ. આ કાર્ય

તેના ભાગ્યનું પ્રથમ, મનન, અનુક્રમ તથા આગ્રહિય એ ચાર ભાવ
ગોત્રની મનનના પતાવના નામ છે

આ જાની ઝાંઝાએ કોઈ ક્રમ નથી. કોઈએ કોઈએ અપગ્રહનું
કારણ જોઈ, તેને લાગાભાવના વિચારથી દૂર કરે છે. શાત ભાવ
અભાવમાં દટ થતો જાય છે સમાગ્રજન્ય દુષ્ટથી આ આત્મા કલેશિત
થતો નથી, પરંતુ ઉદારીન ભાવ મળે છે.

જગતના કોઈ પ્રાણીને કલેશિત, દુષ્ટી ભેદ,

તત્ત્વવિચારમાં હીન મેદઃ સમ્યક્દષ્ટિ હવ ત્રી મહા પિ ભગવાનના
 મમત્વસંગ્રહની આદર ઝોડે મૈત્ર્યવૃક્ષની નીચે બેસીને પોતાના પરિણામોની
 ઉજ્જવળતા કરી ગયા છે, અનતાનુબધી કપાયતુ વિસર્ગે જન કરી,
 અન્ય કપાયરૂપી કર્મદ્રવ્યને પત્તરાવી, અંતર્મુહર્ત સુધી સામ્યભાવમાં બીન
 શ્યામ છે અને પરિણામોની ઉજ્જવળતા વધારે છે તથા અધ. કરણ,

તે માર્ગદર્શક અને માર્ગમાર્ગી સમાન પ્રકારતા ધરાવે છે, જેથી
 મનના માર્ગ માર્ગોને સુગ ઊપદેશ છે તે જ્ઞાની મહાત્મા પ્રતિદિન સમય
 મહાન જ્ઞાનમા ભેમે છે અને માર્ગદર્શક પોતાની આત્માનુભૂતિનો સગ
 કરીને, આત્મજ્ઞાનમા જોવા મળે અર્થ જ્ઞાન છે કે તેનું કથન કરવું અશક્ય છે.

૪

જે જ્ઞાની શુદ્ધિએ ભગવાન મહાવીરના સગથી દ્વાયિક સમ્યક્ત્વ
 પ્રાપ્ત કર્યું છે, તે જ્ઞાની અવિરત સમ્યક્દષ્ટિ નામના ચોથા ગુણસ્થાન
 પર રિપ્ત છે, અને તેઓ આઠ મહાન ગુણોથી વિભૂષિત છે.

મેને પાપ નહીં છે કે પરાધીનતા આર છે, પરાધીનતા અસાર
 છે, નાતુનુષ્ય ઉપાદેય છે, વિતયગુણ હાય છે, આત્મા સ્વભાવથી શુદ્ધ
 છે, પદ્મમળા નિમિત્તથી ઉપના થયેલા મગાદિ વિકારથી ભિન્ન છે,
 અમરિંદ્ર છે, પર્ણ જ્ઞાન, દર્શન, વીર્ય સુખમય છે અને અગ્રખ્યાત
 પ્રદેશી મેળા જનાં પાપ દેહમન્દિરમા દેહપ્રમાણ આકાર ધારીને વ્યાપ્ત છે.

વાસ્તવમા તેજ અગ્નિદત છે, સિદ્ધ છે, આચાર્ય છે, ઉપાધ્યાય
 છે, અને માયુ છે. તેજ પોતે સ્વયં હામારૂપ છે, માર્દવ સ્વરૂપ છે,
 આર્દ્રન ગુણુનિધિ છે, શૌચનિધિમા ભૂપ છે, સત્ય ધર્મ સ્તૂપ છે,
 મયમનો વ્યાગી છે, તપસ્વી નિષ્કામી છે, ત્યાગ ધર્મ જગનામી છે,
 આદિગ્ય ધર્મ લલામી (સુદર) છે તથા બ્રહ્મચર્યમય શિવધામી છે.

માર્યા ઇન્દ્રિયત્વેન દેવા દેશાનનડચ્યુતાઃ ॥ ૧૬૯/૨ ॥

પરના સુભગ નામકર્મની ગિતિ અધિક દેવાથી તેનો ઉદય
આદિ ગણ વિવિધાન છે. આ વૃક્ષોને પણ આહાર, બધ, મૈથુન અને
પરિગ્રહ એ ચાર મજાઓ હોય છે. એ બાવોને વસ બની તેઓ
આત્મવીર્યથી પોતાની જડ (મૂળ) ત્યાજ રાખે છે. જ્યાથી તેને
પાણી તથા માટીને ખેતી શકે તેઓને લેપાહાર હોય છે, અને સ્પર્શ
દ્વારા પોતાનું શ્રમ કરી લે છે. તેમને લાય હોય છે, હાથના સ્પર્શથી
લગભગીનો છોડ સકેઆઈ નામ છે તે હાય બતાવે છે. વળી તેમને

એ દીજ વાગમા મળેલા અમ્મન મહે અને કમળ બીકારી જ
 પગલ અમર ત્રીસ મળની પ્રવળતાથી કમળની અમર પૂગારી જ
 પરિગ્રામ એ આવશે કે મતમાં જ તે મંગલમગ્ન, ચર્મ જશે. માનવ
 મગારી જીવ મગરના મોખમા જોટશે ત-મગ મર્મ મગ છે કે તે
 આમ્માનુ જાન બિસકુલ ગેલુ નથી, અસત્તી જીવને કદિ પણ બેદનિજા
 થતુ નથી. કારણ તર્ક કરવાની શક્તિ આપતુ મન તેને હોતુ નથી
 ગાઠ મોહરૂપી મદિગના પાનથી અસત્તી જીવ જે શરીર મેળવે છે અને
 તે મગરમા જોટલી ઇન્દ્રિયો હોય છે તેના જ વિષયોની દાહમા તે
 જન્મભર જાળ્યા કરે છે અને જોડમાથી બીજી ગતિમા પ્રમણુ કર્યા
 કરે છે.

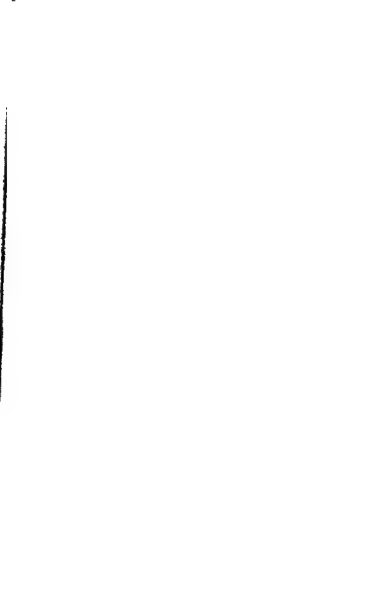
આગળ ચાલતાં જુઓ છે તો એક પક્ષી અનાજના દાણા લાવી
 લાવીને એક નાના ઘડ્યાના મુખમાં દે છે. તત્ત્વજ્ઞાની કહે છે, ભાઈઓ !

મર્યાદાનો નમન થાય છે અને તત્ત્વજ્ઞાની એક ગિણા પર એમ
 ક્લેપ છે. આ તત્ત્વજ્ઞાની એકાંગી પાત્ર વિપવનની વિસ્મૃતિ કરી
 આત્માના પદ્મ શાન ને આનન્દગય વિપવનમાં પછેથી ક્લેપ છે અને
 જ્ઞાન, જ્ઞાન, સુખ, સમ્યક્ આદિ આત્મિક મનોહર વસ્તુની સદૃશ કરતાં
 દુઃખનાં આત્માનુભવ ઊંચી સંજોગમાં એકા અમૃતસન્ન પાત્ર કરી ને
 આનન્દ પ્રાપ્ત કરે છે તેનું કથન કરવું અશક્ય છે.

૮

આ એક લાગિત સમ્યક્દષ્ટિ ભવ્ય હવ કેટલાક મિત્રોને સાથે
 સર્વ શાસ્ત્ર સંભાગા ચર્ચા કરી રહ્યા છે આધ્યાત્મિક પ્રયોગ આધારે
 તત્ત્વ ચર્ચા થાય છે. આત્મારે જે કથન ગાણે છે, તે અત્યંત મનોરંજક
 છે. આત્માના સ્વરૂપ સત્તાનો વિચાર આણે છે.

ઝોવા મુનિગજ મનસ્વિમ મુક્તિ મુન્ગીના સયોગની માળા
 છે, તેના જ મ્યાનમા મગ્ન ગેરે શિવમહેશ સુધી ન પહોંચાય
 સુધી ગદમહેશમા નિવાસ કરવાનો તેણે ત્યાગ કર્યો છે, નિર્જન વન
 વમરાનું જ દ્વિત માન્યુ છે ક્યારેક ચાલે છે, ક્યારેક બોલે છે, ક્યા
 મુવે છે, ક્યારેક તોજન કહે છે વળી ક્યારેક વ્યવહારની કોઈ ક્રિયા
 પણ કહે છે, તો પણ તે સર્વ મન રહિત કહે છે મન તો માત્ર જ
 પરમ પ્રિય ગિવકન્યાના ગ્રહણમાં જ લપલીન છે

જોવા મુનિગજ રાતદિવસ મૃદિન મુદરીના સયોગની માળા જપ
છે, તેના જ ધ્યાનમાં મગ્ન ગોઠે છે. શિવમહેશ સુધી ન પહોંચાય ત્યા
સુધી ગૃહમહેશમાં નિવાસ કરવાનો તેણે ત્યાગ કર્યો છે, નિર્જન વનમાં
વસવાનું જ ઉચિત માન્યું છે. ક્યારેક ચાલે છે, ક્યારેક બોલે છે, ક્યારેક
મુલે છે, ક્યારેક તોજન કરે છે વળી ક્યારેક વ્યવહારની કાંઈ ક્રિયાઓ
પણ કરે છે, તો પણ તે સર્વ મન રહિત કરે છે મન તો માત્ર જોકે
પરમ પ્રિય શિવકન્યાના ગ્રહણમાં જ લપસીત છે

१
 २
 ३
 ४
 ५
 ६
 ७
 ८
 ९
 १०
 ११
 १२
 १३
 १४
 १५
 १६
 १७
 १८
 १९
 २०
 २१
 २२
 २३
 २४
 २५
 २६
 २७
 २८
 २९
 ३०
 ३१
 ३२
 ३३
 ३४
 ३५
 ३६
 ३७
 ३८
 ३९
 ४०
 ४१
 ४२
 ४३
 ४४
 ४५
 ४६
 ४७
 ४८
 ४९
 ५०
 ५१
 ५२
 ५३
 ५४
 ५५
 ५६
 ५७
 ५८
 ५९
 ६०
 ६१
 ६२
 ६३
 ६४
 ६५
 ६६
 ६७
 ६८
 ६९
 ७०
 ७१
 ७२
 ७३
 ७४
 ७५
 ७६
 ७७
 ७८
 ७९
 ८०
 ८१
 ८२
 ८३
 ८४
 ८५
 ८६
 ८७
 ८८
 ८९
 ९०
 ९१
 ९२
 ९३
 ९४
 ९५
 ९६
 ९७
 ९८
 ९९
 १००

સયમજ ગિર ભગવતના નિર્ગળ પદનો દાતા છે, સયમ
 ભવનમાળુ કમવનાર વિકારી ભાવોને ટાળનાર છે, સયમની રુચિ
 આત્મજ્ઞાની હવમા જ્યત્ત થઈ રહી છે, છતાં કપાયના ઉદયના કારણ
 સયમ ધાગણ નવામા થોડી ઢીલ થાય છે. કરી સયમ ધારણ કરવા
 વિગર કરે છે ત્યાં જોનજોડ તેને નવો ભાવનો ઉદય થાય છે
 આપાને તો આત્માએ મનોહર ઉપવનની થોડી મોજ તો માણુ ।
 ભાવનાની પ્રેરિત થઈ સયમના વિકલ્પોમાથી ઉપયોગને હાવી લ
 આત્મજ્ઞાનમા ફેરે છે અને આહો । ત્યાં તો જ્ઞાન, દર્શન, આગિ
 વોર્ય, સુખ આદિ મનોહર વૃક્ષોના દર્શનથી રંજિત થાય છે, અનેક વૃક્ષો
 જોતા જોતા આખરે એક ચારિત્ર વૃક્ષની નીચે જઈ તેની શા
 છાયામા જોસે છે. થોડીવારમા જ આત્માનુભવનો નશો ચઢતો જાય છે
 તે નશામા મસ્ત બની બીલકુલ બેહોશ થાય છે અદ્યાપિ બહારથી

જોનારને તે અચેતન મમા। દેખાય છે પરંતુ તે પોતાના અતઃગમા એટલે બધા જાગ્રત છે કે ત્યાં તે એક અત્યુચિત્વનું દર્શનિદાગી લો છે આત્મપરિણતિ શુદ્ધ ઉપરોગના આગળામા નાચી હી ડ આ દર્શન જોવામા તે મસ્ત છે મમ છે એનાર છે ને જોવામા જ પરમ અપૂર્વ આનંદનો ભોગ કરે છે આ દર્શનિય મુખથી વિવિધાણુ આત્મચરિત્રનિ મુખ છે એ જ મુખ પ મ ઉદારેય છે અને ભોગ છે

૧૧

આ જ એક દાર્શિક અધ્યવદષ્ટિ જીવ શ્રી ગુરુના ગ જે જર્ણ અપ્રત્યખ્યાનાવ જીવ કથાયના અતિ મદ ઉચથી કેનાક નિરમેનુ મદજી કરે છે જો કે મવ મામ મનુનુ મજી નો કે ન જાગેના તેમજ દિસામવ પ્રવૃત્તિથી નો વિમુખજ દના નો પજી નવા વિષમ નેના

આજે શ્રી નમતન આયના કથાનાનના મર મામ અને દાર્શનો ત્યાગ કરે છે તથા સ્થૂળ દિમા જામ ર નારી કશીક અને પરિમદનો પજી ત્યાગ કરે છે જ્યાસુધી અત્યુચિત્વના પીર દાર્શનો જીવકુલ ઉપરામ ન થાય ત્યાસુધી માર્ક વ્યક્તિ આ આઠ મુગ ગુનેનુ નિનનિચર પાલન કરી શકી નથી માત્ર સ્થૂળરૂપે પાલન કરે છે

આ આર ગુજી જા વાનુ પ્રોગળન આકુળતા તથા ગ મગક વાનુ છે વારતવમા ગમનો વેગ અને આકુળતાના ઉદ્દેગ પાંખામો રસર રૂપમા રમજી કરવામા બાધક થાય છે તેથી ગમ અને આકુળતા ના કે જો કરે કરવા એ મુખશાંતિના ચક્ર ઉકરિત મુખમુ માનવનુ કાવ્ય છે

આ પ્રમાણે નિયમ સર્જી શ્રી ગુરુને નમસ્કાર કરે છે અને પછી એક ઉપવનમા જાપ છે ત્યાં સર્વ વ્યવહારના સકલ વિરૂપાં દેવ જાજી એક જદાની છાયામા બેસે છે નિમિત્ત સર્જ પેનાના નિશ્ચય સ્વરૂપમાં આત્મદત્તમા તેની મનોદરતામા રત થાય છે અને આનંદ ભોગ કરે છે

જો ઉપરાત વૈજ્ઞાનિક રીતે પણ રાત્રિભોજન નિષેધવામા આવે છે તે પણ તેમણે સ્પષ્ટ રીતે જતાવેલ છે. શીગમા રાત્રિભોજનના ત્યાગનો સમાવેશ થાય છે. શાસ્ત્રોમા રાત્રિભોજનો નિષેધ છે તે સામાન્ય રીતે સૌ કોઈ જાણે છે પરંતુ તે ઉપરાત વિજ્ઞાન અનુસાર પણ રાત્રિભોજન હિસાકારક અને હાનિકારક છે તે વાત ઘણા લોકો માટે નવી હોય એમ સમજી નેટલા ભાગનો અનુવાદ આદિ પ્રગટ કરેલ છે

—ન. ગિ. શેઠ

રાત્રિશબ્દના અર્થમાંથી નીકળતો બોધ

રાત્રિ એ સંસ્કૃત શબ્દ છે.

સંસ્કૃત ભાષા એવી છે કે તેના ગૂઢ જ્ઞાન વિના સંસ્કૃત ભાષાના શબ્દનો વાસ્તવિક અર્થ સમજમા આવી શકતો નથી શબ્દનો અર્થ

સાક્ષાત અથવા પગપરા પ્રાપ્ત થાય છે. ધર્મ, અથવા અન્ય મોક્ષ પુરુષાર્થનો દાતા દિવસ છે અને કામ પુરુષાર્થની દાતા રાત્રિ છે.

રાત્રિને ત્રિયાગા પણ કહે છે ત્રિયામાના બે અર્થ થાય છે—(૧) જ્યાં ત્રણ યામ (પ્રહર) છે તે એમ તો રાત્રિના ચાર પ્રહર હોય છે પરંતુ ચાર પ્રહરમાં પહેલો અને છેલ્લો અરધો અરધો પ્રહર મનુષ્યની ચેષ્ટાઓનો સમય છે બાકીના ત્રણ પ્રહર અચેષ્ટા કાળ (સુપુતિ કાળ) છે તેથી તે ત્રિયામાં કહેવાય છે.

(૨) ત્રિયામાનો બીજો અર્થ એવો છે કે—ત્રીન ધર્માદીન્ પાપયન્તિ નિરવકાશી કરોતીતિ કામપ્રધાનત્વાત્ इति ત્રિયામા એટલે કે

જે સમય ધમ અર્થે જાને એવને અનમ । આ સવામા ન ગ્યાને અને
મમ પુરુષાર્થને અવગણ દેવામા આવે તે માટે ત્રિશમા એવત ત્રિષ

આથી મુખ્ય થાય કે નાગર મનુષ્યો એવતે । પ્રતી દેશને
માટે રાજનો મમય મુકુતિ અથવા મમ પુરુષાર્થની નિશ્ચિતો છ પણ
આવાપીવા આદિ માટે નથી તેમજ બે જન જનારમા માટે પણ એ
મમય નથી

એવ પ્રમાણે રાત્રિના નીચા સમયે રી શ દોની યુષ્મિ
અનુસાર વિચારવામા આવે તે । ૧૬ થાય છે કે ત્રિ ઓષધજુ
આવાગને માટે નથી પણ મુકુતિ કે મમપુરુષાર્થ મળે તે
રાત્રિમા ઊંચા આવાગે ન કરી મમય તા ૧૩ ન ૪ થાય
જનાવવાનું તથા બે જન આવાગે તા અનર ૧૩ થા જે સિ
મ છુટે બે જન-પન ૧૫ જાણી દેવાય । ૧૪ થીના ૧૧
આધાર છે

ત્રિવગમા મુદ્ધિપ્રકાર મળત

મુદ્ધિપ્રકારના મિત્રોને મળે ૧૧ તથા ૧૧ આવાગ નમા માન
૨૫ દેખાય છે—જનબની લીલા કાળે તુ રી ના ગી અનસાર
એ જે મુદ્ધિપ્રકારના અર્થ ૧૩ છે અન મનુષ્યન મમદેવ
માટે લખાય છે તે મિત્રો દેવ કિત ૧૦ ૧૧ રાખ્યુનસ્વન
મળન કહે ।

વૈનિરિમે ૧૧૫ ૬ કે ૫ ૧૫ ૧૧ મુદ્ધિપ્રકારના પ્રકારે
અન ધોરાર ૧૦૦૮ મના મિત્રો પણ ૧૫ ૬ ૧ ૧૫ ૧૧
મિત્રોમા મેકર-૧૧ ૧૬ થાય છે ૧૬ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
કેવની શક્તિ ૧૫ ૬ નથી વિ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
આધુનિક વૈનિરિમે એવા છે ૧ ૧૬ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
કીયલુઓન નષ્ટ કેવાને શક્તિમા ૧ થાય

એ મિ ૧ રાત્રિમા મળતા ૧૧ નથી રાત્રિમા કાળે ૧૬ ૬

સૂર્યનો પ્રકાશ જીવનશક્તિનો દાતા છે ત્યારે ચંદ્રમા, દીપક,
વિજળી આદિના પ્રકાશમા તે ગુણનો અભાવ છે સૂર્યના પ્રકાશના
જેવો જીવો કોઈ પ્રકાશ જ નથી

સૂર્યોદય થતા જ જીવનમા જ્યોતિ ષ્ઠુગગમાન થઈ જાય છે
ગિમાર પણ સવારના પોતાને કાઈકે ઝોડો રોગી માને છે સૂર્યનો
પ્રકાશ થતા જ કીડી, મકોડી વગેરે કેટલાય જીવજતુઓ જ્યાં ત્યાં
આલી જાય છે, ભરાઈ જાય છે અને રાત્રિના સમયમાં મોટી સંખ્યામાં
પ્રગટ થાય છે

ગાજર, મૂળા, ઘટાટા, કાદા વગેરે કદમૂળ જમીનની અદરજ

તે મરેલા જીવતા કલેવર ખાવામાં પણ આવે છે. ભોજન
સામગ્રીમાં ત્રસજીવોના કલેવર પડી જાય છે અને તે ભોજન
ખાવામાં આવે એટલે રાત્રિભોજને માંસ લક્ષણનું પાપ
આપોઆપ લાગી જાય છે. અને રાત્રિભોજ માનવ માનવ-
તાહીન બની જાય છે.

જો માનવીએ પોતાનામાં માનવતાની સુરક્ષા રાખવી
હોય તો મદ્યમાંસાદિના ત્યાગની સાથે રાત્રિભોજનનો પણ
ત્યાગ કટ્ટરપણે પાળવો જોઈએ.

પરિશિષ્ટ ૨

દાન, શીળ, તપમા

ભાવની જરૂર

પ્રવચનકાર

આચાર્ય શ્રી વિજયરામચંદ્ર મુનિજી

*

દાન, શીળ અને તપ એ ત્રણ, ભાવશુદ્ધિ થોડે જ
સુખિનું કારણ બને

પ્રેમદાતા ત્યાગી અને દાન ॥ કારોમા સમ્યક નકારે ઉવમશીવ
તમાનું છે નં ધર્મને સર્વ શ્રી જિનેશ્વરદેવોએ આગ નાનો ઉદ્દેશો
દાન શીળ, તપ અને ભાવ એ ધર્મના આગ નકારો છે

અહીં મહુધ નમવાન શ્રી ગૌતમમ્વામીજી મારાજી એ વાત પશુ
પૂ કરે છે કે દાન શીળ અને તપની માત્રી મરજતા ભાવના
મા છે ભાવ વિનાનું દાન મિલિમાર ની મકતુ નથી શીળ
પશુ એ ભાવ વિનાનું દોષ તો ને દોષમા પિષ્કળ છે અને તપ
પશુ ભાવ વિનાનો દોષ તો ભવમમદના વિસ્તારનું ને જી બને છે

સુખિનના કારણસ્વરૂપ ક્રિયા ૧૧ આ રીતે ભાવ વિના ભવ-
મયજી કારણ બની જાય છે દાન શીળ અને તપ એ જો ભાવ-શૂન્ય
દોષ, વિપરીત ભાવે મુકત દોષ તો વસ્તુત એ દાન શીળ અને તપ
એ નહિ દાન સુખિનું કારણ છે શીળ સુખિનું કારણ છે અને તપ
પશુ સુખિનું કારણ છે પણ ન જોયે સુખિનના કારણપણા ॥ ત્યારે જ
પશુ શીળ છે કે આગે ને ભાવમુકત બને છે

એમ નહિ. દાનાદિ માટે જરૂરી જે ભાવ, તેનાથી વિપરીત ભાવે પણ દાનાદિ કરનારાઓ હોય છે અને એ માટે જ ઉપકારિઓ કરમાવે છે કે દાનાદિ ધર્મ કર્મોને કરનારાઓએ, પોતાના ભાવને સુવિશુદ્ધ બનાવવો જોઈએ

આપણા આત્માએ પૂર્વે દાનાદિ નહિ કર્યા હોય એમ નહિ કહેવાય, છતાં એનું હજી સુધી જેવું જોઈએ તેવું ફળ આવ્યું નથી અને હજી આપણે સસારમા ભટકીએ છીએ, એ સૂચવે છે કે આપણે જે દાનાદિ કર્યા હશે, તેમા જેવો જોઈએ તેવો ભાવ નહિ આવ્યો હોય. એ શક્ય છે કે આ બધી ઉત્તમ સાગત્રી મળી છે અને આ આરાધકભાવ દિવસે દિવસે વધતો જાય છે, તેઓ કે દાનાદિ કરીને આવ્યા હોય. પણ, તે પૂર્વે કેવા

ભાવને સુવિશુદ્ધ બનાવવાનો ય ભાવ છે ?

આ ભવમા સુવિશુદ્ધ ભાવ માય ન પણ આવે તો ય ને નાદિ ક્રિયાઓ સુવિશુદ્ધ ભાવને પામવા ॥ દેનુથી થાય તો પણ પણ છે

જેમકે—લક્ષ્મી અસાર છે દોડી દેવા જેવી છે એની મૂર્છા તમરા જેવી છે, પણ માગથી લક્ષ્મી છૂટતી નથી અને તેના ઉપરથી મારી મૂર્છા જતી નથી એ મારી પામગના છે આવુ આવુ વિચારીને મારી લક્ષ્મીની મૂર્છા છૂટે અને પરિમલના ત્યાગનુ સામધ્ય મારામા મારે એ મારે મારે લક્ષ્મીનો જેમ બને તેમ વધારે મદુપયોગ મળતા દેવુ જેમજે આવા ઇરાદાથી દાન થાય તો પણ એ દા ॥ દાનને મુક્તિનુ મ થુ મનાવી દે એવા સુવિશુદ્ધ ભાવને ૧ ॥ ધ્યા વિના રહે જ નહિ

વિચાર મરે કે ૧૫ મરના ઝોમા નમીને અમાર માનના ॥ કેટલાક દાન કરનારને ૧૬મી ન કે અનુચિ થાય કે જેમ જાગે ૧ અજે મોટે ભાગે એ દયા ૧ કે દાન દેનાવતુ ગાય નો દાનથી લક્ષ્મી મળ છે એ વાત દાને ૧૦ તો જા મમ થાય ॥ નથી લક્ષ્મી મળે છ ॥ એ વાત આભલયા વિના યોગાઓના અવરમા દાન દેવાનો ઉદ્દેશ્ય પ્રગટે નહિ

એ જ રીતે શીંગ પાગાથી સુદર વિચમામમો મળે છે અને નારી રીતે વિચોપમોગ દિ ચર્મ શકે છે એમ જાણ ત્યારે શીંગ ॥ ઉદ્દેશ્ય પ્રમ તપમા પણ એવી દશા નથી એમ નહિ તપથી સગીરસુખ અને ખાનપાન ધણા મળે એવુ ગેવુ ૧ જાતી ॥ તપ કરવાને જરૂર તૈયાર થાય

આ રીતે જેઓ દાન દોએ શીંગ પાગે કે તપ કરે તેમ ૧ મા બાવવિશુદ્ધિ પ્રગટે પણ કપાયી ૧ અને એ બાવવિશુદ્ધિ રગરે નહિ ના તે વિના નેમના દાનાદિ મુક્તિનુ કારણ બને પણ નહિ

એ સાબળીને, ગહારે ગયા બાદ, અમુક માણસો હસવા લાગ્યા
 ઠકાગશ્કરી કરવા લાગ્યા અને એમ પણ કહેવા લાગ્યા કે—‘જૈન ધર્મનો
 ઉદ્દેશ ભૂખ્યા માગવાનો છે. ખીન ધર્મોમા આવું નહિ.’

ખીચાર અજ્ઞાન માણસોને એમ પણ લાગે, કેમકે આપણો
 ઉપવાસ, એટલે ખાવાનો તો સર્વથા ત્યાગ અને ઉકાળેલું પાણી પણ
 ન પીવાય તો સાડા આઠી, ઈતરોની જેમ, જૈન કુળમાં જન્મેલા
 છતાં પણ જે ઘણું અજ્ઞાન હોય, તો જૈન ગણતાઓને ય આપણા
 તપની વાત ન રુચે, તો તે શક્ય છે

પછી જન્યુ એવું કે એ વાતને પાચેક દિવસો ગયા બાદ, એક
 છાપામા ઉપવાસના ફાયદા વિષેનો લેખ આવ્યો. એમા લખેલું કે
 ‘શરીરના સ્વાસ્થ્યને માટે પદ્દર દિવસે એક ઉપવાસ કરવો બહુ જ જરૂરી
 છે, એમ અમેરીકન ડોક્ટરનું પણ કહેવું છે’ એ છાપુ લઈને પેલાઓ

ધર્મક્રિયા ડગ્ગાગગામા ગપાની જ આવી દશા છે એમ નથી,
 આજાનુસાર વર્તવાની ભાવનાવાળા ભાગ્યશાળીઓ પણ જરૂર છે, પણ,
 મોટે ભાગે આવી દશા જોવાય છે આનુ કાચુ ધર્મક્રિયા માટે જરૂરી
 ભાવ તરફની બેદરકારી છે

તમારી ધર્મક્રિયાઓ ભાવશૂન્યપણે થતી હોય, તો એ તમને
 સમગ્રજીવ જીવુ જોઈએ અને એ સમગ્રજીવ તો જ દષ્ટિને ભાવવિશુદ્ધિ
 તરફ ખેંચી શકાય. આત્માને પૂછવું કે, 'દાન દેનાર તને, લક્ષ્મી
 ત્યાજ્ય લાગે છે કે નહિ? શીળ પાળનાર તો, વિવિધસુખ નાશકારી
 લાગે છે કે નહિ? અને તપ કરનાર તને, પૌદ્ગલિક ઇચ્છા ભયકર
 લાગે છે કે નહિ?'

સમાગમ ગટેલાને લાંબી વિના । આત એ રાત છે
ચારિત્રમોહના હૃદયથી વિરો સેવવા પડે એ પશુ શબ્દ નાને
કુધારેનીય આલિના મરણે અનસા । રા તપ । ચર્ચાએ એ રા પ
છે પશુ એ તપુ ત ક મનમા અભાવ લેકો । કે નરેશ દાન શીંગ
અને તપની નિપરણી વસ્તુઓ ને અભવ એ રા કે ન ત ફનો
દેવભાવ એ દાનાદિ માટેના સુવિશુદ્ધ બાવનુ પ મ મ બુ

દાન શીળ અને તપો સુમંગ પાવવને માટે સુવિશુદ્ધ બાવને
પેદા ક વો જોઈએ એને બ ને દન । મુદ્ધા । ધગકવની
બાવના નો નદિ પશુ દાન । ધણી હકમી નાવવની નાવના દા ।
સદમીની મુદ્ધાને વધરવાને ધધે થતા તપ શીથી વિરણિ મન
પામવાની બાવના । બ ન વિરણિ મન જ જો શીંગ નવવાન માટે
શીંગ પાવનું હોય અને તપથી અનદરી દમા । મવાની બાવના ।
બ ને દીક દીક દેરથી અચાપ એ વગેરે માટે । ને તપ થતા ન
નો એ દાન એ શીળ ગા । એ તપ મુશ્કિનુ દા બુ મન શી નીત

આ જમી વાતા વિચારવા જોવી આ બાવ મ ને રાક
હુપ રોપ ન ટાળવા રી હ નાવ વિના દાન મ મનુ કે રમુ થી
બાવ વિના નીંગ મોકમા તિપ્પા છ અને બાવ વિના તપ નવમમન
વિસ્તારનુ કારણ હ એમ જાણા । થી પશુ બાવનું બાવરિગદિ
તપને જોઈકે ર ન રદીએ ન માનીગો । વ રા ત ક ના ।

દાન, શીળ અને તપની સાધ દાનાદિ ધર્મો
મનિનુ આરાધકપણુ જોઈએ

શી અરિત બાદિ તપ પડો । રવરપ । બા તપ મન
જાણવા અને મમજા । માટે આ જમુ જાણુ આ માનુ આ
જારી છે કારણ કે શી અરિત બાદિ તપ પડો રવર એ બાવને
૩૧

દાન એટલે ત્યાગ. શીળ એટલે સદાચારપરતા અને
 તપ એટલે પૌદ્ગલિક ધૃષ્ટાઓનો નિરોધ ! આ ત્રણ માટેના
 જરૂરી ભાવથી જ આ ત્રણની સકળતા છે. એ જરૂરી ભાવ આત્મામાં
 પેદા કરવાના ભાવે પણ દાનાદિ ચતાં હોય, તો તે દાનાદિ જે પરિણામ
 તુરતમા લાવે, તે પરિણામ સુવિશુદ્ધ ભાવને પેદા કરવાના ભાવથી ચતા
 દાનાદિથી ભલે મોડું આવે, પણ એ ભાવપૂર્વકના દાનાદિ ભાવવિશુદ્ધિને
 પેદા કર્યા વિના રહે નહિ ભાવવિશુદ્ધિને સાધવાનો ભાવ પણ હોય,
 તો દાન, શીળ અને તપ મોક્ષનું કારણ બને, પણ તેવો કોઈ ભાવ જ
 ન હોય, અને વિપરીત ભાવ હોય, તો તેવા દાનાદિમા મોક્ષકારણ
 બનવાની લાયકાત છે એમ કહી શકાય નહિ

ભાવ છતાં દાનાદિ ન હોય એવું કયાએ ?

ભાવવિશુદ્ધિનો મદિમા ખૂબ મમજવા જેવો છે. ભાવવિશુદ્ધિ ના મદિમાને અને સ્વરૂપને જાણર નહિ મમજી શકના એવા ભવના નામ અનર્થના મદિમાને તપ્પક અને એ જેમ શબ્દ નમ નેવાઓ પોતાની ઉત્તમ ક્રિયાઓ પશુ સમ તુ મ જી બનારી દે એ પણ સકચ છે.

જે દોષ એમ કહે કે અપણે તો માવ વિશુદ્ધિ ન જોઈ તરી જવાના નો પૂજી કે વિશુદ્ધિ બવન નુરૂપ નરિન છે કે નહિ અને વિશુદ્ધિ ભાવને મનુરૂપ પ્રવૃત્તિ જે થી તો ન થયી નથી નેમ કે એક માણુમ લન કળા નથી શીવ પાગલ નહિ અત્ર નપ પશુ ભાવરનો નથી હતા પશુ કહે કે મામા દાના દાના ના પાડે તપનો પશુ ભાવ છે તો એ મવાલ દાનો થતુર કે જ્યાં દનનો શીળનો અને તપનો પશુ માવ છે તો પાડી ન દાન દેન કેમ નથી થી પાળનો કેમ નથી અત્ર નામ નામ કેમ થી.

ભાવ દોષા છતાં દાનાદિ નરિન રૂપ ન થતુ મહે એ અપ્રકચ વસ્તુ નથી પશુ સાથે સાથ જ એ પાળનો જ્યાંસ લાના વનદિ મ કે ભાવ દોષા દાનાદિ નરિન રૂપે તપાડે જા શર્મ શર્મે કે અપ તે નને માટે અપ્રકચ દોષ નોમ મમમી અદિના ગત અપ્રકચ દોષ કે જોના ચોએ પ્રવૃત્તિ રૂપ દાનાદિ ન થઈ શકે. અમ નરિન રૂપે દાનાદિ ન થઈ શકે તો પશુ ભાવના તમ દાપમનુ શી પાડ અને તપોધમનુ આરાધકપદ દોષ શકે. પશુ સાથે મ-સામ્ય આદિનો તેવો અપ્રકચ છે. દિ એ વત જાળ વિચર દોષ છે. ભાવશુદ્ધિ એ એક એવી વસ્તુ છે કે જે દાન દા પ્રવૃત્તિ રૂપ પશુ સકચ દોષ તો કાન્ય વિના રહે જ નહિ દાના મા ન અત્ર તપને મામના કરજી તરીકે જનાવનારે ભાવવિશુદ્ધિ એ થી દન દિ કરનારાઓએ તો આ વસ્તુ ખાસ સમજી લીધે.

દાનાદિ ક્રિયાઓ ખાપત તો તપનુ કરજી અવર છે દાનાદિ ક્રિયાઓ મોદાનુ કરજી જો એ જ એ મની સર ના.

મોક્ષના કામથી નોંધેલા જાનનારી જ્ઞાતિ પ્રિયાર્થીના અમુક પ્રકારનું પુણ્ય પાપાય એ અસકલ નથી, પણ એ પાપ્ય પાપાનુભવી હોય. એવા પુણ્યના પાત્રે જે મામલો મળે, તેમાં આત્મા એવો મુજાબ કે પછી કેટલો કાલ એ નમાર્યા રહે, એ કોઈ કાલ નહિ. આવી જ્ઞાનના પુણ્યને જાનનારી પ્રિયાર્થાને પણ અસકલ તેા નમાર્યા જ જાણ્યું.

મોક્ષની આપનાને માટે ધ્યાન જેમ જરૂરી છે, તેમ સસારની આપનાને માટે પણ ધ્યાન જરૂરી છે. પણ એવું ધ્યાન જુદા મોક્ષ માટેના જરૂરી ધ્યાનને આગવાન માટે થી પદોના અવરૂપનું ચિન્તન કમલ તેા એ મોક્ષમા મોટું આકરમન છે. અન્યારે તેા નસારનું ધ્યાન એવું વળગ્યું કે કે મર્મપ્રિયાર્થો કુટુંબી વેળાએ પણ ધ્યાન નસારનું ચાલતું હોય છે. જેમની આવી દશા ન હોય તે મહા બાગ્યવાન પણ ખીમ્મણાએ તેા ચેતવું જોઈએ.

શિખિ તેા એ પ્રાપ્ત કરવી જોઈએ કે સસારની ક્રિયા કરતા પણ મોક્ષનું ધ્યાન ચાલુ રહે એ માટે, ઉત્તમ ક્રિયાઓ દ્વારા મનને ક્રમે ક્રમે વશીભૂત બનાવવું જોઈએ.

તા ૧૪-૧૦-૫૬ના જૈન પ્રવચનમાથી સંખ્યા ઉદ્ધૃત

भावना

644

મુનિ ૧૧ જયવિજયહ

*
 રાત્રી સમયે તપ આવી જાય છે એ વા
 નવ માં આવતી જ મુખ્યતા બની શકે તે
 મહત્વના : જોઈ વિદ્યા અને નિષ્ઠાને
 માનવજાતને

[illegible]

આનંદ એ જીવનની મુઠિ તથા મનના મીઠા રસનું સ્ત્રોત છે. આનંદ એ જીવનની પ્રત્યેક ઘડીમાં મળી જાય તે જીવનને જીવન બનાવે છે. જો આનંદ મળે તો જીવનમાં કંઈક બદલાઈ જાય છે. આનંદ એ જીવનની પ્રત્યેક ઘડીમાં મળી જાય તે જીવનને જીવન બનાવે છે. જો આનંદ મળે તો જીવનમાં કંઈક બદલાઈ જાય છે.

आये आपना आवी ।, आप हीरे हान,
आन गिनवर पूरन, आप केवण मान

अथ ते श्री गुरुभ्यो नमः । अथ च ध्यायेत् ।
तथा ह प्रभुं भवनाय विना अभिहितं प्रभुं ।

“મુદ્યોત્ક દલિતપાપતમો વિતાન” પાપ-તમનો નાશ કરવા જતા
ભાવનાનો જ નાશ થઈ જાય છે. દર્શન, પૂજન વિગેરે એકાંતમાં
કરે તો આ ‘ભક્ત અને ધર્મી’ છે એમ લોકો કયાથી જાણે? એટલે
લોકમાન મેળાવવામાં જ સત્ય માર્ગ ભૂલાઈ ગયો છે. એ તો ગાડરીઓ
પ્રવાહ ચાલ્યો જાય છે. સત્ય શું ? તે કેમ પ્રાપ્ત થાય ? તેનો વિચાર

કરવાનો પણ જ્યાં અવકાશ રાખ્યો નથી ત્યાં નાખી થવાની તે।
આશા જ ક્યાંથી હોય ?

જ્યારે મહિરોમાં વાનિત્રો વાગતા હોય તમના હિપ્ત મનની
થાપ પડતી હોય, મધુર કહાંથી ગાયનો મોહાતા હોય અથવા તે।
કાસીજોડા વાગતા હોય એવા રાગભાવના મોહમાં મુગ્ધ બની દેરામગ્ના
પવિત્ર ધામમાં અવજેદિય (મન)ના વિરયો જ માત્ર પોરણ આપી
આવના થવાનું જ માની બેસે છે

~ યાગે આવના થતી હોય ત્યાગે વાછત્રોના ॥ મા તથ માધ્યમીના
(કમી જોડા)ના વાદમાં દષ્ટિ રહે છે કે પ્રભુ તરફ પામી
વિચારમાં પ્રભુમય સત્ત્વ રજો વે કામી નેકા ॥ ના અથવા
તે તાના નાશ તરફ અથવા તે રંગ કન આના દાશ તરફ માના ના
કંઈ તરફ દષ્ટિ રહે છે ?

જો પ્રભુ તરફ દષ્ટિ કે પ્રભુમય સત્ત્વ ન હોય તો અપેક્ષા રીતે
મમનસ્ય છે કે તે અવજેદિયના વિરય-પોરણથી થતા મદગનિત
આવડે જ આવના માની લીધી છે પરંતુ તે આવના નથી પણ ત
વિરય પોરણ છે તે જગત્ સ્થિત કરી કાસીજોડા રંગાકનારા મુરચા
તરફ જોવાની મુગ્ધતાથી મમનનિશ્ચય

પૂનર્મા પણ બેચાર પનાના કે પેકા લાડુની પ્રભવતા દર્શી
અથવા માલ પાછી જમવાના દમી તે। વગર તરફે સકોડે માણુમાં જગ
થી પણ જો પ્રભાવના કે લાડુ નહિ હોય તરફ જતા પૂનર્મા
અથવા પૂનર્મા અજાણતાના પમ ધર્માર્થ જાતે ત પણ ખાતર મુરચિત
પામ દશ જગ્ય જોયા ધર્મવેદ ઉતારવાની માર્ગ પૂર અજાણી અસ્થ જરી

પ્રભુની પૂનર્મા તરફ પ્રીતિ ન રાખતા પનાસા અથવા જમવાની
પૂનર્મા તરફ પ્રીતિ રાખનારા પામર જીવોને આવનાની વધતી અથવા
દેવતા થાય જ ક્યાંથી ?

જ્યા લાગના જાગ્રત થવાનું ઉત્કૃષ્ટ સાધન છે તેવા પ્રભુ મદિરમાં
 પણ ઇન્દ્રિય પોપણમાં જ આનંદ મનાય અને આત્મસ્વરૂપનો વિચાર
 જાગ્રત ન થાય, લાવનાની વિશુદ્ધિ તથા ઉત્કૃષ્ટ જાગ્રતિ ન થાય, તે
 સમજવું કે જીવાત્મા, ગહાતીરના દિવ્ય ધર્મનું યથાર્થ સ્વરૂપ સમજ્યો જ
 નથી. તે ધર્મપાત્ર નથી, પણ સસારકીટ તરીકે માનવજન્મને
 વ્યતીત કરે છે

જ્યા આત્મિક જાગૃતિ, માનસિક દૃઢતા અને હાર્દિક શુદ્ધિ
 નથી ત્યાં સાચું દર્શન પણ નથી તથા સાચી ભાવના પણ નથી.

અમ (અમુ) દષ્ટિથી પરમ ત્માતુ અવતોકન કરતા સદનાવના જનમન
ચની નથી પણ અમુદ્યોનથી અવતોકન કરી અત દષ્ટિમા રોમેરોમમા
પરમાત્મ તત્ત્વ -પાપી છે ત્યારે સાચી બાવના ઉત્પન્ન થાય છે

આ વિષમા અનત પાપો મનને મોદિન છે ના । જ્ઞાતિઓને
અશિન બનાવે તેના કે તેમા વિરોધાએ કંટકા થન રો અન દેદ-
એ ચાર પાપો ઉદ્ધૃષ્ટપણે મનને મોદિન નાર છે ન ચ પ થોન
મેગવવામા અચવવામા તથા બોગવવામા જોર્વ નામુતા અ ।
પ્રીતિ છે તેના કરતા અનતગુણી પ્રીતિ એમામના અને આપ્તિ
પરમાત્મ તત્ત્વ તત્ત્વ ઉત્પન્ન તારે જ આની બાવના અને આ મરિ
પ્રાપ્ત થાય છે

પ્રભુ કશન વખતે પત્નું સુદ જો અપિ મોદન પાપો ત કે જ
આકાશ તો ન પ્રભુકશનના ઉપામ નથી પણ વિાપ તારક વામના
ઉપાસક છે એમ સ્પષ્ટ બાસે છે

અધ્યાત્મનિષ્ઠ દેવચક્ર મનાતાર કહે છે કે—

“ પ્રીતિ અનાદિની પરથમી,
જે તારે દેહ તે જોડે અલ્લ છે ”

અનાદિ કાળની માદર્શીત નીતિ માયિક પાપો પ્રપા ૭
નો સપ કહે તે જ પરમાત્મા ત કે પ્રીતિ । વતી ગમે

સમજુની અથવળા પવમા તે કુમ થના સપ થવા વિના કરુગી ।
સુમથ પણ કુમ થના અપીત થા અરાગ થાય ન નમ ૭ અતરમા
કશપ વિરપાદિ કુષ્ટ કુચુળેની કુમ થ બરી છે તે દેહ નિન કુમ થન
અતરમા સપ થવા વિના તેના કુષ્ઠમા પરમ ત્મમજા સ મોધ તથા
સદનાવના ઉત્પન્ન થર્મ શાતા ૧૬

જો થન કંટકાદિક મપિક પદાપામા અસમિપ ૫ ૭ થન
અપીત કરના મોદકે અતરમાન પ્રભુકશન તથા સ મુકે ૭ ૫ ૭
મદાન અપવતા મજુની જ નથી

ગિજાતીપુત્ર એક શેકને ત્યાં ગોખ દેતો. શેકની પુત્રી સાથે સ્નેહ બંધન થવાથી એકને ખગર પડતાં તેને યગ્ની ખગર કાઢી મૂક્યો. કર્મવશાત્ તે ગોરની ટોળીમાં બળી ગયો. ગોરીની કળામાં પ્રવીણ થવાથી ગોર લોકોનો તે અધિપતિ બનેો.

ત્યારપછી કેટલાક ગોરોની સાથે તે જ એકના ઘરમાં પ્રવેશ કરી તેની પુત્રીને ઉપાડી ગયો. એકને ખગર પડ્યો પોતાના પુત્રો, નોકરો તથા સન્નિવેશકોની સાથે તેની પાછળ દોડ્યો.

ગોરપતિ ગિજાતીપુત્ર કન્યાને ઉપાડી ત્વરાથી પડાડી પ્રદેશમાં દોડ્યો ગયો પણ કન્યાના બાન્ધો યાત્રી જતાં સાક્ષવાળી ગતિ મદ પડીજવાથી કન્યાના પિતા વગેરે પાછળ પોતાની નજદીકમાં આવ્યા જાણી એવે વિચાર્યું કે—‘આ લોકો મને પકડી કન્યા લઈ જશે અને મારા સ્નેહનું પાત્ર એવી કન્યાને ખીજ પતિને આધીન કરશે.’ એવા સ્નેહજનિત વિચારોના આવેશમાં શુ કરવું ? તે ન સૂચવાથી હૃદયશૂન્ય થયેલ ગોરપતિ, સ્નેહની ઘેસછામાં કન્યાનું મસ્તક કાપી રૂધિર અવતા તે મસ્તકને હાથમાં લઈ ધડને ત્યાં જ પડતું મૂકી પર્વતની ખીણ તરફ ત્વરાથી દોડ્યો. આ નીચ કૃત્ય જોઈ ત્રાસ પામતા કન્યાના પિતા વગેરે પાછા ચાલ્યા ગયા.

તેવામાં મહાન યોગી, શાત મૂર્તિ, ધ્યાનસ્થ, વિદ્યાચરણ મુનિ (વિદ્યાના બળથી આકાશમાં ગમન કરનાર) ને જોઈ સ્નેહનો વેગ, કન્યાનું મરણ, રૂધિર ઝરતા મસ્તકનો ભયકર દેખાવ તથા પાછળ આવનાર લોકોનો ભય એવા અનેક કારણોથી હૃદયશૂન્ય થયેલ વ્યાકુળ ચિત્તવાળા ગોરપતિને પોતાના હુબૃત્યનો અંતરમાં અવ્યક્ત પશ્ચાતાપ થયા છતાં આ વિચિત્ર કૃત્યના આવેશમાં તેણે મહાત્માને કહ્યું કે :— ‘મારા હુબૃત્યનો નાશ થાય. સસાર-અધનથી મુક્ત થવાય અને પરમાત્મપક્ષની પ્રાપ્તિ થાય તેવો પવિત્ર ભવજનિત ધર્મબોધ ખતમ, નહિ તો આ તીક્ષ્ણ ખડગની ધારથી તાર પશુ મસ્તક કાપી નાખીશ.’

આ સામગ્રી જ્ઞાનના અતિશયથી મુનિએ નિચ પુ કે-^૧ આ
ક્રયામાં સ્નેહથી મુગ્ધ અને કુષ્ઠત્વથી પાકું બની જવાથી અનુચિત
પ્રવૃત્તિ તથા અનુચિત વચનોચ્ચાર કહે છે છતાં એવા પાપકૃત્યમાં પણ
ધર્મભાવના ઉત્પન્ન થઈ છે જેથી માર્ગિક પાત્ર આત્મા છે એમ જાણી
વિશેષ બોધ આપીને સમજાવવા જતા વ્યાકુળ થયેલ આ યોગ્યપતિ કાર્ધ
અનુચિત કર્મ કરી એમણે તેથી

ઉપશમ, સવર અને વિવેક આ ત્રણ જ શબ્દોને તેને બોધ
આપી મુનિ મહાત્મા વિદ્યાના બળથી આશયમન કરી ચાલતા થયા

ઉપશમ—સવ પ્રકારની વૃત્તિઓ વાસનાઓ અને સમારમય
વિચારોનો અતઃમા સમાવેશ કરી બળિત વૈરાગ્ય તથા જ્ઞાનના બળથી
તેને સ્થિર કરવે

સવર—જગદાકાર વૃત્તિઓથી વિરક્ત થઈ પમામ સ્વરૂપમય
વિચાર, મન તથા રમણના કરી નવન કરાવવાના અભ્યાસ કરવો

વિવેક—કાલ વિવેચનામહાદિ દોષોથી મુગ્ધ થઈ આચરણ
દોષોના કાલથી હલ્લને વિશુદ્ધ બનવી મન (આત્મતત્ત્વ) અમન (જગ
ત્ત્વ)ના વૈરવિનિ-જગત્ત્વ) ને વધારા જાણી અસનથી મુક્ત થઈ રાત્ર અથવા
આત્મસ્વરૂપને જાણવું

જે પવિત્ર જુમિ ઉપર મુનિ પ્યાનરથ દતા ત જ જુમિ ઉપર
ઉમા રહી રહિરે જરવા મલકને બ જુમા રેહી રહી રહિરથા પોત જ
કરીર ખરકાપેલુ છે છતાં તેની કલકાર કરત મુનિએ બ પેલ
સદબોધના પિચરમાં તે એકામનાપુવક લીન બની ગય

ઉપશમ શું ? સવર શું ? અને વિવેક શું ? તેમ પ્રાપ્તિ થાય ?
કયા શુષ્ક પછી કયા શુષ્કની પ્રાપ્તિ થવાની સમજન રહી છે તમ મધ્ય
શુષ્ક પ્રજા થવામાં શું શું આવરણો નહે છે ? તે ત આવરણોના નાશ
કેમ થાય છે ? તેનો એક પછી એક પિચર કરત ત

એટલા પાત્ર એકામ - તે લીન પાત્રી મળ્યા કે જેનું બાન જ અવાર્ધ મળ્યું. પણ એવું નહોતું.

ભક્તિ, દર્શન, ધ્યયન, વાંચન, મનન વગેરે ગમે તે મત્તવૃત્તિથી કંવાનું એ જ છે કે દેહાત્યાસ, બુદ્ધિ અને જગદાકાર વૃત્તિનો લય થાય.

કન્યાની યોગી કંવાથી કન્યા પાછળ તેના કુટુંબીઓ આવના, ભાગ્યીન થતા કન્યાને મારી નાખવાની દાયમા દાર્ઢ ન આવ્યું અને દોડવાથી માઃ પશુ લાગેતા, ન્યાતે મુનિ મદાતમાના ઉદય ભડારમાથી ઉપશમ, નવર તથા વિાકે એ પશુ તત્ત્વ રત્નોની યોગી કંવાથી અનાદિકાળનો નમાર પરિવ્રમયનો થાક પશુ ઉનયો અને અનત સદ્ગુણો રૂપ અનર્ગલ ધનનો ખત્તનો પશુ દાયમા આવ્યો શાળાગ ચોરપતિ ! ધન્ય છે તારી મદ્ગુણ ચોરવાની રૂળાને !

રૂધિર ઝરતુ મસ્ત પામે પડેલ દોવાથી રૂધિગ્ની મધથી કીડીઓ, માસાદારી પદાઓ, તથા દિસક પશુ-પ્રાણીઓ ત્યા ખેચાઈ આવ્યા અને કન્યાના મસ્તકના રૂધિર તથા માસનું ભક્ષણ કરવા લાગ્યા. આ વખતે મુનિના શરીર ઉપર પશુ દાગડા, ગીધ વગેરે પક્ષીઓ ચાચના તીક્ષણ પ્રદાગેથી ચોરપતિના ગરીરને વીધવા લાગ્યા, તેમજ બીજા પશુ વિદ્વાળ પશુઓ મુનિ (ચોરપતિ)ના શરીરને અનેક પ્રકારે પીડા આપવા લાગ્યા

શરીર ઉપર કર્કશ પ્રહારોથી શરીરને તોડી ફેડી તેના માસનું ભક્ષણ કરવામાં હિસક પ્રાણીઓ આનદ માનવા લાગ્યા ત્યારે પરમાત્મ તત્ત્વમા લીન થયેલ, દેહ મૂર્છાથી મુક્ત થઈ એકાગ્રપણે આત્મસ્વરૂપના ચિતનમા આનદ માનતા, દેહ કયા છે અને તેની શી દશા થાય છે ? તેનો એક રોમમાં અણુમાત્ર પણ વિચાર ન આવતાં, અવિચ્છિન્ન ધારાની ઉચ્ચ ભાવનાએ ચડતા મુનિએ આપેલ સદ્બોધનું અત્યુગ્રપણે મનન કરતા અખડ ભાવના તથા ઉત્કૃષ્ટ બળથી અનત કર્માવરણોનો ક્ષય કરી કેવળ-જ્ઞાન પામી અવ્યાબાધ અનત સ્વરૂપમય મોક્ષપદને પામ્યા. .

અદા । ધન્ય છે જે મદાત્મના આત્મચળને । અને નમસ્કાર
 ૭ જે મદાત્મની નિમળ ભાવનાને । આવી અકમ સ્થિરતા રહે ત્યારે જ
 ૮ ભાવના જન્ય થઈ આત્મચિદ્ધિ થાય છે

માટે તો મદિમા કે ધમસ્થાનકેમા ધાર્મિક ક્રિયા કરતા
 પ્રભુ ચિન્તન મમો અથવા મરોત્મગ (૬૧૧) સમરે એક જાગી,
 મચ્છર વ કામ ચાહે મારે ત્યા ગિયગતા જાટ થઈ આકુળ વ્યાકુળ
 જની ચળનાને પામે કે ત્યા રોગ સ્થિગતા જતિગય ભાવના જન્યુત્તિ
 અને હૃદય શુદ્ધિ થાય જ ક્યાથી ?

મદિરોમા અથવા ધમસ્થાનકેમા રોગની સ્થિગતા વિના જલિ-
 એના જય ક્રા વિના હૃદય ॥ શુદ્ધિ મગ પા વિના ગગા મો ખેચી
 બકિન તથા ભાવના પ્રવાના દાવો કગના । ભાવના તથા બકિનના
 રવરૂપને મમજ્ઞા જ નથી ગગાગે ॥ મચી ગે પાડવામા બકિન કે
 ભાવના નથી (૬૧૧) કેતારૂતથી મી નની ભાવનાએનો ભગ થાય
 ૬) પખુ વામના દાય જતિગય રાગસ્થિરતા દાદિક શુદ્ધિ કાનર
 નિમળતા તથા આ મ જનમનથી જ બકિન તથા ભાવના પ્રવેવ પ
 ૭ કાન નવી ભાવનાથી જ આ માની મિદ્ધિ થય કે શાનિ ।

—સખાન દમોધ સમર પુગનકમાથી સાબાર ઉદન

